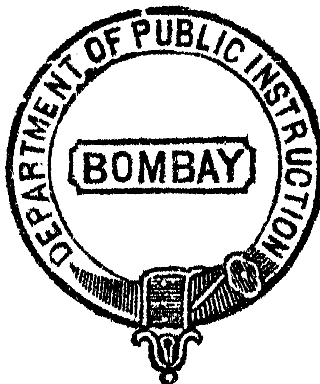
નામાની પદ્ધતિ.



કીમત ૩ આના ૯ પૈઈ.

The Department of Public Instruction, Bombay.

METHOD OF BOOK-KEEPING.

IN GUJARATI.

Compiled under orders of the Director of Public Instruction for the use of the Educational Department.

BY

LALSHANKAR UMIASHANKAR TRAVADI

AND

HARGOVIND DWARKADAS KANTAVALA.

1st Edition,—25,000 Copies.

Bombay:

GOVERNMENT CENTRAL BOOK DEPÔT.

1904.

Price 3¾ *Annas.*

BOMBAY:

PRINTED AT JAVAJI DADAJI'S "NIRNAYA-SAGAR" PRESS.

મુંબઈ ઇલાકાનું સરકારી કેળવણી ખાતું.

નામાની પદ્ધતિ.

મે. ડિરેક્ટર આફ પબ્લિક ઈન્સ્ટ્રક્શન સાહેબના હુકમથી,

શાળાખાતા માટે

તૈયાર કરનાર,

લાલશંકર ઉમીઆશંકર ત્રવાડી

અને

હરગોવિંદ દ્વારકાદાસ કાંટાવાળા.

૧ લી આવૃત્તિ,—૨૫,૦૦૦ પ્રત.

મુંબઈ:

ગવર્નમેન્ટ સેન્ટ્રલ બુક ડીપો.

સને ૧૯૦૪.

કીમત ૩ આના ૯ પૈઈ.

પ્રસ્તાવના.



મહેરબાન (સર) ટી. સી. હોપ સાહેબ જ્યારે ઉત્તર પ્રાંતના ઇન્સ્પેક્ટર હતા, ત્યારે તેમણે નિશાળોમાં કાગળપત્રો તથા દેશીનામું ચલાવવાના હેતુથી મરહુમ રા. સા. ભોગીલાલ પ્રાણવલ્લભદાસની પાસે "લેખાવળી" એ નામનું પુસ્તક તૈયાર કરાવ્યું હતું. નિશાળોમાં અભ્યાસ વધતો જવાથી અને ધોરણોમાં વધારે શીખવવાનું ઠર્યાથી લેખાવળીમાં આપેલા બન્ને વિષયોની વધારે ને ચઢતી જાતની માહીતિની જરૂર ઉત્પન્ન થઈ; તેથી મુંબઈ ઈલાકાના ડિરેક્ટર ઑફ્ પબ્લિક ઈન્સ્ટ્રક્શન ઑનરેબલ મી. જાઈલ્સ સાહેબે આ બે વિષયો ઉપર જૂદાં પુસ્તકો લખી આપવાનું ફરમાવ્યાથી અમોએ તે તૈયાર ર્ક્યાં, અને સાહેબ મોસુફે તે ટેક્સ્ટ–બૂકો તરીકે મંજુર કર્યાં છે.

દેશી રીતે નામું લખવાની પદ્ધતિ વખણાય છે, કેમકે તેથી નામું સારી રીતે રાખી શકાય છે. પરંતુ તેની બારીકીઓ યથાર્થ રીતે વિદ્યાર્થીઓથી સમજી શકાતી નથી, એ માટે અમોએ આ પુસ્તક જૂદીજ રીતે રચ્યું છે. નામું લખવાની અગત્ય શામાટે છે, જમા શું, ઉધાર શું, ખાતાં શું, સિલક કેમ કાઢવી, નામા માટે દેશી રીને કયા ચોપડા રાખવા, તે કેમ લખવા, નામાની સરળ રીતો કયી, અંગ્રેજી રીતે તે કેમ લખાય, હુંડીઓનું જમાખરચ કેમ પડે, વગેરેની સારી રીતે સમજ પડવા સારૂ તેમને માટે પાઠ આપ્યા છે, અને દરેક પાઠની નીચે મનોયત્ન આપ્યાં છે. એ મનોયત્નના જવાબ તેજ નામાના નમુના થઇ રહેછે. આશા છે કે આ પદ્ધતિ શીખવનાર શીખનારને વધારે અનુકૂળ પડશે. શીખવનારે દરેક પાઠ વિદ્યાર્થીઓને સારી રીતે સમજાવવો. પાઠ લાંબો પડે તો એક કરતાં વધારે દિવસ ચલાવવો. હરેક બાબત શીખવતાં કે મયોયત્ન કરી બતાવતાં પાટીઆનો પુષ્કળ ઉપયોગ કરવો. એક વાત વિદ્યાર્થીને સારી પેઠે સમજાયા વગર બીજી વાત ચલાવવી નહિ. તા. ૨૭ મી માહે અકટોબર સન ૧૯૦૨.

કર્ત્તા.

અનુક્રમણિકા.



નામાની પદ્ધતિ.

પાઠ ૧.

નામું લખવાની અગત્ય.

વ્યવહારમાં ઘણે પ્રસંગે પૈસા આવેછે, અને ખરચ થાયછે, તથા ઘણીવાર એકબીજા સાથે આપ-લે કરવી પડેછે. માટે કયી બાબતમાં શું ખરચ થયું, અને કોની સાથે શી આપ-લે થઈ તે **યાદ રાખવાની** જરૂર પડેછે.

અભણ લોકો આપ-લે કરેલી યાદ રાખવા સારૂ ભીંતે આંકડા કે ચાંલ્લા કરી રાખે છે, અથવા દોરડીએ ગાંઠો વાળી રાખે છે. એકાદ બાબતને માટે એ યુક્તિ કામ લાગી શકે. પરંતુ તેમાં પણ કોઈ આંકો કે ચાંલ્લો ભુંસાઈ જાય કે નવો ઉમેરાય, અથવા કોઈ દોરડીની ગાંઠ છોડી નાંખે કે નવી ઉમેરે તો ભૂલ પડે. માટે ભણેલા લોકોએ આપ-લેનો વ્યવહાર **લખી રાખવાની** જરૂર છે.

જેમની ઉપજ અને ખરચ અનિયમિત અને ઘણી બાબતમાં હોય, અને જેમની આપ-લે ઘણા સાથે થાય, તેમનાથી બધી બાબતો યાદ રાખી શકાતી નથી, તથા ઘણે દિવસે કંઈ કંઈ બાબતો ભૂલી જવાનો સંભવ રહેછે, માટે આવી સર્વ બાબતો તેમણે **લખી રાખવી જોઇએ.** જેમને બીજા કોઇને જવાબ આપવાનો હોય તેમણે તો ખાસ કરીને આવી બાબતો લખી રાખવી.

જેઓ ઘણા ઉદ્યોગી અને નિયમવાળા હોયછે, તેઓ તો પોતાની પાસે હમેશાં એક સ્મરણપોથી (નોંધ બૂક—ડાયરી) રાખી પોતાના અગત્યના તમામ ચાલુ અને હવે પછી કરવાના વ્યવહાર ટીપી રાખે છે. આથી પોતાના વ્યવહાર કે કામકાજની નોંધ રહેછે, અને વગર ચૂકે નિયમસર ઘણું કામ થઇ શકે છે. બનતાં સુધી બધાએ આવી ટેવ પાડવી જોઇએ. કદી સર્વ બાબતમાં તેમ થઈ ન શકે તોપણ પૈસા સંબંધી ને બીજા લેવડ દેવડના વ્યવહાર તો અવશ્ય લખી રાખવા જોઇએ. કારણ લેખી વ્યવહાર હોવાથી તે ભૂલી જવાતો નથી; જ્યારે જરૂર પડે ત્યારે તેનો ઉપયોગ થાયછે; બીજાને તેના ઉપર વિશ્વાસ બેસેછે, તેથી વાંધા ઉત્પન્ન થતા નથી, અને થાય તો તેનો સંતોષકારક નિકાલ આવેછે; તેમજ કયી બાબતમાં શું ખરચ અથવા નફો તોટો થયો, નાણાં સંબંધી આપણી હાલત કેવી છે, અને કોની પાસે કેટલું લેણું દેણું છે તે વિગતવાર જણાઇ આવેછે.

ઉપજ ખરચ અને આપ-લે સંબંધી પોતાના વ્યવહાર નિયમસર લખી રાખવા તેને નામું અથવા હિસાબ રાખવો કહેછે.

પાઠ ૨.

નામું શામાં ને ક્યારે લખવું જોઇએ.

નામું છૂટા કાગળ ઉપર રાખે તો તે ખોવાઈ જવાનો સંભવ વધારે રહેછે, અને ઘણા કાગળ સેળભેળ થઈ જાય તો બરોબર અનુક્રમ રહી શકે નહિ. વળી પોતાના ફાયદાને માટે કોઈ માણસ ગમે તેવું ખોટું નામું ગમે ત્યારે બનાવી શકે. આવી રીતે રાખેલું નામું ભરૂસાદાર ગણાય નહિ. માટે **ચોપડા કે ચોપડી** બાંધી તેમાં નામું લખી રાખવું જોઇએ. દેશી કાગળના, માથેથી કે વચમાં સૂતરની દોરીવતે ચામડાના પૂઠા સાથે ચોપડા બાંધવામાં આવે છે. નામું લાંબી મુદત સુધી જાળવી રાખવું પડેછે, માટે દેશી કાગળો ટકાઉ હોવાથી ચોપડામાં તે વાપરવાની રીત છે. ચોપડી ઘણું કરીને વિલાયતી કાગળની બંધાવે છે કે આંકેલી તૈયાર મળેછે તે વાપરે છે.

નામું આપ—લે કરતી વખતેજ અથવા ત્યાર પછી બને તેટલું વહેલું લખવું જોઈએ. કેમકે જેમ વખત જાય તેમ યાદદાસ્તમાં ચૂક પડવાનો સંભવ છે, અને પાછળથી મોડા લખેલા નામા ઉપર વિશ્વાસ કમી રહે છે. એટલામાટેજ સંભારીને નામું લખે તે સારૂં ગણાતું નથી. વળી ઘણાક તો એવી શીખામણ આપે છે કે **પ્રથમ લખવું ને પછી આપવું.***

જેમનાથી ઘણા કામને લીધે ચોખ્ખું અને વિગતવાર નામું તુરત લખી શકાતું નથી, તેઓ એક પાટી કે પતરા ઉપર કિંવા છૂટા કાગળ કે સ્મરણપોથીમાં ટાંચણ તરીકે ટુંકામાં નામું ટીપી રાખેછે, તેને **કાચું નામું** કહેછે. કાચા નામા ઉપરથી વિગતવાર નામું અવકાશે ચોપડામાં લખાય છે, તેને **પાકું નામું** કહેછે. પાટી કે પત્રા વગેરેને બદલે કાચું નામું લખવાને કોઈ ચોપડાનો ઉપયોગ કરેછે, તેને **કાચો ચોપડો** કહેછે. અને તે ઉપરથી પાકું નામું જે ચોપડામાં લખે તેને **પાકો ચોપડો** કહેછે. કંઈ વાંધો પડે ત્યારે પાકા કરતાં કાચો ચોપડો વધારે ભરૂસાદાર ગણાય છે. કેમકે તેમાં અસલ વ્યવહાર તત્કાળ લખેલો હોયછે, અને પાકો ચોપડો તેના ઉપરથી પાછળથી થએલો માટે તેની નકલ જેવો ગણાય છે. આ ઉપરથી જણાશે કે કાચું નામું લખવા માટે પાટી વગેરે કરતાં ચોપડો રાખવો એ વધારે સારૂં છે.

પાઠ ૩.

નામાનાં અંગ. ભાગ ૧.

જે માણસ અથવા બાબતના સંબંધમાં કોઈ રકમનો વ્યવહાર થયો હોય તે માણસ અથવા બાબતને તે રકમનું **ખાતું** કહેછે. રૂ. ૨૫) નરોત્તમને

---

* આગુસે લિખ, ઔર પિછેસેં દે; ઉસમેં જો ભૂલે, તો મેરેસેં લે. (પ્રથમથી લખો, ને પાછળથી દો એમાં જો ભૂલો (તો), મારી પાસેથી લ્યો.)

ધીર્યા હોય તો તે રકમ **નરોત્તમને ખાતે** કહેવાય. રૂ. ૧૫) નું ધર્મ કર્યું હોય તો તે રકમ **ધર્માદા ખાતે** લખાય.

વ્યવહાર અથવા આપ–લે જેની મારફત પ્રત્યક્ષ થઈ હોય તેને **હસ્તે** (મારફતે) તે વ્યવહાર અથવા આપ–લે થઈ કહેવાય. ખાતાવાળાની સાથે પ્રત્યક્ષ આપ-લે થઇ હોય તો **હસ્તે પોતે** લખાય છે. જેમ, **અ** ને રૂ. ૫) ધીર્યા અને તે પોતે લેઈ ગયો હોય તો હસ્તે પોતે લખાય, અને તે લેવાને તેણે પોતાના દીકરા **બ** ને મોકલ્યો હોય તો **હસ્તે બ** લખાય.

નામામાં અવશ્ય લખવાનાં ત્રણ વાનાં હોયછે. (૧) મિતિ અથવા દિવસ, (૨) રકમ, અને (૩) ખાતાનું નામ, અને વ્યવહારની ટુંકામાં વિગત.

(૧) કયે દિવસે અમુક વ્યવહાર બન્યો છે તે જણાઈ આવવા માટે મિતિ લખવામાં આવે છે. વ્યાજ ગણવામાં એનો વિશેષ ઉપયોગ છે. મિતિમાં વર્ષ, મહિનો, તિથિ અને વધારે ચોકસ નામું લખનારા વાર પણ લખે છે. એકજ વર્ષનો એક ચોપડો હોય તો તેને મથાળે વર્ષ લખવું એટલે દરેક ઠેકાણે વર્ષ લખવાની જરૂર નથી; પણ સ્પષ્ટતા માટે કોઈ તે લખે છે. માસવાર નામું હોય તો મહિનાનું નામ મથાળે લખી તે નીચે તે માસની રકમો તિથિવાર લખાય છે. તિથિવાર એટલે રોજનું નામું હોય તો તિથિ મથાળે લખી તે નીચે તે તિથિની તમામ રકમો લખાય છે, મતલબ કે પ્રત્યેક રકમની તિથિ બરોબર સમજાય એ રીતે નામું લખવું જોઈએ.

હિંદુ તિથિની સાથે અંગ્રેજી તારીખ પણ લખવાનો રિવાજ વધતો જાયછે. અંગ્રેજી રીતના અને સરકારી નામામાં હમેશાં અંગ્રેજી સન, માસ અને તારીખ લખાય છે.

ગુજરાતમાં વિક્રમ સંવત ચાલેછે અને કાર્તિક માસથી તેનું નવું વર્ષ બેસેછે, માટે કાર્તિક શુદ ૧ થી નવા ચોપડા શરૂ થાયછે, અને આસો વદ ૦)) એટલે દીવાળીએ તે બંધ થાયછે. દક્ષિણમાં શાલીવાહનનો શક ચાલેછે. માટે ત્યાં કેટલાક ચૈત્રથી ચોપડા બદલે છે અને કેટલાક કાર્તિકથી પણ બદલે છે. આપણી વદ પક્ષથી મારવાડમાં આગળનો મહિનો શરૂ થાયછે, તેથી શુદ પક્ષમાં માસનું નામ આપણું ને ત્યાંનું એકજ રહેછે, પરંતુ વદ પક્ષમાં મારવાડના માસ કરતાં એક માસ પાછળનો ગણી આપણી તિથિ લેવાય છે. જેમ, આપણી માગશર વદ ૫ તે મારવાડની પોષ વદ ૫ લખાય, અને મારવાડની ચૈત્ર વદ ૮ તે આપણી ફાગણ વદ ૮ થાય. કાઠિયાવાડના હાલાર પ્રાંતમાં આષાડ શુદ ૧ થી નવું વર્ષ ગણવાનો રિવાજ છે. અંગ્રેજી વર્ષ જાનેવારીથી, અને સરકારી હિસાબમાં એપ્રિલથી પણ ગણાય છે. ગાયકવાડી રાજ્યનું સરકારી વર્ષ આગષ્ટથી ગણાય છે. કોઈ ઠેકાણે મૃગશરથી નવું વર્ષ ગણવાનો રિવાજ છે.

પાઠ ૪.

નામાનાં અંગ. ભાગ ૨.

(૨) કયી રકમનો વ્યવહાર બન્યો છે તે જાણવા સારૂ નામામાં રકમ લખવી અવશ્યની છે. રકમ એટલે રૂપીઆનો આંકડો અથવા માલની કીમત સમજવી. વેપારી લોકો રકમ લખતાં એકમના ભાગ આણપાણમાં બતાવેછે. જેમ, ર૭ાના, ૩૫)ા, ાાા, ,)ાાા ,)ાાા રકમમાં દોકડા કે પાઇઓ આવતી હોય તો આનાના દોકડા કરી તેમાં તે દોકડા કે પાઇઓના દોકડા કરી તે મેળવીને તે રૂપીઆ ઉપર માંડેછે. જેમ, ૪રાા રૂપીઆ બે આના ને પોણો દોકડો માંડવો હોય તો બે આનાના દોકડા ૧૨ાા+ાાા=૧૩ા થયા માટે ૪રાા ૧૩ાા માંડવામાં આવે. એજ રીતે ૪૭ રૂપીઆ, પોણાબે આના ને બે પાઈ માંડવી હોય તો પોણાબે આનાના ૧૦ાાા દોકડાને ૩ બદામ અને બે પાઈનો લગભગ ૧ દોકડો માટે તે બેનો સરવાળો ૧૧ાાા દોકડા ને ૩ બદામ આવ્યો. ૪ બદામનો પા દોકડો થાયછે માટે વેપારી લોકો બે કે તેથી કમી બદામો હોય તે છોડી દેછે, અને બે કરતાં વધારે બદામો હોય તેનો ા દોકડો ગણેછે તેથી ૩ બદામનો ા દોકડો ગણી ૧૧ાાા દોકડામાં ઉમેરતાં કુલ ૧૨ દોકડા આવ્યા માટે ૪૭) ૧૨ દોકડા માંડવામાં આવેછે.

અંગ્રેજી નવી રીત પ્રમાણે વિવિધ પરિમાણથી એટલે રૂપીઆ, આના, પાઈ લખી રકમ બતાવવામાં આવેછે. જેમ, રૂ. ૮–૩–૫ આઠ રૂપીઆ, ત્રણ આના પાંચ પાઈ, રૂ. ૯૩–૧૩–૪. નામું લખવામાં નાણાની રકમની પહેલાં રૂપીઆ દર્શક રૂ. લખવાની જરૂર રહેતી નથી છતાં કોઇ કોઈ મથાળે એક વખત રૂપીઆ એવું લખેછે. નાણાં શિવાય બીજાં પરિમાણના આંકડા જણાવવાના હોય તો ગુંચવણ ન પડે માટે તે પરિમાણનાં નામ અથવા ચઢતા પરિમાણના નામનો પ્રથમ અક્ષર લખવો જોઇએ. જેમ, ખાંડી ૭ાા મણ ૪ાા અથવા ખાં. ૭ાા ૪ાા. એજ રીતે મણ અથવા મ. ૩ાા ૪ાના, શેર અથવા શે. ા ા, તોલા અથવા તો. પા ા ૧ાા ાા.

(૩) કોના અથવા શા સંબંધમાં વ્યવહાર બન્યો તે જાણવા સારૂ જે ખાતાની રકમ હોય તે ખાતાનું નામ પ્રથમ લખવાની જરૂર છે. એ વ્યવહાર ઝટ લક્ષમાં ઉતરે અને જરૂર પ્રસંગે યાદ આવે માટે તેની ટુંકામાં હકીકત, અને તે કોને હસ્તે બન્યો તે જણાવવું અગત્યનું છે.

પ્રત્યેક વ્યવહારમાં કેટલી હકીકત જરૂરની છે તે લખનારની સમજ અને પ્રસંગ ઉપર આધાર રાખેછે. નકામું લંબાણ ન થાય, અને અગત્યની બાબત રહી ન જાય એ જોવું જોઈએ. રૂપીઆની રકમ હોય તો તે કયા શિક્કાની, કોની મારફતે, રોકડી કે કોઇની દુકાનેથી આવી, અને વ્યાજ આપવાનું હોય તો તેનો દર માંડવો જોઇએ. કંઈ માલ હોય તો તેનું નામ,

વજન, દર, કીમત એ અવશ્ય જણાવવાં પડે. એમ છતાં કોઈ હકીકત એક પ્રસંગે અગત્યની અને તેજ બીજે પ્રસંગે નકામી ગણાય. જેમ, વસ્તા માવજીને રૂ. ૫) ના દાણા ઉધાર આપ્યા હોય તો તેમાં દાણાની જાત, વજન, અને ભાવ જણાવવો અગત્યનો છે, પણ જો ધર્માદા ખાતે રૂ. ૫) ના દાણા ચકલાંને નંખાવ્યા હોય તો તેમાં દાણાની જાત, વજન, અને ભાવ ન લખે તો ચાલે. વિગત જેમ ટુંકામાં સ્પષ્ટ અને પૂરી હોય તેમ નામું સારૂં ગણાય.

પાઠ ૫.

જમા ઉધાર. ભાગ ૧.

વ્યવહારમાં કેટલીક રકમો આપણી પાસે આવે છે, અને કેટલીક આપણી પાસેથી જાય છે. જે રકમો રોકડી અથવા બીજી રીતે આપણી પાસે આવે તે **જમા** થઈ કહેવાય છે. જે રકમો રોકડી અથવા બીજી રીતે આપણી પાસેથી જાય અથવા ખરચ થાય તે **ઉધાર** થઈ અથવા **ખરચ** થઇ કહેવાય છે.

કેટલાક વ્યવહાર રોકડી રકમોના હોય છે અને કેટલાક પરભાર્યાં આપલેના હોય છે. જેમ, મારા રૂ. ૧૦૦) **અ** પાસે છે અને મારી પાસે રૂ. ૧૦૦) **બ** માગે છે. હવે જો **અ** મને રૂ. રોકડા આપે, અને હું રૂ. ૧૦૦ **બ** ને રોકડા આપું તો તે રોકડ રકમનો વ્યવહાર થયો. પણ જો હું **અ** ને કહું કે તું મારીવતી રૂ. ૧૦૦ **બ** ને આપજે, અને **અ** તથા **બ** એ વાત કબુલ કરે તો પછી મારે **બ** નું દેવું રહ્યું નહિ, તેમ **અ** ની પાસે મારૂં માગતું રહ્યું નહિ. આ વ્યવહાર પરભાર્યો અથવા રોકડા શિવાય બીજી રીતે આપ–લેનો થયો.

રોકડા શિવાય જ્યારે માલની આપ–લે થાય છે ત્યારે તેની કીમત જમા ઉધાર થાય છે. જેમ **અ** ની દુકાનેથી હું ગોળ મ. ૩ાા પૈસા આપ્યા વગર લાવ્યો તો **અ** ને ખાતે મારે તે ગોળ અને તેની કીંમત જેટલી હોય તે જમા કરવી પડે. એજ રીતે હુ કોઇને માલ આપું તો તેને ખાતે તે માલ કીંમત સાથે મારે ઉધારવો જોઇએ, અને તેણે મારે ખાતે જમા કરવો જોઇએ.

નામામાં માંડવાની તમામ રકમો કાંતો જમા કે કાંતો ઉધાર એ બેમાંથી એક પ્રકારની હોઇ શકે. આપ–લે થએલી તમામ રકમો જો સેળભેળ* ને ચાલુ ઓળમાં લખીએ તો જમાની ને ઉધારની રકમો ઓળખવાને તથા

---

* શિક્ષકે પાટીઆ ઉપર સેળભેળ ઘણી રકમો લખી તેમાંથી જમામાં ને ઉધારમાં લખવાની કયી તે છોકરાંને પૂછીને કઢાવવી. અને જે તેઓ કાઢી ન શકે તો પોતે કારણપૂર્વક કાઢી બતાવવી. તેમ ભેળસેળ રકમો માંડવાથી કેવી અડચણ પડશે તે પણ બતાવવું.

બન્ને જાતની રકમોનો સરવાળો કરવાને બહુ અડચણ અને ગુંચવણ પડે તથા ભૂલ થવાનો સંભવ રહે. એ માટે ચોપડાના પાનામાં બે ઉભા સરખા ભાગ પાડીને એક તરફ તમામ જમાની રકમો અને બીજી તરફ તમામ ઉધારની રકમો દિવસ અને વ્યવહારના અનુક્રમે એક નીચે એક એમ લખવામાં આવે છે. અંકગણિતમાં સરવાળાની રકમો એક નીચે એક લખવાનું જે કારણ છે તેજ કારણ નામાની રકમો એક નીચે એક લખવાને લાગુ પડે છે.

જે તરફ જમાની રકમો આવે તે **જમા બાજુ** અને ઉધારની રકમો આવે તે **ઉધાર બાજુ** કહેવાય છે. ચોપડાના ડાબી તરફના ભાગમાં જમાની અને જમણી તરફના ભાગમાં ઉધારની રકમો માંડવામાં આવે છે. જમા વગર ખરચ થાય નહિ માટે પ્રથમ જમા બાજુ શરૂ થાય છે, એમ છતાં ઝાલાવાડ અને બીજે કેટલેક ઠેકાણે જમણી તરફ જમાની અને ડાબી તરફ ઉધારની રકમો લખવાનો વહીવટ છે. વળી અંગ્રેજીમાં એક પાનાના બે ભાગ પાડી જમા ઉધાર ન લખતાં તે જૂદા જૂદા પાનાપર લખે છે.

પાઠ ૬.

જમા ઉધાર. ભાગ ૨.

ચોપડામાં જમા બાજુ બતાવવાને પ્રથમ "જ" કાઢીને તે સાથે આડી લીટી પાનાના મધ્ય ભાગ સુધી દોરે છે, અને ત્યાંથી ઉધાર બાજુ બતાવવાને "ઉ" કાઢીને તે સાથે આડી લીટી પાનાના છેડા સુધી દોરે છે. જે વિગત જમા ઉધાર બન્નેને એક સરખી લાગુ પડે તે એ લીટીની 'ઉપર, અને જમા ઉધાર રકમોનું નામું તેની નીચે લખાય છે.

રકમો એકદમ જણાઇ આવે અને તેમનો સરવાળો સુગમતાથી થાય માટે રકમ અને તેની વિગત જૂદી લખવામાં આવે છે; એટલે ચોપડામાં જમા ઉધાર તરફ ચાર કે ત્રણ સળ પાડેલા હોય છે તેમાંના પહેલા સળમાં રકમ, અને તેની આગળ જમણી તરફ બાકીના સળોમાં વિગત લખાય છે.

પહેલા સળમાં લખેલી રકમને **મથાળાની** રકમ કહેછે.' જૂદી જૂદી રકમો મળીને મથાળાની એક રકમ થઈ હોય તો તે રકમો વિગતવાર પેટામાં બતાવવામાં આવેછે, અને તેને **પેટા રકમો** કહેછે. પેટા રકમોમાં પણ પ્રથમ એક સળમાં કે તેના જરૂર જેટલા ભાગમાં રકમ ને પછી તેની વિગત લખાય છે. પેટા રકમો નીચે તેમનો સરવાળો કરીને મથાળે ચઢાવવામાં આવેછે.

પેટામાં રકમો ન હોય તોપણ ઘણી વખત મથાળાની રકમને વિગતની માંહે પેટામાં આંકડાથી કે અક્ષરથી લખવામાં આવેછે. આમ બેવડવાથી ચૂક અને ફેરફાર થવાનો સંભવ ઓછો રહેછે.

જે રકમ જમે બાજુએ લખાય તે **જમે કરી** કહેવાય, અને ઉધાર બાજુએ લખાય તે **ઉધારી** કે **નામે** લખી કહેવાય.

બનતા સુધી એકજ માણસની રકમોનું નામું એક ઠેકાણે લખવામાં આવે છે. સરકારી, બાબાશાહી, કોરી વગેરે ઘણાં ચલણની રકમો સેળભેળ લખવામાં આવે તો તેમનો સરવાળો કરવામાં ગુંચવણ થાય. ઘણાં ચલણનાં નાણાંનો વ્યવહાર હોય તો જે ચલણનું નામું હોય તે ચલણમાં તેમનું રૂપાંતર કરી મથાળાના આંકડા લખવા, અને પેટામાં બીજા ચલણના આંકડા વટાવ સાથે લખવા એ વધારે સારૂં છે. એ અથવા વધારે ચલણની સિલક હોય તો તેનો મથાળે આંકડો ભરી પેટામાં તપસીલ બતાવવામાં આવેછે.

ઉપરની બાબતોની વધારે સમજ પડવા સારૂ નીચે જમા ઉધાર કરી બતાવ્યું છે.

શાહ તલકચંદ પુનમચંદ વડોદરાવાળાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૬.

જ	ઉ
૨૫૦) રોકડા ભાદરવા વદ ૮.	૨૦૦) ભાદરવા વદ ૧૨.
૧૦૦) રોકડા કંપની.	કાપડ મોકલ્યું તેની વિગત.
૧૫૦) રોકડા તેની વિગત.	૧૨૫) શાલ જોટો ૧ કસબી.
૧૯૫) બાબાશાહી.	૭૪) સાડી નં. ૧ બનારશી.
૪૫) વટાવ દર ૩૦ લેખે.	૦ાા પતરાની પેટી.
૧૫૦)	૦ાા ટપાલ ખરચ.
૨૫૦) એણી રીતે ગુમાસ્તા નેમચંદ જાતે આપી ગયા છે.	૨૦૦)
૨૧) આસો. વદ ૧૦. હસ્તે ભાઈ હરખચંદ પાઘડી પેંઠની લાવ્યા તેના રૂપીઆ એકવીશ.	
૨૭૧)	

અંગ્રેજી રીત પ્રમાણે નામું લખવું હોય તો પ્રથમ તારીખ પછી વિગત, અને પછી રકમ એમ ત્રણ ભાગ જૂદા પાડી લખાય. વિગત પૂરી થાય તે હારમાં રકમ લખે છે. જૂદા જૂદા ભાગ તરત જણાઈ આવે માટે પાનાને ઉભું આંકવામાં આવે છે. જેમ,

તારીખ.	પરચુરણ ખરચ.	રૂ.	આ.	પા.
તા. ૧૮ સપ્ટેંબર સન ૧૯૦૦	ફુલ્સકેપ કાગળ ધા ૨ ચૌદરતલી વહોરા કરમઅલીને ત્યાંથી રોકડેથી.	૦	૭	૬

આ રીતની આંકેલી ચોપડીમાં ઘરખરચનું પરચુરણ નામું લખવાનું બૈરાંને વધારે અનુકૂળ પડે.

પાઠ ૭ મો.

યાદી અથવા ટીપણ.

કોઈ એક ખાસ વ્યવહાર સંબંધી ઉપજ અથવા ખરચ કાગળ ઉપર કે ચોપડામાં લખી રાખે તેને **યાદી** અથવા **ટીપણ** કહે છે. યાદી એ નામાની પહેલી પાયરી છે.

જેઓ હમેશ નામું રાખતા નથી, તેમને કોઇ ખાસ પ્રસંગે લખી રાખવાની જરૂર પડે છે ત્યારે, અથવા નામું રાખનારને પણ કોઈ ખાસ બાબતનો હિસાબ જૂદોજ રાખવાની જરૂર હોય છે ત્યારે, તે યાદીના રૂપમાં લખી રાખે છે. જેમ; યાદી ચિ. ચુનીલાલના લગ્ન વખતે ચાંલ્લો આવ્યો તેની. સંવત ૧૯૫૬ ના વૈશાખ સુદ ૩.

૫) શાહ લલ્લુભાઈ નરોત્તમ.
૫) પરી વનમાળી જીવણ.
૩) પટેલ નથુ કિશોર ગામ અડાળજના.
૫) મહેતા કાળીદાસ પરસોતમ.
૧) બાઈ કાશી પંડ્યા દુલ્લભરામ હરજીવનની વિધવા.
૩) ગાંધી નરોત્તમ જગજીવન ગામ નડીઆદના બાબાશાહી.
૧૧) શાહ વરજીવન ખુશાલદાસ વરના મામા તરફથી પાઘડી નંગ ૧ પેંઠની.

૩૩) તેની વિગતઃ—
૧૯) રોકડા ચલણી.
૩) રોકડા બાબાશાહી.
૧૧) પાઘડી નંગ ૧.

૩૩)

ઉપરની રીતે નાતવરાનું, ઘર બંધાવ્યાનું, મુસાફરીનું વગેરે ખરચ કે ખે-

તરોની સાંથ, મકાનોનાં ભાડાં, અમુક પુસ્તકની પ્રતો વેચાય તેની કીમત વગેરેની ઉપજ યાદીરૂપે લખી શકાય. ધોબીને કપડાં ધોવા આપીએ, દળનારીને દાણા દળવા આપીએ, પાણી ભરનારી પાણીનાં બેડાં લાવે, દૂધવાળાને ત્યાંથી દૂધ આવે, કે તંબોળીને ત્યાંથી રાતબનાં પાન આવે તેનો હિસાબ પણ યાદીથી રાખી શકાય.

મનોયત્ન ૧.

નીચેનું નામું યાદીના રૂપમાં લખો. (તિથિ ન જણાવી હોય ત્યાં ગમે તે તિથિ લખવી.)

૧. अ. અમદાવાદથી મુંબઇ ગયો, તેને જવાનું આગગાડી ખરચ રૂ. ૪–૮–૦, ગાડીભાડું રૂ. ૨।, ખાધાખરચ રૂ. ૩॥।, પુસ્તક ખરીદી રૂ. ૧૫, કાપડ ખરીદી રૂ. ૧૨) અને પરચુરણ ખરચ રૂ. ૩–૩–૩ અને આવવાનું આગગાડી ખરચ રૂ. ૪॥ થયું.

૨. તા. ૧૩ એપ્રીલ સન ૧૯૦૦ ના રોજ એક નિશાળમાં ઇનામ અપાયાં તેમાં अ ને રૂ. ૩–૮–૦, ब ને રૂ. ૨–૧૨–૦, क ને રૂ. ૨–૪–૦, ड ને રૂ. ૨–૦–૦, इ ને રૂ. ૧–૮–૦, फ ને રૂ. ૧–૦–૦, ग ને રૂ. ૦–૮–૦, અને ह ને રૂ. ૦–૪–૦ મળ્યાં.

૩. એક હરાજીમાં રૂ. ૨૫–૬–૦ ખુરશી નંગ ૮ ના, રૂ. ૩૫–૫–૦ ટેબલ નં. ૩ ના, રૂ. ૫૨–૧૨–૦ કોચ ૪ ના, રૂ. ૪૦–૦–૦ કબાટ નં. ૨ ના, રૂ. ૨૫–૦–૦ પેટી બેના અને રૂ. ૧૧–૪–૩ પુસ્તકોના ઉપજ્યા.

૪. સંવત ૧૯૫૬ ના મહા સુદ ૮ ને રોજ એક ખેડુતે પોતાની ઉપજમાંથી રૂ. ૧। એ મણ લેખે મણ ૩૦ બાજરી, રૂ. ૨। એ મણ લેખે મણ ૨૪ ઘઉં, રૂ. ૧॥। ના દરથી મણ ૨૮ ડાંગર, રૂ. ૧। મણ લેખે મણ ૧૫ તુવર, તથા રૂ. ૮। ના દરથી મણ ૧૫ રૂ વેચ્યું, તો વેચાણની વિગત લખો.

૫. સંવત ૧૯૫૬ ના વૈશાખ સુદ ૨ થી એક કુવો ખોદવાનું કામ ૬ દિવસ ચાલ્યું તે કામમાં મજુરો છઆને રોજના રાખ્યા હતા. પહેલે દિવસે ૧૮, બીજે દિ. ૨૨, ત્રીજે દિ. ૨૫, ચોથે દિ. ૩૦, પાંચમે દિ. ૩૨ અને છઠ્ઠે દિ. ૪૦ મજુરો હતા, તો ખોદાણના ખરચની વિગત લખો.

પાઠ ૮.

પત્રકરૂપે નામું.

એકની એક બાબતમાં જૂદે જૂદે દિવસે ફક્ત ઉપજ કે ખરચ થાય, તો નીચે પ્રમાણે પત્રકના રૂપમાં નામું રાખવું સુગમ પડેછે.

ઘરખરચ, માહે જાનેવારી સન ૧૯૦૦ માં તા. ૭ મી સુધી થયું તે....

બાબત.	તારીખ.							કુલ ખરચ.
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	
ઘી ...	૦-૮-૦	...	...	...	...	૦-૮-૦	...	૧-૦-૦
તેલ ...	...	...	...	૦-૪-૦	...	...	૦-૪-૦	૦-૮-૦
બળતણુ	૨-૦-૦	...	...	...	...	...	...	૨-૦-૦
દૂધ ...	૦-૧-૦	૦-૧-૦	૦-૧-૩	૦-૩-૦	૦-૧-૦	૦-૧-૦	૦-૨-૯	૦-૧૧-૦
શાક ...	૦-૧-૬	૦-૧-૯	૦-૧-૬	૦-૩-૦	૦-૧-૩	૦-૧-૬	૦-૨-૯	૦-૧૩-૩
પાન ...	૦-૦-૬	...	૦-૦-૩	૦-૦-૩	૦-૧-૦	...	...	૦-૨-૦
પરચુરણુ	...	૦-૧-૦	૦-૦-૬	૦-૨-૦	...	૦-૦-૯	૦-૩-૦	૦-૭-૩
કુલ રોજનું.	૨-૧૧-૦	૦-૩-૯	૦-૩-૬	૦-૧૨-૩	૦-૩-૩	૦-૧૧-૩	૦-૧૨-૬	૫-૯-૬

ઉપર પ્રમાણે પત્રક આંકવામાં મહિનાની જેટલી તારીખો હોય તેટલાં ખાનાં પાડવાં, એટલે આંખા માસનો હિસાબ તેમાં લખી શકાશે.

જેમ ઉપર ખરચનું પત્રક કરી બતાવ્યું છે તેમ ઉપજનું પત્રક કરી શકાય. એટલે જમા ખરચનાં જૂદાં જૂદાં પત્રક રાખવાથી આપ-લેનો હિસાબ રાખી શકાય. બન્ને જૂદાં પત્રક ન રાખતાં એકજ પત્રકમાં પ્રથમ જમા અને પછી ઉધાર લખે, અને પાછળથી કંઈ નવી બાબતો આવે તેને માટે જમાના ભાગમાં થોડી કોરી જગા રાખે તો ચાલી શકે. જેમ,

માસિક હિસાબ તા. ૧ જાનેવારી સન ૧૯૦૦ થી.

જમા.

બાબત.	તારીખ.						કુલ.
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	
પગાર... ...	૧૫૦-૦-૦	...	...	...	...	...	૧૫૦-૦-૦
બાગની ઉપજ	...	૦-૮-૦	૦-૬-૦	...	૧-૨-૦	૦-૫-૦	૨-૫-૦
મકાન ભાડું	૭-૦-૦	...	...	...	૩-૦-૦	...	૧૦-૦-૦
પુસ્તક વેચાણુ	૫-૦-૦	...	૭-૦-૦	૧૦-૦-૦	...	...	૨૨-૦-૦
કુલ...	૧૬૨-૦-૦	૦-૮-૦	૭-૬-૦	૧૦-૦-૦	૪-૨-૦	૦-૫-૦	૧૮૪-૫-૦

ખરચ.

બાબત.	તારીખ.						કુલ.
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	
અનાજ ...	૫૦-૦-૦	...	૨૯-૦-૦	૨૧-૦-૦	...	...	૧૦૦-૦-૦
ઘી	...	૫-૦-૦	...	...	...	...	૫-૦-૦
તેલ	૧-૦-૦	...	...	...	...	૧-૦-૦	૨-૦-૦
દૂધ, શાક, પાન.	૦-૪-૦	૦-૪-૦	૦-૨-૦	૦-૫-૦	...	૦-૮-૦	૧-૭-૦
પરચુરણ ...	૦-૧-૦	૦-૨-૦	૦-૭-૦	...	૦-૩-૦	૦-૨-૦	૦-૧૫-૦
કુલ...	૫૧-૫-૦	૫-૬-૦	૨૯-૯-૦	૨૧-૫-૦	૦-૩-૦	૧-૧૦-૦	૧૦૯-૬-૦

પત્રકથી ઘણી માહીતિ સુગમતાથી એકદમ નજર આગળ આવેછે.

પત્રકને બદલે તિથિ કે તારીખવાર પાઠ ૭ માં બતાવ્યા પ્રમાણે યાદી કરીએ કે પાઠ ૬ માં બતાવ્યા પ્રમાણે આંકીને લખીએ તો જગા વધારે રોકાય, રોજ વધારે લખવું પડે, અને કયી બાબતમાં એકંદર કેટલી રકમ થઈ તે એકદમ જણાઈ ન આવે. પાઠ ૭ માં બતાવેલી કેટલીક બાબતોનો હિસાબ પત્રકરૂપે રહી શકે. જમા રોજ રોજ નવી નવી બાબતો આવતી હોય ત્યાં આવું પત્રક કામ ન લાગે એ સ્પષ્ટ છે.

મનોયત્ન ૨.

(૧) રોજ રૂ. ૦–૪–૬ નું દૂધ, રૂ. ૦–૨–૦ નાં ફળ, રૂ. ૦–૩–૬ નું શાક, રૂ. ૦–૦–૯ નાં પાન, અને રૂ. ૦–૦–૬ પરચુરણ ખરચ થાય છે. તો તા. ૧ ફેબ્રુઆરીથી તા. ૭ ફેબ્રુઆરી સન ૧૯૦૦ સુધીનું ખરચ પત્રકના રૂપમાં લખો.

(૨) એક ઘર બાંધવામાં ૪ કડીઆ, ૫ સુતાર, અને ૧૦ મજુર કામે રાખ્યા. રોજ રોજ એક કડીઓ બે સુતાર અને ત્રણ મજુર વધારી આઠ દિવસમાં કામ પૂરૂં કર્યું. દરેક મજુરને રોજ રૂ. ૦–૩–૦ અને સુતાર તથા કડીઆને રૂ. ૦–૧૦–૦ મળતા. પત્રકના રૂપમાં રોજ ખરચ કેટલું થયું તે બતાવો.

(૩) અ ના ખેતરમાં આસો વદ ૩ થી ૬ દિવસ કાપણીનું કામ ચાલ્યું. તેમાં પુરૂષને રૂ. ૦–૨–૦, સ્ત્રીને રૂ. ૦–૧–૬, છોકરાને રૂ. ૦–૧–૦, અને છોકરીને રૂ. ૦–૦–૯ રોજ હતો અને તેમની સંખ્યા અનુક્રમે પહેલે ને બીજે દિવસે ૮, ૭, ૧૨, ૧૦. ત્રીજે ને ચોથે દિવસે ૫, ૮, ૧૮, ૧૫. પાંચમે દિવસે ૬, ૧૨, ૧૦, ૮. અને છઠ્ઠે દિવસે ૧૬, ૧૦, ૨૦, ૧૮ હતી. આનો હિસાબ પત્રકના રૂપમાં લખો.

(૪) ઈ. સ. ૧૮૯૬ ના ફેબ્રુઆરીની તા. ૨૫ થી માર્ચની તા. ૩ સુધી મુસાફરીમાં રોજ ખાધાખરચ, ભાડાખરચ, દીવાબત્તી ખરચ, અને પરચુરણ ખરચ મળી રૂ. ૩-૦-૦ થતું. નજરમાં આવે તે આંકડા મૂકી ખરચનું પત્રક બનાવો.

(૫) અ ને ત્યાં રોજ સવારમાં શેર ૧, સાંજે શેર ૨॥ દૂધ આવેછે; પણ તા. ૫-૭-૧૧ એ શેર ૪॥, તારીખ ૯-૧૬-૨૨ એ શેર ૫, તા. ૨૧ એ ૦, અને તા. ૩૧ એ મણ ॥ દૂધ આવ્યું. દૂધનો ભાવ રૂ. ૧॥ એ મણ છે. તો મે માસનું પત્રક બનાવી છેવટ તેની કીમત ભરો.

પાઠ ૯.

ઠામ ખાતું અથવા બેઠું ખાતું.

ફક્ત ઉપજ કે ફક્ત ખરચનો નિયમિત હિસાબ યાદી અને પત્રકના રૂપમાં લખી શકાય. પરંતુ કોઈ ખાતામાં ઉપજ અને ખરચ બન્ને થાય તેનો હિસાબ તેમાં સુગમતાથી રાખી શકાય નહિ. વળી જૂદાં જૂદાં ખાતાંમાં આપ-લે થાય ત્યારે તો યાદી કે પત્રક કામમાં આવેજ નહિ. માટે આવી જાતનું નામું દરેક ખાતાનું નામ લખી તે નીચે તે ખાતાની જમા ઉધાર રકમો લખવામાં આવેછે. તેને **ઠામ ખાતું** અથવા **બેઠું ખાતું** કહેછે. અને તેવાં ખાતાં લખવાના ચોપડાને **ઠામ ખાતાનો કે બેઠા ખાતાનો ચોપડો કહેછે.**

જેમને ઘણો વેપાર નથી હોતો તેમને ઠામ ખાતાના ચોપડાથી ચાલી શકે. મોટા વેપારીઓને કે જેમને ઘણું લેણું દેણું હોય તેમને અનેક તરેહના ચોપડા રાખવા પડેછે, તે વિષે હવે પછી જાણવામાં આવશે.

ઠામખાતાના નમુના નીચે આપ્યા છે.

પટેલ નથુ જીવન ગામ સરખેજનાનું ખાતું. સં. ૧૯૫૬.

જ		ઉ	
૧૬૦)	ફાગણ વદ ૧૩. બાબતે ઘઉંના વેચાણના શા. ત્રીભોવન કાળીદાસ ભરી ગયા.	૧૫૦)	માગશર સુદ ૫. રોકડા રૂપીઆ દોઢસો. હા. પોતે.
		૪૮)	ફાગણ સુદ ૮. મહેસુલમાં ભરવા આપ્યા રૂપીઆ અડતાળીસ. હા. પોતે.
		૧૦૦)	જેઠ વદ ૧૨. બાબતે તમારી વતી તમારા કહેવાથી શા. ગીરધર નરોત્તમને આપ્યા. રૂપીઆ એકસો.

ગુમાસ્તી તથા ઘરખરચ ખાતું, સંવત ૧૯૫૬.

જ

૩૦૦) કાર્તિક સુદ ૧૦. ગુમાસ્તી પાછલી સાલની શેઠ હેમચંદ ખેમચંદને ત્યાંથી આવી તે.

ઉ

૬૦) ફાગણ વદ ૧૪. ઘઉં મણ ૪૦ દર મણના રૂ. ૧ાા લેખે.

૩૫) ચૈત્ર સુદ ૪. ડાંગર મણ ૨૮ દર મણના રૂ. ૧ા પ્રમાણે.

૧૨) ચૈત્ર વદ ૮. તુવર મણ ૧૫ દર રૂ. ૧) ની મણ ૧ા લેખે.

૭૦) જેઠ સુદ ૨. પરચૂરણ ખરચના પત્રકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે માસ ૭ નું.

મનોયત્ન ૩.

નીચેનું નામું ઠામખાતાં પાડી લખો. ઘરખરચ, ખેતરખરચ, ઉપજ, મહેસુલ, અને લેણદારના નામનાં ખાતાં પાડવાં અને જરૂર પુરતી વિગત આપવી.

(૧) અશાડ સુદ ૨. રૂ. ૧૫૦) પરભુદાસ નરસીના રોકડા વ્યાજે લીધા, ખાતર રૂ. ૫ાા નું, ખેડવામાં રૂ. ૧૧ાા નું, બીમાં રૂ. ૯ા નું અને ઘરખાતે પરચુરણ રૂ. ૭) નું ખરચ થયું.

(૨) અશાડ સુદ ૮. ખાતરના રૂ. ૧૭), ખેડવામાં રૂ. ૮), બીના રૂ. ૩), તથા ઘરખરચના રૂ. ૨૫) થયા.

(૩) અશાડ વદ ૫. બીખાતે વાવવાનું ખરચ રૂ. ૧૦) થયું, રૂ. ૫૦) કુબેર કેશવના વ્યાજે લીધા, રૂ. ૨ાા ખેતરના પરચુરણ ખરચમાં અને રૂ. ૫ાા ઘરખરચમાં ગયા.

(૪) ભાદરવા સુદ ૨. નીંદામણ ખરચ રૂ. ૧૦), ખેતરનું પરચુરણ ખરચ રૂ. ૮), ઘઉં તથા ચણાનું બી રૂ. ૮)

(૫) માગશર સુદ ૫. ટોયા ખરચ રૂ. ૧૨), કપામણી રૂ. ૧૨), મહેસુલ રૂ. ૫૮, કુબેર કેશવના રૂ. ૧૫૦) લીધા ખેતર વેચાણ લેવા સારૂ, ઘરખરચ રૂ. ૧૨)

(૬) પોષ સુદ ૮. બાજરી મણ ૨૯ાા દર રૂ. ૧ા એ મણ પ્રમાણે વેચી, ડાંગર મણ ૮૦ દર રૂ. ૧ાા પ્રમાણે વેચી, તેમાંથી પરભુ નરસીનો હિસાબ વ્યાજ સુદ્ધાં ચુકતે કર્યો (વ્યાજ બાર આના લેખે).

(૭) ફાગણ વદ ૧૦. ઘઉં મણ ૩૦ દર મણના રૂ. ૨)− પ્રમાણે વેચ્યા, બાજરી રૂ. ૧ા ના દરથી ૨૫ મણ વેચી, તુવર ૧ા મણને ભાવે ૨૦ મણ વેચી ને રૂપીઆ કુબેર કેશવને ત્યાં ભર્યા.

(૮) વૈશાખ સુદ ૨. ઘઉં રૂ. ૨ા ના ભાવથી ૪૦ મણ વેચ્યા, ચણા રૂ. ૧) ના મણ લેખે ૩૨ મણ વેચ્યા, ડાંગર રૂ. ૧ાાા ના ભાવથી ૮૦ મણ અને બાજરી રૂ. ૧ા ના ભાવથી ૨૦ મણ વેચી.

પાઠ ૧૦.

સિલક અને મેળ.

શરૂઆતમાં આપણી પાસે જે રકમ હોય તેને, તથા અમુક મુદત સુધી આપ-લે કર્યાં પછી આપણી પાસે જે બાકી રહે તેને સિલક કહેછે.

આપણી પાસે હોનારી રકમ જમા બાજુએ આવેછે, માટે આપણી પાસે જે સિલક હોય તે પ્રથમ જમા બાજુએ માંડીને નામું શરૂ કરવું જોઇએ. સિલકને કોઈ જણુશ અને કોઈ પુરાંત કહેછે, અને તેની પહેલાં શ્રી શબ્દ ઉમેરે છે. સિલક ખાતું પાડવામાં આવે ત્યારે તેને કોઈ જણુશ ખાતું અથવા શાહ ખાતું પણ કહેછે. શરૂઆતમાં સિલક બિલકુલ ન હોય તો વેપારીઓ ૦ ને અશુભ ગણેછે, માટે શુન્ય ન માંડતાં ૦) ૧ા (સવા દોકડો) માંડેછે, પણ તે ઠેકાણે શુન્ય છે એમ સમજીને તે ગણત્રીમાં લેતા નથી.

આપણી પાસે પ્રથમ રકમ હોયા વગર ખરચ થઈ શકતું નથી. માટે એ સ્પષ્ટ છે કે કોઈ પણ વખતે જમે બાજુનો સરવાળો લેઇએ તે તેજ વખતના ઉધાર બાજુના સરવાળાથી વધારે અથવા તેની બરોબર હોવો જોઇએ. જમે બાજુના સરવાળામાંથી ઉધાર બાજુનો સરવાળો બાદ કરતાં જે બાકી રહે તે તે વખતની સિલક કહેવાય.

મેળ એટલે મળતાપણું. અમુક વખતે ચોપડા ઉપરથી જે સિલક માલમ પડે તે, તે વખતની આપણી પાસેની પ્રત્યક્ષ (રોકડ) સિલકની સાથે મળતી આવે, એટલે તેની બરોબર હોય, તો તે નામાનો **મેળ મળ્યો** કહેવાય.

કોઈ નિયમિત મુદતે સિલક કહાડી મેળ મેળવવામાં આવે તેને **સિલકબંધ** અથવા **મેળબંધ** નામું કહેછે. તે બે પ્રકારનું છે. ૧. રોજમેળ અને ૨. મુદતમેળ.

દરરોજ સિલક કાઢી મેળ મેળવવામાં આવે તેને **રોજમેળનું નામું** કહેછે.

અમુક દિવસને અંતરે, સિલક કાઢી મેળ મેળવવામાં આવે તેને **મુદતમેળનું નામું** કહેછે, અને તે મુદતનું નામ તે નામાને લગાડવામાં આવેછે. જેમ, અઠવાડિયા મેળ, પખવાડિયા મેળ, મહિના મેળ.

મેળ તપાસવાનું અંતર જેમ થોડું તેમ ભૂલ થઇ હોય તો તે માલમ પડવાનો સંભવ વધારે રહે છે. એક પખવાડિયે કે મહિને મેળ મેળવતાં કંઇ

ચૂક માલમ પડે તો કયે દિવસે કયી રકમને લીધે ચૂક પડી છે તે યાદ આ-વવું કઠણ પડે, માટે મુદતમેળ કરતાં રોજમેળનું નામું વધારે સારૂં ને ભ-રૂસાદાર ગણાય છે.

અત્યારસુધી નામું લખવાની જે રીતો બતાવી તે કરતાં રોજમેળનું નામું ચઢિયાતું છે. કેમકે તે રીતોમાં સિલક કાઢવામાં આવતી નથી, તેથી ઉપજ ખરચ લખવામાં ભૂલ થાય તો પકડી શકાય નહિ. જેને દરરોજ ઘણી આપ–લે થતી હોય તેણે તો નામું રોજમેળની રીતેજ લખવું જોઇએ.

રોજમેળ લખનારા દરેક આપ–લેની વખતે સિલક મેળવવા જાય તો વખત વધારે જાય, અને તેમના વેપારમાં હરકત આવે, તેથી તેઓ આખા દિવસનો વેપાર બંધ થયા પછી અથવા રાતને વખતે તે દિવસનો મેળ તપાસી સિલક મેળવેછે.

સિલક જેમ રોકડ રૂપીઆની કઢાય તેમ માલની પણ કઢાય છે. ચો-પડીઓ વેચનાર પુસ્તકોની, કણીઆ દાણાની, દોશી વાણીઆ કાપડની જાત-વાર સિલક કાઢેછે. તેથી દરેક જાતનો માલ પોતાની પાસે કેટલો છે તે માલમ પડી આવેછે.

પાઠ ૧૧.

સિલકબંધ અથવા મેળબંધ નામું.

જે નામાં ઉપરથી કોઇપણ વખતે આપણી પાસેની સિલક ઝટ જણાઇ આવે તેવા નામાને **સિલકબંધ** અથવા **મેળબંધ** નામું કહેછે. મેળબંધ ના-મામાં રોજમેળ એ મુખ્ય અને સામાન્યરીતે વપરાયછે.

જ્યારે નામા ઉપરથી સિલક તારવીને ચોપડામાં લખીએ ત્યારે સિલક કાઢી એમ કહેવાય છે.

જ્યારે સિલક કાઢી મેળ મેળવવો હોય ત્યારે તે વખત સુધીનું નામું બંધ કરવામાં આવેછે. એટલે પ્રથમ બંને બાજુની મથાળાની રકમોનો સર-વાળો દરેક બાજુએ છેવટ માંડેછે. જમે બાજુની રકમોમાં સિલક પણ ગ-ણાય છે. જમે બાજુના સરવાળામાંથી ઉધાર બાજુનો સરવાળો બાદ કરતાં જે બાકી રહે તે તે વખતની સિલક સમજવી. એ સિલકને ઉધાર બાજુએ "સિલક" એમ લખી મૂકવામાં આવેછે, અને તેની નીચે ઉધાર બાજુનો એ સિ-લક સાથે એકંદર સરવાળો મૂકાય છે. આ પ્રમાણે કાઢેલી સિલક આપણી પાસેની પ્રત્યક્ષ સિલક સાથે મળી રહે તોજ નામું ખરૂં છે, એમ સમજવું. એ રીતે સરવાળા લીધા પછી બબે લીટીઓ દોરીને બંને બાજુઓ બંધ કરી આગળની મુદતનું નામું શરૂ કરવામાં આવેછે.

આગળનું નામું શરૂ કરતી વખતે પાછળની જે સિલક ઉધાર બાજુએ કાઢી હોય, તે પ્રથમ જમે બાજુએ માંડેછે. દેશી નામામાં શ્રીજણશે પોતે, શ્રીપુરાંત બાકી, કે શ્રીપુરાંત જણશે લખી તેને મથાળે સિલકનો આંકડો લખાય છે, અને અંગ્રેજી રીતે કચેરીઓ, શાળાઓ વગેરેના નામામાં સિલક રોજ (કે માસ) ગુદસ્ત (પાછલો, ગુજર્યાં) લખી તેને મથાળે સિલકનો આંકડો લખાય છે.

સિલક કાઢવાથી નામું બંધ થવાની નિશાની રહેછે, એટલે તેમાં પાછળથી વધારો કે ફેરફાર થઈ શકતો નથી. આગળનું અને પાછળનું નામું એક બીજા સાથે જોડાયછે. વળી જમે તરફ પુરતી રકમ હોયાવગર ઉધાર તરફ રકમો લખી છે કે કેમ તે ઝટ જણાઈ આવેછે ને ભૂલ માલમ પડેછે. આથી નામું વધારે ભરૂસાદાર થાયછે.

પાઠ ૧૨.

રોજમેળ.

રોજમેળમાં દાખલ કરવાની રકમો બે પ્રકારની હોયછે. (૧) રોકડ, (૨) **જમાખરચી.**

રોકડી રકમોની આપ–લે થાય તે રોકડ **વ્યવહાર** કહેવાય. જેમ, **અ** ને આપણે રૂ. ૧૦૦) રોકડા આપીએ કે **બ** આપણને રૂ. ૨૦૦) રોકડા આપી જાય તે રોકડ વ્યવહાર કહેવાય. એથી આપણી સિલકમાં વધ ઘટ થાયછે.

જે રકમ એક ખાતે જમે પડે, તેવીજ બીજે ખાતે ઉધરે, અથવા જે રકમથી સિલકમાં કંઈ વધ ઘટ થતી નથી તે **જમાખરચી** રકમ કહેવાય. જમાખરચી રકમો બે જાતની હોયછે. (૧) નાણાસંબંધી, (૨) માલસંબંધી. જેમ, **અ**ની પાસે રૂ. ૧૦૦) આપણે માગતા હોઇએ, અને **બ** આપણી પાસે રૂ. ૧૦૦) માગતો હોય, ત્યારે જો **બ** તે રકમ **અ** પાસેથી લેવા કબુલ થાય તો આપણા રોજમેળમાં **અ**ના રૂ. ૧૦૦) જમા થઈ, **બ**ને ખાતે તે ઉધરશે. આ નાણાંસંબંધી માત્ર જમાખરચ થયું. એથી આપણી પાસે નાણાં આવતાં કે જતાં નથી અને સિલકમાં કાંઈ વધઘટ થતી નથી. જો આપણે **અ**ને રૂ. ૫૦)નો માલ ઉધાર આપીએ તો તે તેને ખાતે ઉધારીશું અને રૂ. ૫૦) વેચાણ (વિકરી કે વકરા) ખાતે જમે કરીશું. આ રીતે માલસંબંધીના જમાખરચથી પણ સિલકમાં કંઇ વધઘટ થતી નથી.

રોજમેળ લખવાની રીત બે પ્રકારની છે. ૧ દેશી અને ૨ જી અંગ્રેજી.

દેશી રીતમાં પ્રથમ મીતિ એટલે તિથિ, મહિનો ને સંવત લખીને (કેટલાક વાર પણ લખેછે) પાઠ ૬ માં બતાવ્યા પ્રમાણે જમા ઉધારની લીટી

દોરવી. પછી જમા તરફ પાછલી સિલક લખી પ્રત્યક્ષ અથવા બીજી રીતે આવેલી રકમો જમે કરવી. દરેક રકમમાં ખાતાનું નામ, હસ્તે તથા પેટા રકમો હોય તો તે વિગતવાર લખવી. જમાખરચી રકમ લખતાં તે રકમ સામી બાજુએ કયે ખાતે છે તે જણાવવું. રોજમેળને બદલે મુદતમેળ રાખવો હોય, તો પ્રથમ તે મુદત અમુક મીતિથી અમુક મીતિ સુધીની લખી જમા ઉધારની લીટી દોરવી, અને પાછલી સિલક જમામાં બતાવ્યા પછી, જે જે રકમો જમે ઉધાર થાય તેની મીતિ જણાવવી; કારણ મથાળાની મીતિ દરેક રકમને લાગુ પડવાની નથી. એક દિવસ કે મુદતની આપ લે પૂરી થાય એટલે પાઠ ૧૧ માં બતાવ્યા પ્રમાણે રકમોના સરવાળા કરી સિલક કાઢવી ને રોજમેળ બંધ કરવો. તે પછી બીજા દિવસનો કે બીજી મુદતનો રોજમેળ લખવો હોય, તો ગયા વખતની સિલક જમા કરી ઉપર પ્રમાણે જમા ઉધાર રકમો લખવી. કોઈ દિવસે જમાખરચ થયું ન હોય તો કેટલાક તે મીતિનો મેળ દોરી જમાખરચમાં શૂન્ય લખેછે, અને ઘણાક તેમ ન કરતાં તે પછી જે દિવસે જમાખરચ થયું હોય, તે મીતિનોજ રોજમેળ લખેછે. કચેરીઓમાં ને શાળાઓમાં રોજમેળ દેશી રીતેજ લખાય છે. માત્ર આણપાણને બદલે રકમોમાં રૂપીઆ, આના, ને પાઈ લખેછે. **સિલક રોજ ગુદસ્તની, સિલક આવતા રોજ સારૂ,** એમ સિલક સંબંધે લખેછે. જમા ઉધારની રકમો લખતા અગાઉ જમા રોજ મજકુર, ખરચ રોજ મજકુર એવું મથાળું કરેછે, અને દેશીને બદલે અંગ્રેજી મીતિ મથાળે લખેછે.

અંગ્રેજી રીતમાં જમે અને ઉધાર બંને તરફ એકજ પાનામાં મીતિ (તારીખ, માસ, સન), પછી વિગત અને તે પછી રકમને માટે ઉભાં ખાનાં આંકેછે. પછી જમે તરફ તારીખ નાખી તે તારીખની સિલક મૂકે છે, અને જમેની રકમો જમે તરફ તથા ઉધારની રકમો ઉધાર તરફ લખેછે. મેળ કાઢવાની તથા સિલક માંડવાની વિધિ તો દેશી રીતના જેવીજ હોયછે.

પાઠ ૧૩.

રોજમેળ—ભાગ ૨.

પાછળ બતાવ્યું કે મીતિ, રકમ અને ખાતાનું નામ તથા વિગત એ ત્રણ નામામાં લખવાનાં અવશ્ય અંગ છે. જે દિવસે અને જે રકમનો વ્યવહાર બન્યો હોય તે દિવસ અને તે રકમ લખવામાં ગુંચવણ પડતી નથી;

પરંતુ ખાતાનું નામ અને વિગત લખવામાં ઘણીવાર ગુંચવણ પડેછે, અને ભૂલ થાય છે. માટે આ ત્રીજા અંગઉપર વધારે લક્ષ આપવાની જરૂર છે.

ખાતાં બે પ્રકારનાં હોય છે. **૧ માણસવાર, ૨ વિષયવાર.**

કોઈ શખ્સની સાથે કે પેઢી (બેંક-કંપની) ની સાથે ધીરધારનો અથવા લેણદેણ તરીકે કોઈ રકમનો વ્યવહાર થયો હોય, તો તે શખ્સ અથવા પેઢીના નામનું ખાતું પાડી તેમાં તે રકમ લખવામાં આવે છે. આવાં ખાતાં માણસવાર કહેવાય છે. માણસવાર ખાતાં પાડવાં સહેલાં છે, કારણકે એકના એક શખ્સ અથવા પેઢી સાથે જૂદે જૂદે દિવસે જૂદી જૂદી રકમોનો વ્યવહાર થાય તોપણ તેજ શખ્સ કે પેઢીનું નામ દરેક વ્યવહારમાં સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. માણસનું ખાતું હોય તો તેની અટક, નામ, બાપનું નામ, અને પરગામી હોય તો તેના ગામનું નામ આપવું જોઇએ. એથી એકજ નામના બે શખ્સ હોય તો ઓળખાઈ આવે. પણ જો બાપના નામ સહિત અને વખતે અટક સુદ્ધાં નામ મળતાં આવે તો તેમની જાત તથા ઉપનામ આપવાં. જેમ, પટેલ નાથા કાળીદાસ ગામ નરોડાવાળાનું ખાતું, પટેલ નાથા ઉર્ફે (ઉપનામ) કીકા કાળીદાસ ગામ સાણંદવાળાનું ખાતું. એકજ નામની પેઢીનાં જૂદાં જૂદાં સ્થળને માટે જૂદાં જૂદાં ખાતાં હોય તો તે સ્થળનું નામ અવશ્ય લખવું જોઈએ. જેમ, પરી. હરજી પ્રેમજીની વીરમગામની દુકાનખાતું; પરી. હરજી પ્રેમજીની મુંબઇની દુકાનખાતું.

કોઈ શખ્સનો વિચાર મનમાં ન લાવતાં કોઈ વસ્તુ કે વિષયના નામનું ખાતું પાડી તેમાં સમાવેશ થાય તેવી રકમો તે ખાતે લખવામાં આવેછે. આવાં ખાતાં વિષયવાર ખાતાં કહેવાય છે. જરૂર અને પ્રસંગને અનુસરીને દરેક માણસ પોતાની સમજ પ્રમાણે કોઈ ધોરણ નક્કી કરીને વિષયવાર ખાતાં પાડેછે. સાકર, ખાંડ, અને ખારેકનો કોઈ વેપારી દરેક જણસસંબંધી આપ લે લખવાને તે જણસના નામનું જૂદું ખાતું રાખે, અથવા, "માલખાતું" એ નામ રાખી બધી જણસોનો વ્યવહાર તે એકજ ખાતામાં લખે. રૂ. ૨૫) ઘર દુરસ્તી કરવામાં ખરચ થયું. હવે કોઈને ઇમારત સંબંધી વ્યવહાર જૂદા જાણવા હોય તો તે "ઇમારતખાતું" એ નામ રાખી તે ખાતે એ રકમ ઉધારે. જો પોતાનું તમામ ખરચ એકજ ઠેકાણે લખવું હોય, તો "ખરચખાતું" એ નામ રાખી તે ખાતે એ રકમ ઉધારે. આમ એકજ વ્યવહારની રકમ જૂદા જૂદા માણસો જૂદા જૂદા ખાતામાં દાખલ કરી શકે; પરંતુ એકજ માણસ એકજ પ્રકારના વ્યવહારની જૂદી જૂદી રકમો જૂદે જૂદે ખાતે લખે, તો તેનો હિસાબ ચોખ્ખો ગણાય નહિ. એક વખત ઘર દુરસ્તીની રૂ. ૨૫) ની રકમ ઇમારતખાતે લખે અને બીજી વખત ઘર

દુરસ્તીની રૂ. ૧૮) ની રકમ ખરચખાતે લખે, તો ખાતાં પાડવાનો હેતુ પાર પડે નહિ, કેમકે તેથી ખરચખાતાનો કે ઇમારતખાતાનો ખરો આંકડો જણાય નહિ.

પાઠ ૧૪.

ખાતાં.

માણસવાર અને વિષયવાર ખાતાં વિષે વિચાર આપણે ગયા પાઠમાં કર્યો. જે માણસ કે પેઢીની સાથે આપણે વ્યવહાર કરવો પડે તે માણસ કે પેઢી પાસે આપણું કેટલું લેણું કે દેવું નીકળે છે, તે જાણવાસારૂ તેને ખાતે જૂદે જૂદે વખને જે આપ લે થાય તે દાખલ થવી જોઈએ. એમ છતાં કેટલીક બાબતનો વ્યવહાર બીજા માણસ સાથે થાય છે, તોપણ તે માણસને ખાતે લખાતો નથી. જેમ, રૂ. ૧૧૫) ની એક કંઠી, શા. ત્રીકમજી વેલજી પાસેથી વેચાતી લેઈ તેને રૂપીઆ આપ્યા, તો તે રકમ દાગીનાખાતે ઉધારવી જોઇએ, અને કોની પાસેથી લીધી તે જાણવા સારૂ વિગતમાં શા. ત્રીકમ વેલજી પાસેથી કંઠી ૧ હીમની તોલા ૫ ની લીધી તેના, એમ લખવું. ત્રીકમ વેલજીના માલના રૂપીઆ ચૂકવ્યા તેથી તેની પાસે કંઇ માગતું લેણું રહેતું નથી, માટે તેને ખાતે રૂપીઆ ઉધારવાની કે માલ જમા કરવાની જરૂર નથી. પણ જો તેને ત્યાંથી કંઠી ઉધાર આણી હોય, અથવા કંઠીને માટે રૂપીઆ અગાઉથી આપ્યા હોય, તો તેને ખાતે જમા ખરચ પડવું જોઇએ. આવું બને છે ત્યારે બન્ને ખાતામાં એટલે બેવડું જમા ખરચ કરવું પડેછે. એટલે ઉધાર લીધેલી કંઠીના પૈસા શા. ત્રીકમ વેલજીના દેવા થયા માટે તેને ખાતે જમા કરવા, અને કંઠી બદલ રૂ. ૧૧૫) ખરચ થયું તે દાગીના ખાતે ઉધારવું જોઈએ. જ્યારે રૂપીઆ આપીએ ત્યારે તે ત્રીકમ વેલજીને ખાતે ઉધારવા જોઇએ. એજ રીતે રૂ. ૧૦૦) પટેલ નાથા બેચરને ધીર્યા તે વખત તેને ખાતે ઉધાર્યા, અને ૭ માસ પછીથી તેની પાસેથી રૂ. ૭ા વ્યાજના આવ્યા છતાં તેની પાસે રૂ. ૧૦૦) ની લેણી રકમ કાયમ રહેવી જોઇએ. માટે રૂ. ૭ા તેને ખાતે જમા કરી તેટલી રકમ તેને ખાતે ઉધારી વિગતમાં લખવું કે "૭ માસના વ્યાજના." પછી તે તરત વ્યાજખાતે જમા કરવી અને વિગતમાં જણાવવું કે પટેલ નાથા બેચરના આવ્યા તે. કોઈ વ્યવહારથી સિલકમાં વધઘટ ન થાય તો તે પ્રસંગે જેટલી રકમ ઉધરે તેટલીજ રકમ જમા થવી જોઇએ. જો સિલકમાં કંઈ રકમ ઘટે, તો તે રકમ છેવટે ઉધાર તરફ વધવી જોઈએ; અથવા જેટલી વખત તે રકમ જમા થાય તે કરતાં એક વખત વધારે

ઉધારવી જોઇએ. એથી ઉલટું કંઈ રકમ સિલકમાં વધે, તો તેટલી રકમ જમે તરફ વધવી જોઇએ, અથવા જેટલી વખત તે રકમ ઉધરે તે કરતાં એક વખત વધારે જમા થવી જોઇએ. જેમ, સોની નાના મનસુખને ત્યાંથી એક દાગીનો ઉચક રૂ. ૧૦૦) આપી આણ્યો. આમાં વધઘટનો જવાબ દેવાનો બાકી રહેછે, માટે તુરત તેટલા રૂપીઆ સોની નાનાને નામે ઉધારી રાખીએ, તો માલ પણ ખરૂં જોતાં તેની પાસેથી આવેલો છે તે તેને નામે જમા કરી, રૂપીઆ તેને ખાતે ઉધારવા જોઇએ. આમ કરીએ તો જમાને ઉધારમાં સરખી રકમ પડવાથી સિલકમાં ફેર ન પડે, અને આપણે તો રૂ. ૧૦૦) સોનીને રોકડા આપ્યા તેથી તેટલી રકમ સિલકમાંથી કમી થએલી છે, માટે તે રકમ ફરીથી દાગીના ખાતે ઉધારવી જોઇએ. ઉપર જે વ્યાજનો દાખલો આપ્યો છે તેમાં વ્યાજની રકમ એકવાર જમા ઉધાર કર્યા પછી બીજીવાર જમા કરવી પડી છે, કેમકે સિલકમાં વધારો થયોછે તે બીજીવાર જમા કર્યાવગર જણાઈ ન આવે.

પાઠ ૧૫.

ખાતાં—ભાગ ૨.

વિષયવાર ખાતાં પાડવામાં ગુંચવણ પડેછે તે વાત પાછળ કરી ગયા. વિષયવાર ખાતાં પૈકી કેટલાંક સામાન્ય રીતે વપરાય છે તે જાણવાં જોઇએ.

કેટલાંક ઉત્પન્ન અથવા ઉપજનાં ખાતાં હોયછે તે જમા તરફ આવેછે. જેમ કે પગાર કે ગુમાસ્તીખાતું, મકાનોનાં ભાડાં આવે તે ઘરભાડા ખાતું, જમીનની સાંથ વગેરે આવે તે જમીનની ઉપજ ખાતું, રૂપીઆનું વ્યાજ આવે તે વ્યાજ ખાતું, હુંડીઓનું હુંડીઆમણ મળે તે હુંડીઆમણ ખાતું; વટાવ, દલાલી, આડત, કમિશન આવે તે વટાવ ખાતું વગેરે. આનીજ બાબતમાં જે ખરચ થાય તે તે ખાતે ઉધરે છે. આવો વ્યવહાર જેને થોડો હોય તે જૂદાં જૂદાં ખાતાં ન પાડતાં ઉપજ કે નફાખાતે જમા ખરચ નાખેછે.

થોડા વ્યવહારવાળા જે અનેક જાતનું ઘરમાં ખરચ થાય તે ખરચખાતું કે ઘરખરચ ખાતું પાડી તેમાં લખેછે. પણ જેમનો વ્યવહાર ઘણો હોય, અને અનેક જાતનાં ખરચ જાણવાની જરૂર હોય, તે બાબતવાર જૂદાં ખાતાં પાડેછે. જેમ, ઈમારત ખાતું, તેમાં નવું મકાન બાંધવાનું, મકાનમાં વધારો કર્યાનું, તેની દુરસ્તીનું, ધોળામણ, રંગામણ, ચળામણ વગેરે લખે છે. દાગીના ખાતું તેમાં સર્વ જાતના દરદાગીનાનું ખરચ પડેછે. કોઈ સરસામાન ખાતું પાડી તેમાં મેજ, ખુરસીઓ વગેરે લાકડાનો સામાન, વાસણ–કુસણ

વગેરે ટકાઉ ને વેચવાથી પૈસા ઉપજે એવી ચીજો દાખલ કરેછે. ઘણુાખરા ધર્માંદાય ખાતું જૂદું રાખી જે પુણ્ય દાન કરવામાં આવે તે તે ખાતે લખેછે. વેપારીઓ નફામાંથી અમુક ટકા ધર્માંદાના કાઢેછે માટે તેમને એ ખાતું રાખવાની ખાસ જરૂર પડેછે. કોઈ કપડાં ખાતું જૂદું પાડેછે અથવા તે દરદાગીના ખાતામાં લઈ કીમતી કપડાં તેમાં દાખલ કરેછે. જેઓ ઘણાં પુસ્તકો, વર્તમાનપત્રો, ચોપાનિયાં ખરીદેછે તેઓ તેનું જૂદું ખાતું પાડેછે. કોઈ ખાધાખરચની રકમ જાણવા સારૂ ભોજનખરચ એવું ખાતું પાડી તેમાં અનાજ, ઘી, તેલ, લાકડાં, વગેરે ભોજનને લગતું સર્વ ખરચ લખેછે. ચાકર ઘણા હોય તો નોકર ચાકરના પગાર ખાતું જૂદું રાખવામાં આવેછે. કોઈ ગાડીખરચ જૂદો જણાઈ આવવા સારૂ ગાડીખાતું જૂદું રાખેછે. નાની અનેક જાતની રકમોનું ખરચ થાય તેને માટે કોઇ પરચૂરણ ખાતું (કચેરીઓમાં કંટીજંટ ખાતું) પાડેછે. લગ્નાદિ પ્રસંગે ચાંલ્લો આપવા લેવાની રીત હોવાથી કોનો કેટલો ચાંલ્લો આવ્યો અથવા કોને કેટલો ચાંલ્લો કર્યો તે જાણવાની જરૂર પડેછે, તેથી ચાંલ્લાખાતું જૂદું રાખવું પડેછે.

વેપારીઓ ખરીદ અને વકરાખાતું રાખેછે. વેપાર સારૂ આણેલા માલના પૈસા ખરીદખાતે ઉધારે છે, અને તેના વેચાણથી જે પૈસા આવે તે વકરાખાતે જમે કરેછે. આવેલી કે આપેલી રકમ થોડા દહાડા માટે હોય, અથવા તે કોને ખાતે જમા ઉધાર કરવી તે જણાઈ ન આવે, અથવા તે વાંધા ભરેલી હોય, અથવા જાંગડ આવેલા માલની કીમત જાણવામાં ન હોય, તો તે વેપારીઓ ઉપરટપકાખાતે, અને કચેરીઓ વગેરેમાં જમા હોયતો અનામત ખાતે, અને ઉધાર હોયતો તસલમાત ખાતે માંડેછે. થોડા દહાડા માટે રૂપીઆ ઉછીના લેવા આપવા પડે તો તે ઉપરટપકા ખાતે કે જેના તેને નામે *લખાય છે.

પાઠ ૧૬.

રોજમેળના નમુના.

પાછલા પાઠોમાં આપેલી સમજ ઉપરથી રોજમેળ કેમ લખવો તે ધ્યાનમાં આવી શકે. તોપણ તેના નમુના વડે રોજમેળ વિષે સ્પષ્ટ વિચાર આવશે જાણી નીચે તેના નમુના આપ્યા છે.

* પણ એવી રકમોને વેપારીઓ ઉબળેક ગણી જેના તેના ખાતામાં ખતવતા નથી. જ્યારે તેનું જમા ખરચ થાય ત્યારે બંને બાજુએ "ઉ" (ઉબળેક બતાવવા માટે) ખાતાને મથાળે કરેછે.

દેશી રીતનો નમુનો.

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્તિક શુદ ૫ તારીખ ૧૮ માહે નવેંબર સન ૧૮૯૮ ને વાર શુક્ર.

જ

૫૨।= શ્રીપુરાંત જણશેછે.

૧૨૦) શા. નગીનદાસ જેઠાભાઇને ખાતે
૧૨૦) રોકડા મુંબઈગરા હા. પોતે.

૧૫) પટેલ એચર જીવાને ખાતે.
૧૫) રોકડા નગદી વ્યાજના રૂ. ૧૨૫) ના દોકડા લેખે વરસ ૧ ના ગઈ સાલના હા. પોતે.

૧૨) પટેલ કીશોર નાગજીને ખાતે.
૧૨) નગદી રોકડા વ્યાજ રૂ. ૧૦૦) ના વરસ ૧ ના ગઈસાલના હા. તેમનો દીકરો ભવાન.

૨૭) શ્રી વ્યાજખાતે.
૧૫) પા. એચર જીવાને ખાતે ઉધારીને.
૧૨) પા. કીશોર નાગજીને ખાતે ઉધારીને.

૨૭)

૪૦૦) શા. જોઈતા નરસીને ખાતે.
૪૦૦ રૂ ખાંડી ૨ ખરીદ કર્યું તેની કીંમતના ખરીદખાતે ઉધારીને.

૬૨૬।=

ઉ

૧૫) પટેલ એચર જીવાને ખાતે.
૧૫) વ્યાજ રૂ. ૧૨૫)નું ગઈ સાલનું તે વ્યાજખાતે જમે.

૧૨) પટેલ કીશોર નાગજીને ખાતે.
૧૨) વ્યાજ રૂ. ૧૦૦) નું ગઇસાલનું તે વ્યાજખાતે જમે.

૪૦૦) શ્રી ખરીદખાતે.
૪૦૦) રૂ. ખાંડી ૨ દર મણે રૂ. ૧૦ પ્રમાણે શા. જોઇતા નરસીનું ખરીદ કર્યું તેના તેમને ખાતે જમે.

૯૦) પટેલ કુબેર મનજીને ખાતે.
૯૦) રોકડા હા. પોતે વ્યાજ દોકડા ૧ લેખે તેનું ખત સ્ટાંપના કાગળ ઉપર લખાવી લીધું છે.

૨૪॥= શ્રી ખરચખાતે.
૪॥= તપેલું ૧ પીત્તળનું શેર ૮ દરશેરના ૦॥-। લેખે.
૩) ઘી શેર ૬॥।
૨) તેલ શેર ૧૨।
૧૫) બાજરી મણ ૧૨

૨૪॥=

૫૪૧॥=
૮૪॥ શ્રી પુરાંત બાકી.

૬૨૬।=

અંગ્રેજી રીતનો નમુનો.

જમા. — **ઉધાર.**

તા.	માસ.	બાબત.	રૂ.	આ	પા.	તા.	માસ.	બાબત.	રૂ.	આ	પા.
૩	માર્ચ ૧૯૦૦	સિલક રોજ ગુદસ્ત.	૨૦	૫	૩	૩	માર્ચ ૧૯૦૦	પા. નરસી અમરને આપ્યા હા. પોતે.	૧૨૫	...	...
,,	,,	શા. નથુ પાનાચંદના આવ્યા હા. પોતે.	૨૦૦	...	...	,,	,,	શા. નરોતમ વીઠલને આપ્યા હા. એન ગંગા.	૫૦	...	...
,,	,,	પા. કેવળ કીશોરના આવ્યા. હા. પોતે.	૮૦	...	...				૧૭૫	૦	૦
								સિલક આવતા રોજસારૂ.	૧૨૫	૫	૩
			૩૦૦	૫	૩				૩૦૦	૫	૩

પાઠ ૧૭.

રોજમેળ વિષે વિશેષ સમજ.

ખરચ કરવા સારૂ રૂપીઆ જોઈએ માટે પ્રથમ આપણી પાસે જે રકમ હોય તે સિલક તરીકે જમા કરવામાં આવેછે, અથવા આપણી પાસે કંઈ ન હોય તો કોઈના રૂપીઆ ઉપાડીને તેને ખાતે જમા કરીએ છીએ. વેપાર સહીઆરો હોય તો દરેક ભાગદારે આપેલી રકમ તેને ખાતે જમા કરવામાં આવેછે. સિલક અને જમા થએલી રકમો મળીને જે આંકડો થાય તેમાંથી ઉધરેલી રકમોનો સરવાળો બાદ કરતાં જે બાકી રહે તે રોકડસિલક સાથે મળી રહેવી જોઇએ અને તે આવતા રોજને માટે રહેલી સિલક સમજવી.

દરેક ખાતાનું જમા ખરચ પૂરૂં થયા પછી પાસે પાસે બબે લીટીઓ દોરવામાં આવેછે, તેનું કારણ એ કે તેથી અમુક વ્યવહારનું નામું ક્યાં પૂરૂં થયું છે તે જણાઇ આવે, તથા પાછળથી તેમાં વધારો થઈ ન શકે, અને થાય તો તરત જણાઈ આવે. જાણે પાછળનો વ્યવહાર બંધ કર્યાની એક લીટી, અને નવો શરૂ કર્યાની બીજી લીટી હોય એમ તે બતાવેછે. મથાળાની રકમોનો સરવાળો સુગમતાથી થાય માટે વિગત નીચે બબે લીટીઓ દોરવામાં

આવેછે. સરવાળો પૂરો થયા પછી નામું બંધ થયું છે, અને મથાળાની રકમ આવવાની નથી તે બતાવવાને સળંગ બબે લીટીઓ દોરવામાં આવેછે. કેટલાક જમા ઉધારની લીટીની નીચે બંને તરફ બબે લીટીઓ પાસે પાસે દોરેછે તે એવા હેતુથી કે ત્યાં આગળ પછવાડેથી કંઈ ઉમેરી ન શકાય.

બાબતવાર ખાતાંની શરૂઆતમાં શ્રી લખવાનો રિવાજ છે; શ્રીનો અર્થ લક્ષ્મી અથવા શોભાયમાન એવો થાયછે. રોકડા જોડે નગદ કે નગદી શબ્દ લખેછે; નગદનો અર્થ રોકડાજ છે. પણ કેટલેક ઠેકાણે એ પ્રમાણે શબ્દ બેવ-*ડવામાં આવેછે. રૂપીઆ કલદાર હોય તો મુંબઈગરા, કલદાર, ચલણી કે કુંપની શિક્કાના લખવામાં આવેછે; ને બીજા શિક્કાના હોય તો તેનું નામ જણાવવામાં આવેછે; જેમ, બાબાશાહી, શિક્કાઈ, વગેરે.

જ્યાં પેટા રકમો અનેક હોય ત્યાં તેમનો સરવાળો નાની બે લીટી દોરીને માંડવામાં આવેછે અને તે મથાળે ભરાય છે. મથાળાની રકમમાં ભૂલ થઈ હોય તો એથી પકડાય છે. વેપારીઓ મેળની સર્વ રકમોનો સરવાળો છેવટની બે લીટીઓની નીચે માંડેછે, અને સરકારી રોજમેળમાં નાની બે લીટીઓ મથાળાની રકમવાળા સ્થળમાં માંડેછે અને તેની આગળ લીટી દોરી તે રકમના અંકે અક્ષરથી લખેછે.

દરેક ખાતાના છેવટ ભાગે જમણી તરફ કે તે નીચે દોરેલી બે લીટીની તળે ખા. પા. લખવામાં આવેછે, તેની સમજ આગળ આવશે માટે નમુનામાં તે બતાવ્યું નથી.

સિલક એ જમે તરફની રકમ છતાં મેળ મેળવતી વખતે ઉધાર બાજુએ લખાય છે તેનું કારણ એ કે તેમ કર્યાવગર બંને બાજુના સરવાળા સરખા થાય નહિ, અને સરવાળા બરોબર થયા વગર નામાનો મેળ મળ્યો કે નહિ તે સમજાય નહિ. આપણી પાસે ખરચવા જેવી એટલે ઉધાર થઇ શકે તેવી રકમ મેળ બંધ કરતી વખતે કેટલી છે, એમ બતાવવાને તે ઉધાર તરફ લખાય છે. આગળના એટલે નવા નામામાં મોકલવા સારૂ સિલક ખાતાને તે રકમ સોંપવામાં આવી માટે ઉધરી એવો એનો અર્થ છે. મેળ બંધ કરતી વખતની ઉધાર તરફ જણાવેલી સિલક આગળનું નામું શરૂ કરતાં જમે તરફજ પ્રથમ લખાય છે. એટલે ખરેખરૂં જોઇએ તો સિલક અથવા જમે બાજુનો વધારો જમે તરફજ ખેંચાઈને પછી નામું આગળ ચાલેછે.

---

*એમ કહેવાય છે કે કાનો માત્રવગરના બોડીઆ અક્ષરે નામું લખ્યું હોય તો વાંચવામાં હરકત પડે તેથી બેમાંથી એક શબ્દ ઉકલ્યાથી પણ અર્થ સમજી શકાય. એજ રીતે મીઠું લુણ, ઘઉં દાણા વગેરે લખાય છે.

મનોયત્ન ૪.

નીચેનું નામું અંગ્રેજી રીતે મેળબંધ લખો.

૧. તારીખ ૨ જાનેવારી સન ૧૮૯૯. રૂ. ૧૨૫) પગાર ડિસેંબરનો આવ્યો. નોકરનો પગાર રૂ. ૪) અને રસોઇઆનો રૂ. ૫) આપ્યો. બાજરી રૂ. ૧) ની મણ ૧ાા આણી. લાઈબ્રેરીનું લવાજમ ચાલુ સાલનું રૂ. ૬) આપ્યું. રૂ. ૧૫) સેવિંગ બેંકમાં જમા કરાવ્યા.

૨. તારીખ ૩ જાનેવારી. સિલક રૂ. ૯૪) છે. ધોબીને રૂ. ૨) આપ્યા. દૂધવાળાને ગયા માસના રૂ. ૮) આપ્યા. ઘી રૂ. ૫) નું આણ્યું. પરચૂરણ ખરચ આઠ આના થયું.

૩. તા. ૧૫ જાનેવારી. સિલક રૂ. ૭૮–૮ છે. ફલાલીનવાર ૧૨ રૂ. ૧૫) ની બદન વગેરે સારૂ લીધી. તેલ રૂ. ૧ા નું શેર ૬ા લીધું. ચોખા મણ ૨ રૂ. ૫) ના આણ્યા.

૪. તા. ૨૫ જાનેવારી. સિલક રૂ. ૫૭–૪ છે. ઘઉં રૂ. ૧૦) ના મણ ૩ આણ્યા. દાળ રૂ. ૩) ની મણ ૧ આણી. મહીપતરામ અનાથ આશ્રમ ખાતે રૂ. ૧૦) બક્ષીસ આપ્યા. સોસાઇટીને માટે નિબંધ લખી આપ્યો તેના પારિતોષિકના રૂ. ૧૦૦) મળ્યા.

૫. તા. ૩૧ જાનેવારી. સિલક રૂ. ૧૩૪–૪ છે. રૂ. ૨) નાં પુસ્તક લીધાં. રૂ. ૨ાા ઘરભાડાના ચાલુ માસના આપ્યા. રૂ. ૪) ગરીબ છોકરીઓને ભણ-વામાં મદદ દાખલ આપ્યા.

મનોયત્ન ૫.

સંવત ૧૯૫૫ નો રોજમેળ.

(૧). કાર્તિક શુદ ૨. રૂ. ૧૦૧) સિલક. રૂ. ૪૦૦) શા. પાનાચંદ મ-ળચંદ પાસેથી લીધા; ખાતાનું વ્યાજ આઠ આનાની તેરીખનું. રૂ. ૧૫૦) પટેલ ભક્તિ ભુધરને દોકડા વ્યાજે ધીર્યા. રૂ. ૩૦૦) પટેલ જેઠા વસ્તાને બાર આ-નાની તેરીખે ધીર્યા. રૂ. ૫) અનાથ આશ્રમમાં દાન કર્યું. રૂ. પાા નો ગોળ મણ ૧, રૂ. ૩)– નો ત્રાંબાનો જૂનો દેઘડો શેર ૭ નો લીધો દર રૂ. ન≈ ને ભાવે, અને રૂ. ન≈ પરચૂરણ ખરચ થયું.

(૨). કાર્તિક શુદ ૩. સિલક રૂ. ૩૭) છે. શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાં ૭ આના તેરીખનું ખાતું પાડી રૂ. ૩૦૦) લીધા. રૂ. ૨૦૦) પટેલ ભાણા ના-થાને દોકડા વ્યાજે ધીર્યા. ઘરખરચ સારૂ બાજરી મણ ૨૫ રૂ. ૩૧ ની, ૧ાા મણ તેલ રૂ. ૯) નું, મણ ૩ એરંડીઉં રૂ. ૧૬ાા નું, શેર ૫ ઘી રૂ. ૨) નું લીધું. અને રૂ. ના· પરચૂરણ ખરચ થયું.

(૩). કાર્તિક શુદ ૪. સિલક રૂ. ૭૭ાા છે. રૂ. ૧૦૦૦) મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલ ચાર આનાને વ્યાજે મૂકી ગયા. રૂ. ૫૦૦) નું કાપડ–ધોતીજોટા ૮૦ લીધા. રૂ. ૪૦૦) નાં ખેતર બે લીધાં. રૂ. ૧૨૫) પા. કીશોર વાલજીને દોકડા વ્યાજે ધીર્યા.

(૪). કાર્તિક શુદ ૫. સિલક રૂ. ૫૨ાા છે. રૂ. ૫૦૦) બાઈ જડાવ શા. મૂળજી જેઠાની વિધવા મૂકી ગઈ, વ્યાજ આના ચાર. રૂ. ૧૫૦૦) શા. માણેકચંદ જેચંદને ત્યાંથી આઠ આના વ્યાજે લીધા. ઘર ૧ રૂ. ૧૬૦૦) માટે લીધું, તે ઘરના સ્ટાંપ તથા રજીષ્ટર ખરચના રૂ. ૨૫) થયા. ૬૦ ધોતીજોટા વેચ્યા તેના રૂ. ૪૫૦) આવ્યા. રૂ. ૨૦૦) શા. પાનાચંદ મૂળજીને ત્યાં ભર્યા. રૂ. ૧૦૦) ની કંઠી ૧ હેમની તોલા ૪ ની લીધી. રૂ. ૧૦) પરચૂરણ ઘરખરચ.

(૫). કાર્તિક વદ ·)). સિલક રૂ. ૫૬૭ાા છે. ધોતીજોટા ૨૦ વેચ્યા તેના રૂ. ૧૧૦) આવ્યા. કોળી રૂડા રૂપાને રૂ. ૬૦) દોઢ દોકડાને વ્યાજે ધીર્યા. રૂ. ૨૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાંથી લીધા. ખરીદેલા ઘરનું છાપરૂં દુરસ્ત કરાવવામાં રૂ. ૨૦૨ાા ખરચ થયા. રૂ. ૧૫ ગરીબોને અન્ન વસ્ત્ર આપવામાં ખરચ થયું.

મનોયત્ન ૬.

(૧). માગશર શુદ ૧. સિલક રૂ. ૬૦૦) છે. રૂ. ૧૦૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાંથી ઉપાડ્યા. શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ત્યાંથી રોકડેથી ૬૦ ધોતીજોટા રૂ. ૫૦૦) ના, ૨૦ ચલોઠા રૂ. ૬૦) ના, તથા ૧૫ પાઘડીઓ રૂ. ૧૫૦) ની લીધી. રૂ. ૫૦) ભક્તિ ભૂધર પોતે આપી ગયો. રૂ. ૧૦૦) પા. રૂડા મનોર વસ્તા ગામ સરખેજવાળાને આપ્યા, વ્યાજ દોકડો ૧ાા. રૂ. ૨૦૦) પા. માલા ભાઈજીને ધીર્યા, વ્યાજ દોકડો ૧. રૂ. ૧૫) બનાત ડગલા કરવા મંગાવી તેના, તથા રૂ. ૭ાા પરચૂરણ ખરચના.

(૨). માગશર શુદ ૭. સિલક રૂ. ૬૧૭ાા છે. ખેડુ કાળા મનોરે ખેતર કિત્તે ગોરડીઉં ખેડવા રાખેલું તેની સાંથના રૂ. ૪૦) આવ્યા. પરી નાગજી ભૂધરને સોનું તોલા ૬ ચૂડો મઢાવા લીધું તેના રૂ. ૧૫૦) આપ્યા. સોની છગનને ચૂડો મઢવાની મજુરીના રૂ. ૩) આપ્યા.

(૩). માગશર વદ ૧. સિલક રૂ. ૫૦૪ાા છે. મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલને ઘર ભાડે આપ્યું તેના એક વર્ષના રૂ. ૧૫૦) અગાઉથી તે આપી ગયા. રા. મંગળદાસને લાઇબ્રેરીના ચાલુ સાલના લવાજમના રૂ. ૧૦) આપ્યા. દોસી મોહન કાળીદાસને ૩૦ ધોતીજોટા રૂ. ૩૧૦) ના તથા ૧૫ પાઘડી રૂ. ૧૮૦) ની વેચી તેના આવ્યા.

(૪). માગશર વદ ૧૦. સિલક રૂ. ૧૧૩૪ા છે. ખેડુ કીશોર વાલજીએ ખેતર કીત્તે લીંબડીઉં આધભાગે રાખેલું તેની ડાંગર મણ ૬૦ આવી તે વેચ્યાના રૂ. ૭૫) આવ્યા. મામલતદારને ત્યાં ઇનકમટેક્સના રૂ. ૧૫) ભર્યા. પા. ભક્તિ ભૂધરે પોતાના ખેતરની ડાંગર વેચી રૂ. ૫૦) આપ્યા. રૂ. ૫૦૦) નું સોનું ગદીઆણા ૪૦ લીધું તેના શા. નાગજી ભૂધરને આપ્યા. કાળીગાંઠી તથા વાંક કરાવ્યાની મજુરીના રૂ. ૨૫) સોની છગનને આપ્યા.

(૫). માગશર વદ ૦)). સિલક રૂ. ૭૧૯ા છે. તલાટી મનસુખ જોઇતા રામને ખેતર એનો આકાર રૂ. ૪૮) તથા લોકલફંડના રૂ. ૩) આપ્યા. રૂ. ૫–૮–૦ ખેતરનાં બાણ દુરસ્તીનું ખરચ, હસ્તે ખેડુ કીશોર. પટેલ ભાણા નાથાએ પોતાના ખેતરની બાજરી મણ ૩૦ શા. તારાચંદને રૂ. ૨૪ માટે વેચી તેમની પાસેથી અપાવ્યા. શા. ત્રીભોવન નથુ પાસેથી દલાલ સાંકળચંદ મારફત ૩૦ ધોતીજોટા રૂ. ૩૨૫) માટે અને ૨૦ ચલોઠા રૂ. ૭૫) માટે વેચ્યા; તેમાંથી દલાલી સેંકડે ૪ ટકા કાપી આપતાં રોકડા આવ્યા તે.

મનોયત્ન ૭.

(૧). પોષ શુદ ૧. સિલક રૂ. ૧૦૭૧) છે. શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ત્યાંથી ઉધારમાલ— ૭૦ ધોતીજોટા રૂ. ૬૦૦) ના, ૨૫ ચલોઠા રૂ. ૧૨૫) ના તથા ૩૦ પાઘડીઓ રૂ. ૪૦૦) ની લીધી. તેમાંથી ધોતીજોટા ૨ રૂ. ૧૮) ના, ચાર ચલોઠા રૂ. ૨૦) ના તથા દશ પાઘડીઓ રૂ. ૧૨૦) ની પોતાને ઘેર ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્નમાં વાપરી.

(૨). પોષ શુદ ૧૨. સિલક રૂ. ૧૦૭૧) છે. ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્નમાં રૂ. ૧૫૦) નો પરચૂરણ સામાન રોકડેથી આણ્યો. રૂ. ૮૦) નું ઘી મણ ૫ શા. વનમાળી જીવાનું ઉધાર આણ્યું, અને શા. ભાઈદાસ કાનદાસને ત્યાંથી ખાંડ મણ ૧૦ રૂ. ૬૫) ની ઉધાર આણી. રૂ. ૫૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાંથી ઉપાડ્યા. મેળ મેળવતી વખત સિલકમાં રૂ. ૦–૧૪–૦ વધેછે.

(૩). પોષ વદ ૪. સિલક રૂ. ૧૪૨૧ાા= છે. ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્નમાં તેના મામા ભાઈલાલ બુલાખીદાસે રૂ. ૧૨૫) મોસાળાના આપ્યા, રૂ. ૮૦ બીજા લોકો તરફથી ચાંલ્લાના આવ્યા, રૂ. ૩૦૦) પહેરામણીના વહેવાઇ ભવાનીદાસ તરફથી આવ્યા. ચિ. ત્રીકમલાલની વહુ સંપલક્ષ્મીને પલ્લાના દાગીના રૂ. ૧૫૦૦) ની કીમતના વેચાતા રોકડેથી લેઈ આપ્યા.

(૪). પોષ વદ ૧૧. સિલક રૂ. ૪૨૬ાા= છે. ઘીવાળા વનમાળીને રૂ. ૮૦) અને ખાંડવાળા ભાઈદાસને રૂ. ૧૫) આપ્યા. રૂ. ૧૫) ની ગાય ૧, રૂ. ૩૫) ના બળદ ૨ તથા રૂ. ૨૫) ની ભેંસ ૧ પટેલ જેઠા વસ્તાએ દેવા પેટે આપી. તે

જનાવરો કાળી રૂપા મનોર જેઠા નરોડાનાને રૂ. ૭૦) માટે ઉધાર વેચ્યાં; વ્યાજ દોકડો ૧ાા કરીને.

(૫). પોષ વદ ૧૪. સિલક રૂ. ૩૩૧ાા= છે. દલાલ લલ્લુની મારફત શા. ત્રીભોવન નથુને ૫૦ ધોતીજોટા રૂ. ૫૧૨ાા ના, ૧૫ ચલોઠા રૂ. ૧૦૦) ના તથા ૨૦ પાઘડીઓ રૂ. ૩૦૦) ની ઉધાર વેચી. દલાલીના સેંકડે ૪ ટકા પ્રમાણે દલાલ લલ્લુને રોકડા આપ્યા.

મનોયત્ન ૮.

(૧). માહ શુદ ૩. સિલક રૂ. ૨૯૫ા= છે. શા. કેવળ નથુ ગામ વીસનગરવાળા આડતીઆના કાગળ ઉપરથી ઉધાર માલ લઇ મોકલ્યો તે—૨૦૦ મણ ખાંડ મોરસીઆ રૂ. ૧૧૦૦) ની લઈને તથા રૂ. ૭૦૦) નો ગોળ મણ ૧૫૦ અને નાળીએર કોડી ૧૦૦ રૂ. ૧૦૦) નાં શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ત્યાંથી લેઈને. આડત દરસેંકડે ૮ આના નામે લખી, અને માલ મોકલવાનું ગાડી તથા રેલવેભાડું રૂ. ૬૦) રોકડા આપ્યું.

(૨). માહ શુદ ૯. સિલક રૂ. ૨૩૫ા= છે. ઘરખરચ માટે ઘઉં રૂ. ૫૦) ના મણ ૨૫ લીધા. શા. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાનેથી રૂ. ૧૯૦૦) નું કાપડ રૂ. ૪ાા આડત અને રૂ. ૯ાા દલાલી ચઢાવી ભરતીઉં આવ્યું.

(૩). માહ શુદ ૧૩. સિલક રૂ. ૧૮૫ા= છે. મુંબઇનું કાપડ આવ્યું તેનું રેલવેભાડું રૂ. ૩૫ા, હાંસલ રૂ. ૮), અને ગાડીભાડું રૂ. ૪) આપ્યું. ૧૮ ધોતીજોટા રૂ. ૧૨૫) ના અને ૬ ચલોઠા રૂ. ૨૫) નાં શા. ત્રીભોવન નથુને દલાલ લલ્લુ મારફત વેચ્યા તે પેટે રૂ. ૭૫) રોકડા આવ્યા. દલાલી રૂ. ૬) રોકડી આપી.

(૪). માહ શુદ ૧૫. સિલક રૂ. ૨૦૬ાા= છે. મુંબઈનું તમામ કાપડ શા. ત્રીભોવન નથુને રૂ. ૨૧૦૦) માટે દલાલ સાંકળચંદ મારફત ઉધાર વેચ્યું. દલાલી સેંકડે ૧ાા ટકા પ્રમાણે રોકડી આપી.

મનોયત્ન ૯.

(૧). ફાગણ શુદ ૪. સિલક રૂ. ૧૭૫ા= છે. રૂ. ૨૦૦૦) શા. ત્રીભોવન નથુના કાપડ પેટે રોકડા આવ્યા. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાનના પત્રથી રૂ. ૧૯૧૪ા નથુ જીવણની અમદાવાદની દુકાને ભર્યા. રૂડા મનોર વસ્તા સરખેજનાની વતી ખેતરનું મહેસુલ રૂ. ૧૨) ભર્યું. શા. માણેકચંદ જેચંદના કહેવાથી તેમની વતી રૂ. ૧૫૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાં ભર્યાં.

(૨). ફાગણ શુદ ૭. સિલક રૂ. ૯૯)= છે. આડતીઆ કેવળ નથુ વીસન-

ગરવાળાના ઘઉં ૨૦૦૦ મણુ આવ્યા તે બે રૂપીએ મણુ પ્રમાણે શા. હીરાચંદ હરખજીને ઉધાર વેચ્યા. આડત રૂ. ૨૦) નામે લખી. ત્રીભોવન નથુ પાસેથી રૂ. ૧૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ત્યાં જમા કરાવ્યા.

(૩). ફાગણુ વદ ૫. સિલક રૂ. ૯૯)= છે. આડતીઆ કેવળ નથુના પત્રથી રૂ. ૮૦) શા. નથુ જીવણુની અમદાવાદની દુકાને ભર્યા. કમાલ જાફરના કહેવાથી તેની વતી રૂ. ૨૫) શા. પાનાચંદ મૂળચંદને આપવાના કબુલ્યા.

(૪). ફાગણુ વદ ૧૪. સિલક રૂ. ૧૯)= છે. પટેલ જેઠા વરતાપાસે હિસાબ કરતાં વ્યાજ રૂ. ૯ાા=ાા સુદ્ધાં રૂ. ૨૩૪ાા=ાા લહેણુા નીકળ્યા તેનું તેણે ખત લખી આપ્યું. પટેલ માલા ભાઈજીએ વ્યાજના રૂ. ૬ાા= આપ્યા. રૂડા રૂપાએ વ્યાજના ૩ાા- તથા મુદ્દલમાં રૂ. ૧૫) આપ્યા.

(૫). ફાગણુ વદ ૦)). સિલક રૂ. ૪૪ાા- છે. પટેલ ભાણા નાથા પાસે રૂ. ૧૬૨ાા બાકી હતા તેનો હિસાબ ચૂકતો કર્યો. વ્યાજ સુદ્ધાં રૂ. ૧૭૦)= નીકળ્યા તે પેટે રૂ. ૧૮) ના ઘઉં મણુ ૧૦ આપ્યા તે ઘરખરચમાં રાખ્યા. રૂ. ૨૫) ના બળદ બે ખંડી લીધા. રૂ. ૧૦) રોકડા આપ્યા અને રૂ. ૧૧૭) શા. ઝવેર કાળીદાસને કબુલાવ્યા તથા રૂ. ૦)= આના છૂટ મૂકી.

મનોયત્ન ૧૦.

(૧). આસો શુદ ૮. સિલક રૂ. ૫૪ાા- છે. કાપડ સિલકે હતું તે રૂ. ૨૨૦૦) માટે રોકડેથી વેચ્યું. શા. કેવળ નથુના લહેણુા પડતા રૂપીઆ પૈકી રૂ. ૧૫૦૦) તેઓ અમદાવાદ આવ્યા ત્યારે તેમને આપ્યા.

(૨). આસો શુદ ૧૩. સિલક રૂ. ૭૫૪ાા- છે. વરસાદ ન થવાથી કોળી રૂડા રૂપા, મીયાં કમાલ જાફર, કોળી રૂપા મનોર જેઠા એ દરેકને રૂ. ૨૫) અનાજ લાવવા સારૂ દોઢ દોકડો વ્યાજ કરીને ધીર્યા.

(૩). આસો વદ ૧૦. રૂ. ૬૭૯ાા- સિલકે છે. શા. હીરાચંદ હરખજીએ રૂ. ૧૦૦૦) રોકડા આપ્યા ને બાકીનાનું વ્યાજ ટકો ૦ાા કરી ત્રણુ માસને વાયદે રહેવા દીધા. શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ત્યાં રૂ. ૧૫૦૦) ભર્યા. શા. ઝવેર કાળીદાસને રૂ. ૫૦) આપ્યા.

(૪). આસો વદ ૧૨. રૂ. ૧૨૯ાા- સિલક છે. ધર્માદા ખાતે દુકાળને લીધે અનાથ લોકોને ખવડાવા માટે ટીપમાં રૂ. ૨૫) ભરી રોકડા આપ્યા. અને ઢોરોના ફંડમાં રૂ. ૨૧) આપ્યા. દીવાળીના તહેવાર માટે છોકરાં સારૂ કાપડ રૂ. ૧૫)નું, દારૂખાનું રૂ. ૨)- નું, ખાંડ પતાસાં વગેરે રૂ. ૫) નાં તથા રોશની માટે કોપરેલ રૂ. ૩) નું મંગાવ્યું.

પાઠ ૧૮.
ખાતાવહી.

રોજમેળમાં જૂદાં જૂદાં ખાતાંનું જમાખરચ એવી રીતે સેળભેળ થઈ ગએલું હોયછે કે તેમાંથી કોઈ અમુક વખતે અમુક ખાતામાં એકંદર જમા ઉધાર શું થયું છે, તે એકદમ જાણી શકાતું નથી. એટલે દરેક રકમમાં ખાતાનું નામ લખવાનો જે હેતુ છે તે ફક્ત રોજમેળ ઉપરથી પાર પડતો નથી; માટે,

રોજમેળમાં આવેલા કોઇ અમુક ખાતામાં એકંદર જમા ખરચ શું થયું તે કોઇપણ વખતે સહેલાઇથી જણાઈ આવે, એવી રીતે એક ચોપડો તૈયાર કરવામાં આવે છે તેને ખાતાવહી કહે છે.

દરરોજની આવક જાવક તથા સિલક જાણવાને જેમ રોજમેળની જરૂર છે, તેમ ખાતાવાર આપ લે જાણવાને ખાતાવહીની જરૂર છે. એટલે નામું ચોખ્ખું રાખવાને એ બન્ને ચોપડાની આવશ્યકતા છે.

. એઠા ખાતાના ચોપડાનો સંબંધ બીજા કોઈ ચોપડા સાથે ન હોવાથી તેમાં જે શંકા રહે તે ખાતાવહી ઉપર રહેતી નથી; કારણ રોજમેળ અને ખાતાવહી એ બંનેનો એક બીજા સાથે સંબંધ હોવાથી કોઈ પાછળથી કપટ કરે તો તે પકડી શકાય છે.

રોજમેળ એ જે વખતે વિગતવાર વ્યવહાર બને તે વખતનો લખેલો ચોપડો છે, અને તે ઉપરથી ખાતાવહી સગવડ પ્રમાણે એક નકલ અથવા ઉતારા તરીકે સંક્ષેપમાં તૈયાર કરેલી હોયછે. માટે વાંધો પડે ત્યાં ખાતાવહી કરતાં રોજમેળમાં લખેલો મજકુર વધારે ભરૂંસાદાર ગણાય.

રોજમેળમાં પ્રથમ જે ખાતાનું નામ આવ્યું હોય તેનું ખાતું ખાતાવહીમાં બહુ કરીને પહેલું દોરવામાં આવેછે, અને મથાળે ખાતાનું નામ અને સાલ લખી જમા ઉધારની લીટીઓ ખેંચવામાં આવે છે. પાછલી સાલમાં હિસાબ ચાલ્યો હોય, તો તે સાલ આખરે દરેક ખાતે રહેલું લહેણું દેવું ચાલુ સાલમાં પ્રથમ "બાકી લહેણા" કે "બાકી દેવા" કરીને અનુક્રમે ઉધાર અને જમા બાજુએ માંડવામાં આવેછે. તે પછી રોજમેળની જમે તરફની રકમો જમે તરફ અને ઉધાર તરફની રકમો ઉધાર તરફ ખતવાય છે. ખતવણીમાં રકમ, મીતિ, અને રોજમેળ પાનું માત્ર લખાય છે. • (કોઈ ફક્ત રકમ ને રોજમેળનું પાનું લખેછે. કોઈ વધારે વિગત પણ આપેછે, તે એટલામાટે કે દરેક રકમની વિગતમાટે રોજમેળમાં જોવાની જરૂર ન પડે.) રકમ ખતવી કે તુરતજ રોજમેળમાં તે રકમની વિગત નીચે છેવટ ભાગે જમણી તરફ કે તેની નીચે દોરેલી બે લીટીની નીચે ખાતાવહીનું પાનું લખેછે. ખાતાવહીમાં અને રોજમેળમાં પાનું

બતાવવાને ફક્ત પા. કરીને આંકડો મૂકવામાં આવેછે. કેમકે ખાતાવહીમાં પા. કર્યું તે રોજમેળનું અને રોજમેળમાં પા. કર્યું તે ખાતાવહીનું પાનું સમજી શકાય. પરંતુ જે ઘણી જાતના ચોપડા રાખતા હોય કે વધારે સ્પષ્ટતા ઇચ્છતા હોય, તે રો. પા. (રોજમેળ પાનું) અને ખા. પા. (ખાતાવહી પાનું) એ રીતે લખે છે. જે રકમ ખતવાઈ તેની નિશાની રહેવા સારૂ રોજમેળમાં તે રકમની પાછળ કે નીચે ० અથવા ॥ આવું ચિન્હ કરવામાં આવેછે.

એક ખાતું દોર્યા પછી અટકળથી તેમાં આવવાની રકમોને માટે જગા છોડી રોજમેળના અનુક્રમનું બીજું ખાતું દોરી ઉપર બતાવ્યા પ્રમાણે તે ખાતાની રકમો ખતવાય છે. આ રીતે રોજમેળમાં જેટલાં જૂદાં જૂદાં ખાતાં હોય તેટલાં જૂદાં જૂદાં ખાતાં ખાતાવહીમાં દોરવાં. એક ખાતાને માટે અટકળથી રાખેલી જગા બસ થાય એમ ન હોય, તો તે ખાતું ખાતાવહીમાં આગળ ફરીથી દોરવું, અને પાછળના ખાતા નીચે "આગળ પાને (ફલાણે)" એમ લખવું, અને તેની બંને તરફનો સરવાળો આગળના ખાતામાં શરૂઆતમાં મૂકવો, અને આગળના ખાતા ઉપર "પાછળ પાને (ફલાણે)" એમ લખવું.

પાઠ ૧૯.

ખાતાવહી—ભાગ ૨.

ખાતાવહીમાં જૂદાં જૂદાં ખાતાં કયે ઠેકાણે છે તે તુરત જણાઈ આવે, એટલા માટે ખાતાના નામનું કક્કાવાર સાંકળીઉં ખાતાવહીની શરૂઆતમાં આપવામાં આવેછે. કોઈ વેપારીઓ સાંકળીઉં ગામવાર, અને શહેર મોટું હોય તો મહોલ્લાવાર કરી તે નીચે તે ઠેકાણાનાં ખાતાં પાડેછે. સાંકળીઆમાં દરેક ખાતાના નામની સાથે તે ખાતું જે પાના ઉપર હોય તે પાનાનો આંકડો લખવામાં આવેછે.

દરરોજ જે સિલક રોજમેળમાં કઢાય છે તે કોઈ સાથેનો વ્યવહાર નથી. આજ રૂ. ૫૦) સિલક રહ્યા, અને કાલે રૂ. ૩૫) સિલક રહ્યા, એ રકમો ખાતાવહીમાં ખતવીએ તો એ દિવસનો સરવાળો રૂ. ૮૫) થાય. આથી ખરી સિલક કે આપ લે જાણી શકાય નહિ. માટે ખાતાવહીમાં સિલક ખાતું દોરવામાં આવતું નથી.

કોઈ રકમની આપ લે તુરતજ અથવા એક બે દિવસમાં ઉડી જાય એવી રીતે ઉપરટપકે થઇ હોય, અથવા ઉછીકા વ્યવહાર તુરત વળી ગયા હોય, તો એકજ રકમ ઉધાર અને જમે તરફ એટલી નજીકમાં હોયછે, કે તે ખાતાવહીમાં ન ખતવતાં તેની પાછળ "ઊ" લખેછે, તે એવું બતાવવાને કે

તે ઉપરટપકે અથવા ઉબળેક હોવાથી વળી ગઇ છે. આમ કરવાથી વખતે ભૂલ થવાનો સંભવ રહેછે, માટે એવી રકમ પણ ખતવવી એ વધારે સારૂં છે.

જે રકમની નીચે રોજમેળમાં ખાતાવહીનું પાનું લખાયું હોય, તે રકમ ખતવાઇ ગઇ છે એમ માલમ પડેછે. ખતવાયા છતાં રોજમેળમાં પાનું ન લખાયું હોય, તો તે બીજીવાર ખતવાઇ જવાનો સંભવ રહેછે; માટે રકમ ખતવી કે તુરત રોજમેળમાં પાનું લખવાને ચૂકવું નહિ.

એક ખાતાની રકમ બીજા ખાતામાં ખતવાઇ જાય તો ખાતાવાર આપલે બરોબર સમજાય નહિ, અને સામા ધણીના ચોપડા સાથે મેળવતાં વાંધો પડે, માટે રોજમેળમાં વિગત વાંચીને તે રકમનું જે ખાતું હોય તેજ ખાતે ખતવવા ઉપર લક્ષ રાખવું.

ખાતાવહીમાં ખાતાંનો અનુક્રમ રોજમેળને આધારે લેવાય છે, એમ છતાં કોઇ પાછલી સાલનાં ખાતાં પ્રથમ લખેછે, ત્યારે અથવા કોઈ પ્રથમ માણસવાર ને પછી વિષયવાર કે કોઈ બીજે ધોરણે ખાતાં પ્રથમથી પાડેછે, ત્યારે રોજમેળનો અનુક્રમ રહી શકતો નથી.

ખાતાવહીનો નમુનો. *

પરી. રાયચંદ સુંદરજીની મુંબઇની દુકાનનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ		ઉ	
૧૫૦૦)	બાકી દેવા સં. ૧૯૫૪ ની સાલના.	૧૨૦૦)	રો. પા. ૧૨ માગસર વદ ૧૩.
૩૨૫)	રો. પા. ૧ કાર્તિક શુદ ૧.	૭૫૦)	રો. પા. ૨૮ ફાગણ શુદ ૨.
૧૩૫)	રો. પા. ૧૦ પોસ શુદ ૩.	૧૨૫)	રો. પા. ૯૭ આસો વદ ૧.
૨૪૦)	રો. પા. ૮૫ શ્રાવણ વદ ૧૩.	૨૦૭૫)	
		૧૨૫)	બાકી દેવા.
૨૨૦૦)		૨૨૦૦)	

મનોયત્ન ૧૧.

મનોયત્ન ૫ થી મનોયત્ન ૧૦ સુધીના રોજમેળ ઉપરથી ખાતાવહી તૈયાર કરો.

---

* શરાફો અને મોટા વેપારીઓ જેઓ નામા માટે ઘણા ચોપડા રાખેછે, તેમને ત્યાં બે જાતની ખાતાવહી હોયછે, તે વિષે આગળ જાણવામાં આવશે.

પાઠ ૨૦.

હુંડીના વ્યવહાર.

હુંડીનું નામું બરોબર લખતાં આવડવા માટે હુંડીના વ્યવહાર કેવા પ્રકારના છે તે જાણવાની જરૂર છે.

જૂદાં જૂદાં ગામો વચ્ચે વેપાર ચાલે ત્યારે એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે પૈસા મોકલવાની જરૂર પડેછે. દરેક વ્યવહારને માટે મુદ્દામ માણુસ સાથે પૈસા મોકલવામાં આવે તો ખરચ વધે, અને રસ્તાનું જોખમ માથે રહે. માટે કેટલાક પૈસાદાર માણુસો એવો વ્યાપાર કરેછે કે જેથી એક ઠેકાણે આપણે તેમને અમુક પૈસા ભરીએ, તો બીજે સ્થળે કોઇ મુકરર રકમ તેઓ અમુક માણુસ કે પેઢી પાસેથી આપણુને અપાવે. આ વ્યાપારને હુંડીઓનો વ્યાપાર કહેછે. એ વ્યાપાર કરનારને નાણાવટી કે શરાફ કહેછે.

અમુક રકમ એક સ્થળે ભરવાથી કોઈ બીજે સ્થળે અમુક રકમ મળી શકે એવા રીતસર લેખને **હુંડી** કહેછે.

બીજે સ્થળે અમુક રકમ મળવા સારૂ તે રકમ કરતાં જે વધારે અથવા ઓછું આપવું પડે તેને **હુંડીઆમણ** કહેછે. હુંડીઆમણનો દર સેંકડા ઉપર ઠરાવેલો હોયછે. બીજે ઠેકાણે રૂ. ૧૦૦) મળવા સારૂ જે સ્થળે કંઈ વધારે આપવું પડે, ત્યાં હુંડીઆમણનો દર તેટલો **ઉપર** છે એમ કહેવાય છે, અને જો રૂ. ૧૦૦) કરતાં ઓછું આપવું પડે, તો હુંડીઆમણનો દર તેટલો **માંહે** અથવા **અંદર** છે એમ કહેવાય છે. જેટલા રૂપીઆ ભરીએ તેટલા રૂપીઆની હુંડી મળે, એટલે કંઇ હુંડીઆમણ તરીકે આપવું લેવું ન પડે, તો હુંડીનો ભાવ **સરભર** છે એમ કહેવાય છે.

નાણાંની છત કે ભીડ, તે મળવાની સુગમતા ને મુદત, ચલણનો તફાવત, અને જેની અસર નાણાંની આપ લે ઉપર થાય એવા સંજોગો ઉપર હુંડીઆમણના દરનો આધાર રહે છે. અમદાવાદમાં નાણાંની ભીડ હોય અને મુંબઈમાં તેની છત હોય, તો અમદાવાદમાં ૧૦૦ થી ઓછા રૂપીઆ આપવાથી મુંબઈમાં રૂ. ૧૦૦) મળી શકે. ભરૂચ અને રાજકોટ વચ્ચે નાણાં વાળવાની સુગમતા ઓછી અને જોખમ વધારે હોય, તો ભરૂચમાં રૂ. ૧૦૦) મળવા માટે રાજકોટમાં વધારે આપવું પડે. બે માસ પછી નાણાં મળે તેવી હુંડી કરતાં તુરત મુદતની હુંડી માટે વધારે દર આપવો પડે. વડોદરામાં રૂ. ૧૦૦) બાબાશાહી લેવામાટે અમદાવાદમાં રૂ. ૧૦૦) કરતાં ઘણા ઓછા મુંબઈગરા આપવા પડે. હુંડીના એક બે મોટા વેપારીઓ ભાગે તો હુંડીઆમણનો દર

ચઢે. કમી આંટવાળા શરાફ કરતાં ચઢતી આંટવાળા શરાફની હુંડી લઇએ તો વધારે દર આપવો પડે.

જે શખસે રૂપીઆ લઇ હુંડી લખી હોય તે હુંડીનો લખનાર કહેવાય છે.

જે શખસ રૂપીઆ ભરી હુંડી લે, એટલે જેના રૂપીઆ લેઈ હુંડી લખી આપવામાં આવે તે હુંડી રાખનાર અથવા રાખ્યાધણી કહેવાય છે.

રાખ્યાધણી અને હુંડી લખનાર એ બે એકજ હોઈ શકે.

જે શખસની પેઢી ઉપર હુંડી લખી હોય એટલે જેણે તે હુંડીનાં નાણું આપવાં જોઈએ તેના ઉપરની તે હુંડી કહેવાય છે.

જે સ્થળે તે હુંડીનાં નાણું મળવાનાં હોય તે સ્થળની તે હુંડી કહેવાય છે.

જે શખસને હુંડીનાં નાણું મળવાનાં હોય તે હુંડીનો માલધણી કહેવાય છે.

રાખ્યાધણી અને માલધણી એ બે એકજ હોઈ શકે.

પાઠ ૨૧.

હુંડીના વ્યવહાર—ભાગ ૨.

હુંડીઓ મુખ્ય *ચાર જાતની થાયછે. (૧) નામજોગી, (૨) શાહજોગી, (૩) તુરત મુદતની, અને (૪) બાંધી મુદતની.

(૧). જેમાં હુંડી કરાવનાર ધણીને નાણું આપવાનું લખ્યું હોય તેને નામજોગી હુંડી કહેછે.

(૨). હુંડીમાં લખેલા શખસને અથવા તેની વતી બીજાને રૂપીઆ આપવા લખ્યું હોય તેને શાહજોગી હુંડી કહેછે.

(૩). જે હુંડી બતાવતાં તુરત રૂપીઆ મળે તે હુંડીને તુરત મુદતની, રોકડી કે દર્શની હુંડી કહેછે.

(૪). જે હુંડીમાં તે બતાવ્યા પછી અમુક મુદતે પૈસા આપવાનું લખ્યું હોય, તે હુંડીને બાંધી મુદતની હુંડી કહેછે.

ઉપરની કોઇપણ જાતની હુંડીનાં નાણું લેતી વખતે લેનારને ખોળાધર (ઓળખાણ આપનાર આસામી) આપવો પડેછે.

બાંધી મુદતની હુંડીઓમાં લખનાર જે સંજ્ઞા કરે છે, તે આધારે હુંડી બતાવ્યા પછી નાણું આપવાની મુદત નક્કી થાયછે. એટલે તેમાં જો દીન ૧

---

* આ શિવાય નામજોગી હુંડીનો એક પેટા ભાગ નિશાનીજોગ હુંડી છે. તેમાં હુંડી લખાવનારનાં છાનાં ચિન્હ સાબીત થયે ખોળાધર લીધાવગર રૂપીઆ આપવાનું બંધન હોયછે. હુંડીઓ આપ્યાને બદલે હુંડીઓ બીડવામાં આવે તે શાખોહુંડીઓ કહેવાય છે. અવેજી ચિઠ્ઠી અને ભલામણપત્રને પણ કોઇ હુંડીઓમાં ગણેછે.

વળતાની એમ લખ્યું હોય તો બે દિવસે, મુદતવાર ભોમની એમ લખ્યું હોય તો ૪ દિવસે, અને દીન ચાર ચારની લખ્યું હોય તો ૯, ૧૩ કે ૧૫ દિવસે (જે તે ગામના રિવાજ પ્રમાણે) નાણું મળેછે. અમુક મુદતની હુંડીમાં જે દિવસ મુકરર કર્યો હોય તે દિવસેજ નાણું મળેછે.

બાંધી મુદતની હુંડીઓનાં નાણું તુરત કે જલદી જોઈતાં હોય, તો જેટલા દિવસ વહેલાં નાણું મળે, તેટલા દિવસનો વટાવ (વ્યાજ) કાપી આપવાથી નાણું મળી શકે છે.

જેના ઉપરની હુંડી હોય તેને તે પ્રથમ માલધણીએ બતાવવી પડેછે. એ બતાવવાને હુંડીનો **દેખાડ** કર્યો કહેછે.

દેખાડ વખતે જેના ઉપરની હુંડી હોય તે, દેખાડ કબુલ કર્યાનો શેરો હુંડીઉપર કરે તો તેણે તે હુંડી સીકારી (સ્વીકારી) એમ કહેવાય છે. જો તે નાકબુલ કરે, અથવા પૈસા ન આપે તો તેણે હુંડી **નકારી** અથવા પાછી ઠેલી એમ કહેવાય છે.

હુંડીના રૂપીઆ મળે એટલે તે હુંડી **ભરપાઇ** થઈ એમ કહેવાય છે.

ભરપાઈનો શેરો હુંડી ઉપર થયા પછી તે લેખને હુંડીનું **ખોખું** કહેછે.

હુંડી ગેરવલ્લે પડે તો હુંડી લખનાર પેંઠ કરી આપેછે. પેંઠ ગેરવલ્લે જાય તો પરપેંઠ, અને તે પણ ગેરવલ્લે પડે તો કાગળ લખી આપેછે; અને તેમાં જણાવે છે કે અમુક લેખ ગેરવલ્લે પડ્યો છે માટે આ લેખ લખી આપ્યો છે; માટે તમે તમારું નામું તપાસી અસલ લેખથી નાણું ન આપ્યાં હોય તો આ લેખ સીકારી નાણું આપજો.

હુંડીની એક વિશેષ સુગમતા એ છે કે તે (ખાસ કરીને શાહજોગી) બજારમાં વેચી શકાય છે, અને તેથી જ્યાં નાણું મોકલવાં હોય તે શિવાય બીજા ઠેકાણાની હુંડી હોય તોએ ચાલેછે. મારે અમદાવાદથી રૂ. ૨૦૦) ભરૂચ મોકલવા છે. હવે જો ભરૂચની હુંડી ન મળતી હોય, તો મુંબઈની રૂ. ૨૦૦) ની હુંડી હું ભરૂચ બીડું, એટલે ભરૂચવાળો તે ભરૂચમાં વેચીને નાણું મળેથી તે મારે ખાતે જમા કરશે.

પાઠ ૨૨.

હુંડીઓનું નામું.

હુંડીઆમણનો નફો નુકસાન કોણ લે, રૂપીઆ ભરવાની ને મળવાની તારીખો દરમ્યાનનું વ્યાજ કોને મળે, હુંડી સંબંધી બીજા ખરચનો જવાબદાર કોણ થાય, અને હુંડી ન સીકારાય તો જોખમદાર કોણ થાય, એ બાબતો લક્ષમાં રાખીને હુંડીના વ્યવહાર જમે ખરચ થાયછે.

એ સામાધણી પૈકી જેના ઉપર હુંડીઆમણ તથા હુંડીસંબંધી નફો નુકસાન પડે તેની વતીની તે હુંડી કહેવાય છે. પોતા ઉપર હુંડીસંબંધી નફો નુકસાન પડે તો "અમારી વતીની," અને સામા ઉપર પડે તો "તમારીવતીની" તે હુંડી કહેવાય છે. હુંડીમાં નફાનુકસાનના પક્ષકારના બે વર્ગ હોયછે.

૧. લખનાર ધણી તથા જેના ઉપરની હુંડી હોય તે બેની દરમ્યાન.

૨. રાખ્યા ધણી તથા જેને નાણાં મળવાનાં તે એટલે માલધણી એ બેની દરમ્યાન.

મારે મુંબઇમાં અ ને રૂ. ૫૦૦) આપવાના છે, તો મુંબઇની રૂ. ૫૦૦) ની હુંડી લેવાને જે નફો નુકસાન થાય તે મારે સોસવું જોઇએ. માટે તે હુંડી મારી અને અ ની દરમ્યાન "અમારીવતીની" કહેવાય. મુંબઈવાળા અ એ મારી પાસે માલ મંગાવ્યો તે બદલ તેણે મને રૂ. ૫૦૦) મોકલવાના છે. તેણે લખ્યું કે તે રકમ બદલ મારે તેના ઉપર હુંડી લખવી. હું બ પાસેથી રૂ. ૪૯૮॥ લેઇ રૂ. ૫૦૦) ની હુંડી અ ઉપરની લખી આપુંછું. મારે ત્યાં અના માત્ર રૂ. ૪૯૮॥ જમા થશે, અને રૂ. ૧॥ ખોટનો જવાબદાર અ થશે માટે તે "તમારીવતીની" હુંડી થઇ.

તેમજ અ એ બ પાસેથી રૂ. ૫૦૦॥= લેઈ મુંબઇમાં ક ઉપર બે માસની મુદતની હુંડી લખી. આમાં દશ આના હુંડીઆમણના તથા બે માસનું વ્યાજ એટલો નફો અને થશે, માટે અ "અમારીવતીની" હુંડી કહે, અને ક "તમારીવતીની" હુંડી કહે.

જેની વતીની હુંડી લખી હોય તેને મુદતનો લાભ મળે, અને જેની વતીની હુંડી લીધી હોય તેના ઉપર નફો નુકસાન પડે, એમ જમાખરચ કરવું જોઇએ.

રોકડેથી કરાવેલી હુંડીનું જમાખરચ હુંડી લખનાર બે રીતે કરેછે; એટલે તે કાંતો હુંડી કરાવનારને નામે રૂપીઆ જમા કરી, હુંડી આપ્યા પછી તેને નામે ઉધારે; અથવા જે આડતીઆ ઉપર હુંડી લખે તેનેજ નામે જમા કરી પેટામાં હા. ફલાણાના લીધા એમ લખે.

હુંડીઆમણ જે મળે તે હુંડીઆમણ ખાતે જમા કરે.

રોકડેથી વેચાણ રાખેલી હુંડી જે આડતીઆ ઉપર બીડવામાં આવે તેને નામે ઉધારી પેટામાં ફલાણા પાસેથી વેચાણ રાખી છે એમ લખે. કદી હુંડી તુરત બીડવાનું ન બને તો હુંડી–ખરીદખાતું જૂદું રાખી તે ખાતે નાણાં ઉધારી જ્યારે આડતીઆપર બીડે, ત્યારે તેને ખાતે ઉધારી વકરાખાતે જમા કરેછે.

આડતીઆ તરફથી આવેલી હુંડીઓ વેચતાં જે ઉપજે તે તેને નામે જમા કરી પેટામાં શા. ફલાણાને અમુક ભાવે વેચી એમ લખેછે. જે નફો નુકસાન થાય તે તેને ખાતે તેજ વખતે ઉપજેલી કીંમતમાં વધારે છે કે તેમાંથી કમી કરેછે.

હુંડીઓના નામાનો નમુનો.

૧૯૫૫ ના કારતક શુદ ૨ થી.

જ	ઉ
૧૦૦૪ા= શા. નરોત્તમ કાનદાસને ખાતે જમે શુદ ૧૦ ને વાર રવેઉ. ૧૦૦૪ા= રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી નં. ૧ મુંબઈની શા. હીરાચંદ અમુલખ ઉપરની લખી અત્રેથી તમારીવતી રાખ્યા અમારીવતી શાહજોગની મુદત વાર ભોમની લખી શુદ ૧૦ ને રવેઉની દર ૦ા= લેખે લીધી તેના નીચે પ્રમાણે ઉધાર. તારીજ.	૧૦૦૦) મુંબઈના શેઠ જીવરાજ બાલુને ખાતે ઉધાર શુદ ૧૪ ને ગુરૂ. ૧૦૦૦) હુંડી નં. ૧ મુંબઈની શા. હીરાચંદ અમુલખ ઉપરની લખી અત્રેથી શા. નરોત્તમ કાનદાસની રાખ્યાં અમારીવતી શાહજોગની મુદત વાર ભોમની લખી મીતિ શુદ ૧૦ ને રવેઉની દર ૦ા= ને ભાવે તેના શા. નરોતમ કાનદાસને ખાતે જમે.
૧૦૦૦) મુંબઈના શેઠ જીવરાજ બાલુને ખાતે ઉધાર શુદ ૧૪ ને ગુરૂવાર.	૪ા= શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર શુદ. ૧૦ ને રવેઉ. ૪ા= રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી દર ૦ા= ને ભાવે શા. નરોત્તમ કાનદસ પાસેથી લીધી તેના વટાવના તે તેમને ખાતે જમે.
૪ા= વટાવખાતે ઉધાર. બાબતે હુંડી શા. નરોત્તમ મકનદાસ પાસેથી દર ૦ા= લેખે લખાવી તેના વટાવના.	
૧૦૦૪ા=	૧૦૦૪ા=

મનોયત્ન ૧૨.

આ મનોયત્નમાં આપણા પોતાના ચોપડામાં* લખવાનું નામુંજ માત્ર લખવું.

માહે ચૈત્ર સંવત ૧૯૫૫.

(૧). મારે મુંબઇમાં પરી. હીરાચંદ અમુલખને રૂ. ૧૦૦૦) આપવા છે તે સારૂ અમદાવાદમાં મેં બે આના અંદરના ભાવથી રૂ. ૯૯૮ાા આપી પરી. ઝવેરચંદ લખમીચંદની લખેલી મુંબઇના પરી. જીવરાજ બાલુ ઉપરની તુરત મુદતની હુંડી શુદ ૧ ને રોજ લઈને મોકલી.

(૨). મારે પુનામાં રા. ભાઉ વિઠ્ઠલને રૂપીઆ મોકલવા છે તે સારૂ અમદાવાદમાં મેં શુદ ૨ ને રોજ ચાર આના ઉપરના ભાવથી રૂ. ૨૦૦૫) આપી નથુ જીવણની અમદાવાદની દુકાને પોતાની મુંબઇની દુકાન ઉપર લખેલી રૂ. ૨૦૦૦) ની શાહજોગ હુંડી મુદત દી. ૪ ચારની મોકલી. તેમણે પુનામાં તે હુંડી પરી. સખારામ મનસારામને રૂ. ૧૯૯૭ાા માટે શુદ ૭ રોજ વેચી રૂપીઆ લીધા. પરી. સખારામની દુકાનવાળાએ તે પોતાના આડતીઆ ઉપર મોકલી શુદ ૧૦ ને રોજ દેખાડ કરાવી મુદતે રૂપીઆ લીધા.

(૩). પુનામાં મારા રૂ. ૫૦૦૦) રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પાસે છે તે મારે અમદાવાદ મંગાવવા છે. ભાઉ વિઠ્ઠલે મારીવતી રૂ. ૫૦૦૦) ની હુંડી પરી. સખારામ મનસારામની દુકાને કરાવી રૂ. ૪૯૮૭ાા આપ્યા, અને પરી. જીવરાજ બાલુ ઉપરની તુરત મુદતની મુંબઇની શાહજોગી હુંડી મોકલી. અમદાવાદમાં તે હુંડી મેં રૂ.૫૦૦૬ા માટે શુદ ૧૨ ને રોજ વેચી રૂપીઆ લીધા.

(૪). મુંબઇની નથુ જીવણની દુકાન પાસેથી રૂપીઆ મંગાવવા છે. તે દુકાન ઉપર મેં અમદાવાદથી મારીવતી રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી રૂ. ૯૯૫). લેઇ શુદ ૩ ને રોજ લખી. મુદત દેખાડ પછી દીન ૪ ચારની. તે હુંડીની ભરપાઈ શુદ ૧૩ રોજ થઈ.

(૫). મેં રૂ. ૫૦૦ાા= આપી અમદાવાદથી પરી. ઝવેર લખમીચંદની લખેલી પરી. નથુ જીવણ ઉપરની મુંબઈની રૂ. ૫૦૦) ની હુંડી મુદત એક દિન વળતાની વદ ૪ ને રોજ લીધી. દેખાડ વદ ૫ રોજ કરાવ્યો, અને વદ ૭ ને રોજ નાણાં મળ્યાં.

---

* એટલે રોજમેળમાં જે દિવસે પ્રથમ વ્યવહાર થાય તે દિવસે, અને તે પછી જે જે વખતે જમાખરચની જરૂર જણાય તે તે વખતે જમાખરચ કરવું.

માહે વૈશાખ સંવત ૧૯૫૫.

(૧). માણેકચંદ જેચંદ પાસેથી ચાર આના ઉપરને ભાવે રૂ. ૧૫૦૩ાા લેઈ રૂ. ૧૫૦૦) ની હુંડી અમારીવતી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપર શાહજોગ વાર ભોમની મુદ્દતની શુદ ૧ ને રોજ લખી આપી તેની ભરપાઈ શુદ ૭ ને રોજ થઇ.

(૨). નથુ જીવણે પોતાનીવતી રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી મારા ઉપરની દી. ૧૦ દશની મુદ્દતની શા. ત્રીકમ પાનાચંદને આપી. તે ધણીને મેં શુદ ૧૧ ને રોજ રૂપીઆ આપ્યા.

(૩). અમદાવાદમાં રૂ. ૪૯૭ાા આપી પરી. ઝવેર લખમીચંદની લખેલી રૂ. ૫૦૦) ની હુંડી શુદ ૮ ને રોજ લીધી.

(૪). પુનેથી ભાઉ વિઠ્ઠલે મોકલેલાં વાસણ રૂ. ૧૫૫૦) માટે વેચાયાં તે રૂપીઆ તેને મોકલવા છે. તેને માટે અત્રેથી હુંડી ાા ટકા ઉપરના ભાવે રૂ. ૧૫૪૨ા ની અમારીવતી અમે લખેલી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપરની શાહજોગી પંદર દિવસની મુદ્દતની શુદ ૮ ને રોજ મોકલી. તે હુંડી ભાઉ વિઠ્ઠલે શુદ ૧૨ ને રોજ રૂ. ૧૫૩૮ાાૹ માટે વેચી. નથુ જીવણે વદ ૫ ને રોજ ભરપાઇ કરી.

માહે જેઠ સંવત ૧૯૫૫.

(૧). નથુ જીવણે પોતાની વતી રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી મારા ઉપરની વાર ભોમની લખી તે હુંડીની ભરપાઇ મેં શુદ ૮ ને રોજ કરી. નથુ જીવણે અમારીવતી રૂ. ૫૦૦)ની હુંડી રૂ. ૫૦૧ લેઇ મારા ઉપર તુરત મુદ્દતની લખી તેની ભરપાઇ મેં શુદ ૧૦ ને રોજ કરી.

(૨). મેં રૂ. ૧૦૦૨ાા લેઇ રૂ. ૧૦૦૦ ની હુંડી અમારીવતી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપરની વદ ૧૦ ને રોજ લખી તે તેમણે વદ ০)) ને રોજ ભરપાઈ કરી. મેં રૂ. ૧૫૦૧ાાૹ લેઈ રૂ. ૧૫૦૦ ની હુંડી તમારીવતીની નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની વદ ০)) ને રોજ લખી તે તેમણે વદ ૨ ને રોજ ભરપાઇ કરી.

(૩). મારીવતી રૂ. ૫૦૫) આપી રૂ. ૫૦૦) ની હુંડી વાર ભોમની મુદ્દતની વદ০)) ને રોજ લેઇ જોઇતા સાંકળાની દુકાન ઉપરની નથુ જીવણને મોકલી તે વદ ૩ ને રોજ ભરપાઈ થઇ.

રૂ. ૯૯૭ાા આપી રૂ. ૧૦૦૦) ની હુંડી નથુ જીવણની વતી જોઇતા સાંકળા ઉપરની મુંબઇની વદ ૧ ને રોજ લીધી તે વદ ૩ ને રોજ ભરપાઈ થઈ.

(૪). નથુ જીવણે અમારીવતી હુંડી રૂ. ૧૨૦૦) ની મુંબઈમાં કરાવી રૂ. ૧૧૯૪) આપ્યા. તે હુંડી અમદાવાદમાં વદ ૪ ને રોજ ભરપાઇ થઈ.

નથુ જીવણે પોતાની વતીની હુંડી રૂ. ૧૬૦૦ ની મુંબઈમાં રૂ. ૧૬૦૪) આપી ખરીદ કરી. તેનાં નાણું અમદાવાદમાં વદ ૧૦ ને રોજ મળ્યાં.

માહે આષાડ સંવત ૧૯૫૫.

(૧). પુનાવાળા ભાઉ વિઠ્ઠલની વતી રૂ. ૮૦૦) આપી રૂ. ૮૦૧) ની હુંડી મેં અમારી વતી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપર શાહજોગી પંદર દિવસની મુદ્દતની શુદ ૧ ને રોજ લખી. ભાઉ વિઠ્ઠલે તે હુંડી સખારામ મનસારામને રૂ. ૮૦૦) માટે શુદ ૪ ને રોજ વેચી. સખારામે શુદ ૭ ને રોજ દેખાડ કરાવ્યો અને શુદ ૧૦ ને રોજ રૂ. ૭૯૯॥। માટે નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાને વેચી. વદ ૫ ના રોજનો ભરપાઇનો શેરો થઈ ખોખું મારી પાસે આવ્યું.

(૨). પુનાવાળા ભાઉ વિઠ્ઠલના રૂ. ૨૫૦૦) મારે ત્યાં જમે છે. તેના લખવાથી તેની વતી તે રકમની બજારભાવે રૂ. ૨૫૦૫ા ની હુંડી નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની તેમની વતી બે માસની મુદ્દતની શુદ ૨ ને રોજ મેં લખી. ભાઉ વિઠ્ઠલે શુદ ૭ ને રોજ દેખાડ કરાવ્યો. શુદ ૧૨ ને રોજ ભાઉ વિઠ્ઠલે તે હુંડી રૂ. ૨૫૦૬ા માટે મને વેચી. મેં તે હુંડી મારી વતી શુદ ૧૪ ને રોજ માણેકચંદ જેચંદને રૂ. ૨૫૧૦) માટે વેચી.

(૩). શા. ઝવેર કાળીદાસે ચાર આના ઉપરનો ભાવ ગણી રકમ પોતાને નામે લખાવી રૂ. ૨૦૦૦) બે હજારની હુંડી મારી પાસેથી શુદ ૧૦ ને રોજ લીધી. તે મેં મારીવતી નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપર બે માસની મુદ્દતની શાહજોગી લખી આપી. ઝવેર કાળીદાસે વદ ૩ ને રોજ દેખાડ કરાવ્યો પછી તેની પાસેથી વદ ૭ ને રોજ રૂ. ૨૦૦૭ા માટે પુનાવાળા ભાઉ વિઠ્ઠલની વતી મેં વેચાણ રાખીને ભાઉને તે હુંડી બીડી. તે દુકાને વદ ૧૩ ને રોજ ભરપાઈ કરી ખોખું મને મોકલ્યું.

(૪). પુનાવાળા સખારામ મનસારામે પોતાની વતી રૂ. ૫૦૦૦) ની હુંડી નથુ જીવણની અમદાવાદની દુકાન ઉપર હુંડી લખ્યા તારીખથી બે માસ મુદ્દતની લખી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાને તે હુંડી મારી વતી રૂ. ૫૦૦૬ા માટે શુદ ૯ ને રોજ ખરીદ કરી અને તે શુદ ૧૨ ને રોજ ઝવેર કાળીદાસને રૂ. ૫૦૧૨ા માટે વેચી. તેની પાસેથી મેં ભાઉ વિઠ્ઠલની વતી રૂ. ૫૦૦૦) માટે શુદ ૧૪ ને રોજ લખી અને તેજ રોજ રૂ. ૫૦૦૩)= માટે નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાનની વતી મેં ખરીદ કરી. વદ ૩ ને રોજ નથુ જીવણની અમદાવાદની દુકાને મારે ત્યાં નાણાં ભર્યાં ને મેં ભરપાઈ કરી આપી.

પાઠ ૨૩.

તારીજ.

અમુક મુદતે જમા ઉધારની રકમોનું તારણ કાઢી સિલક મેળવવી તેને **તારીજ** કહેછે.

તારીજ ઘણીખરી માસ આખરે કે વર્ષ આખરે કાઢવામાં આવેછે; અને તે ઉપરથી તે માસિક કે બારમાહી તારીજ કહેવાય છે.

મહિનામાં જે જે તારીખે નામું લખાયું હોય તે તે તારીખ લખી, તે તારીખની કુલ જમા રકમ જમે તરફ અને કુલ ઉધાર રકમ ઉધાર તરફ લખવી (કુલમાં સિલકના આંકડા ગણવા નહિ). આ પ્રમાણે મહિનાની બધી તારીખોનું જમા ખરચ લખવું. પછી તે માસની શરૂઆતની સિલકનો આંકડો જમે તરફ અને આખરની સિલકનો આંકડો ઉધાર તરફ લખી સરવાળા કરવા. બંને તરફના સરવાળા સરખા થાય તો તારીજ મળી કહેવાય. આને માસિક તારીજ કહેછે.

ઉપરની રીતે દર માસના કુલ આંકડા લખી બારે માસની તારીજ મેળવવી એ તે બારમાહી તારીજ કહેવાય. એમાં જે છેવટે સિલક માંડવાની તે વર્ષની સરૂઆતની જમા તરફ અને વર્ષ આખરની ઉધાર તરફ આવે. રોજમેળમાં એક દિવસનું નામું તે દિવસની તારીજ છે; માટે દિવસની તારીજ જૂદી કઢાતી નથી. માસિક ને બારમાહીને બદલે અમુક મુદતની તારીજ કાઢવાની જરૂર પ્રડે, તો તે મુદતની તારીજ ઉપરની રીતે કાઢી શકાય.

જેમ રોજમેળ ઉપરથી તારીજ કાઢીએ છીએ, તેમ ખાતાવહી ઉપરથી ખાતાવાર તારીજ નીકળી શકે. જેટલી મુદ્દતની ખાતાવાર તારીજ કરવી હોય તેટલી મુદ્દતની દરેક ખાતાની કુલ જમે રકમ અને કુલ ઉધાર રકમ તે ખાતાની સામે લખવી. બધાં ખાતાં આ રીતે પૂરાં થયા પછી રોજમેળ માંહેલી શરૂઆતની સિલક જમે તરફ અને આખરની સિલક ઉધાર તરફ લખવી. પછી બંને તરફના સરવાળા લેવા તે જો બરાબર થાય તો ખાતાવાર તારીજ મળી કહેવાય. જો સિલક ન લઈએ તો ખાતાવાર તારીજના જમા ખરચના આંકડાનો સરવાળો તે, તે મુદ્દત સુધીની રોજમેળની તારીજના જમા ખરચના આંકડાના સરવાળા સાથે મળી રહેશે, અને તેથી પણ ખાતાવાર તારીજના ખરાપણાવિષેની ખાત્રી થશે.

જેમ રોજ સિલક કાઢવાથી તે રોજના બીનચૂક નામાની ખાત્રી થાય છે, તેમ દરમાસે તારીજ કાઢવાથી તે માસનું નામું, અને બારમાહી તારીજથી વર્ષનું નામું બીનચૂક છે એવી ખાત્રી થાયછે. ખાતાવાર તારીજથી રોજમેળ અને ખાતાવહી એ બંને અરસપરસ ખરાં છે તેની ખાત્રી થાયછે,

સરવાયું (વર્ષના દેવા લહેણાનું તથા ખરચ ખૂંટણનું તારણ) કાઢવામાં સુગમતા થાયછે અને ભૂલ તથા કપટ બનવાના પ્રસંગ ઓછા થાયછે.

આ પ્રમાણે તારીજ કાઢવાનો રીવાજ વેપારીઓમાં થોડો છે, પરંતુ સરકારી નામામાં તે અવશ્ય કાઢવામાં આવેછે.

વેપારીઓ દેવા લહેણાનું વ્યાજ કાઢી મુદ્દલ સાથે રકમ ખેંચે છે તેને તારીજ કે તારીજો કહેછે, તેવિષેની સમજૂત આગળ આવશે. નામામાં પેટા રકમોથી વિગત બતાવવી હોય ત્યારે તારીજ શબ્દ લખી તે સાથે લીટી તાણીને નીચે પેટા રકમો લખેછે.

મનોયત્ન ૧૩.

પાછલા મનોયત્ન ૫ થી ૧૧ પ્રમાણે તૈયાર કરેલા રોજમેળ અને ખાતાવહી ઉપરથી માસિક, બારમાહી અને ખાતાવાર તારીજ કાઢી બતાવો.

પાઠ ૨૪.

ચૂક.

કોઈ વખત કોઈ રકમ જમે કરવાની રહી જાય તો મેળ મેળવતી વખતે ચોપડાની સિલક કરતાં પાસેની સિલક તે રકમ જેટલી વધારે રહેશે, તેમ કોઈ રકમ ઉધારવાની રહી જાય તો તેટલી સિલક ચોપડા કરતાં આપણી પાસે ઘટશે, માટે મેળ મેળવતી વખત વધારા ઘટાડા ઉપરથી યાદ લાવી મેળ મળે એવી રીતે તે રકમનું જમા ઉધાર કરવું. જો યાદ નજ આવે તો તેટલી રકમ વધઘટ ખાતે કે અનામત ખાતે જમા ઉધાર કરી મેળ મેળવવો, અને જ્યારે યાદ આવે ત્યારે તે ખાતાનો જમા ખરચ ઉલટાવી જે ખાતે જમા ખરચ નાખવાનો થાય તે ખાતે નાખવો.

ખરી આપ લે કરતાં કંઈ ઓછી વત્તી રકમ નામામાં પડી હોય તો તેટલો તફાવત ચોપડાની અને પાસેની સિલકમાં મેળ મેળવતી વખત જણાશે. તેવે પ્રસંગે બધી રકમો તપાશી યાદ લાવી ભૂલ સુધરે તેમ કરવું, પણ એક વખત લખેલો આંકડો છેકવાનો* કે ફેરવવાનો વહીવટ રાખવો નહિ. કદી તુરત ભૂલ યાદ ન આવે, તો તફાવત જેટલી રકમનો વધઘટ કે અનામત ખાતે જમા ખરચ નાખવો અને મેળ મેળવી લેવો.

---

* સરકારી હિસાબમાં આંકડા છેકવા પડે તો તે લાલ શાહીથી છેકી તેને બંને છેડે લખનાર ટુંકામાં સહી કરેછે.

કેટલીક વખત સરતચૂકથી અથવા ગેરસમજથી રોજમેળમાં એક ખાતે લખવાની રકમ બીજે ખાતે લખાઈ જાયછે. આથી સિલકમાં ફેર પડતો નથી, માટે આવી ભૂલ એકદમ જડી આવતી નથી. સામાવાળાના ખાતા સાથે રકમો મેળવતાં, અથવા તેની સાથે હિસાબ કરતાં, કે કોઈ ખાસ કારણને લીધે તે તરફ લક્ષ જતાં આવી ભૂલ જણાઇ આવે, ત્યારે તે રકમનું જમા ખરચ ફરીથી કરી ભૂલ સુધારવામાં આવેછે. એટલે ખોટે ખાતે જમે થઇ હોય તો તે ખાતે ઉધારી ખરે ખાતે જમે કરવી, અને ખોટે ખાતે ઉધરી હોય તો તે ખાતે જમે કરી ખરે ખાતે ઉધારવી, અને વિગતમાં ભૂલનું સ્વરૂપ અને તે શી રીતે સુધારી તે લખવું. જેમ,નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતાના રૂ. ૭૫) કાર્તિક શુદ ૧૫ ને રોજ નથુ જીવણની વીરમગામની દુકાન ખાતે જમે થઈ ગયા હોય, અને તે ભૂલ મહા વદ ૬ ને રોજ જણાઇ, તો મહા વદ ૬ ના રોજમેળમાં તે નીચે પ્રમાણે જમા ઉધાર કરવી.

જ	ઉ
૭૫) નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે. ૭૫) બાબતે કાર્તિક શુદ ૧૫ ને રોજ ચૂકુથી તમારી વીરમગામની દુકાન ખાતે જમા થયા હતા તે આજ રોજ તે દુકાન ખાતે ઉધારીને.	૭૫) નથુ જીવણની વીરમગામની દુકાન ખાતે. ૭૫) બાબતે કાર્તિક શુદ ૧૫ ના રોજ તમારી મુંબઇની દુકાન ખાતાના ભૂલથી રૂ. આ ખાતે જમા થયા હતા તે આજ રોજ તે ખાતે જમે કરીને.

આ પ્રમાણે ભૂલથી અથવા બીજા કોઇ કારણને લીધે એક રકમ બેવડાય ત્યારે તે બેવડાએલી અથવા દુબેરજી કે દુબાર રકમ કહેવાય છે.

જમે કરવાની કોઈ રકમ ઉધાર તરફ લખાઈ જાય, તો જમે ન કરવાથી તે રકમ જેટલી પાસેની સિલક વધે, અને ઉધારવાથી ફરી તેટલી સિલક વધે, એટલે તે રકમ કરતાં બમણી પાસેની સિલક વધે. તેમજ ઉધારવાની રકમ જમા થાય તો તે કરતાં બમણી પાસેની સિલક ઘટે. માટે ખરી બાજુ તરફ આ રકમ બે વખત આવવાથી મેળ મળે. જેમ, રૂ. ૧૦૦) પા. નરસી બહેચરના આવ્યા, તે તેમને ખાતે ઉધરી ગયા તો તે ભૂલ આ રીતે સુધારાય.

જ	ઉ
૧૦૦) પટેલ. નરસી બહેચરને ખાતે. ૧૦૦) આજ રોજ આવ્યા તે ભૂલથી ઉધાર તરફ લખાયા તે ભૂલ દુરસ્તી માટે જમે.	
૧૦૦) પટેલ. નરસી બહેચરને ખાતે. ૧૦૦) આજ રોજ રોકડા આવ્યા તે ભૂલથી ઉધાર થયા હતા. તે એક વખત જમે કરી આ ફરી જમે કર્યાં છે.	

પાઠ ૨૫.

ખાતાં બરાબર કરવાવિષે.

વર્ષ બદલાય એટલે નવા ચોપડા બાંધી નવું નામું શરૂ કરવામાં આવે છે. જેમની આપલે થોડી હોય તે કેટલાક વર્ષનું નામું એકજ ચોપડામાં રાખેછે, અને તેટલા વર્ષની ખાતાવહી પણ એકજ રાખેછે.

વર્ષ આખરે અથવા અમુક મુદતે નવો હિસાબ શરૂ કરવા સારૂ પાછલો હિસાબ બંધ કરવો પડેછે. તથાપિ નવા ચોપડાનો સંબંધ પાછલી સાલના ચોપડા સાથે રાખવાની જરૂર છે. જો સંબંધ ન રાખીએ તો હિસાબમાં ઘોટાળો થાય, અને ખરી સ્થિતિ જણાય નહિ. ધારો કે પાછલી સાલમાં બહેચર જીવા પાસે રૂ. ૧૨૫) અને કિશોર નાગજી પાસે રૂ. ૧૦૦) લહેણા રહ્યા છે, તે પેટે ચાલુ સાલમાં બેચરે રૂ. ૧૦૦) અને કિશોરે રૂ. ૫૦) આપ્યા. હવે જો પાછલું લહેણું તેમને ખાતે ન માંડયું હોય, તો આ સાલમાં તેમનું ઉલટું આપણે દેવું થાય તે બરોબર ન કહેવાય. માટે પાછળના ખાતામાં બીજા માણસનું જે દેવું લહેણું રહે તે આગળ ખેંચવાની અગત્ય છે.

કેટલાંએક બાબતવાર ખાતાં માત્ર ઉપજ ખરચની તપસીલ જાણવા સારૂજ રાખેલાં હોયછે, એટલે તેઓની બાકી કોઈ બીજા માણસને આપવા લેવાની નથી હોતી. એવાં તમામ ખાતાંની ઉપજ ખરચ એક ઠેકાણે કરીને એકંદર નફો નુકસાન શું થયું તે જાણવું વધારે જરૂરનું છે, માટે હિસાબ બંધ કરતી વખતે તેવાં ખાતાંની બાકી આગળ ન ખેંચતાં કોઈ એક મુખ્ય ખાતામાં નાખી તે ખાતાં બરાબર કરી માંડી વાળવામાં આવેછે. એટલે તેવાં ખાતાંમાં જમેમાં બાકી રહેલી હોય તેટલી તે તે ખાતે ઉધારી મુખ્ય ખાતે

જમા કરવી, અને ઉધારમાં બાકી રહેલી હોય તેટલી તે તે ખાતે જમે કરી મુખ્ય ખાતે ઉધારવી. જેમ, નફા તોટા ખાતાને મુખ્ય ખાતું ગણ્યું હોય, તો વ્યાજખાતું, પગારખાતું, માલ ખરીદખાતું, વટાવખાતું, કાપડખાતું, ઘરખરચખાતું, ધર્માદાયખાતું, વગેરે ખાતાની બાકી નફા તોટા ખાતામાં લેઈ તે તે ખાતાના જમા ઉધારના સરવાળા બરાબર કરી નાખવા.

કદી કોઇ ખાસ ખાતાની રકમ જૂદીજ જાણવાની જરૂર હોય, તો તેવા ખાતાની બાકી માંડી ન વાળતાં આગળ ખેંચવી. જેમકે એકંદર આજ સુધીમાં આપણે દરદાગીનામાં કેટલા રૂપીઆ રોકયા છે તે જાણવું હોય, તો દાગીના ખાતાની બાકી આગળ ખેંચવી. એજ રીતે ખેતરના વ્યવહારમાં આજ સુધી નફો થયો છે કે તોટો તે જાણવું હોય, તો ખેતરખાતાની બાકી આગલા વર્ષ ખાતે લેઇ જવી.

હિસાબ બંધ કરતી વખતે ખાતાવહીમાં ખાતાં બરાબર કરીએ અથવા માંડી વાળીએ, તેપ્રમાણે રોજમેળમાં જમાખરચ ન નાખીએ, તો એ બે ચોપડાનો મેળ બેસે નહિ. રોજમેળમાં આવી જાતનું જમાખરચ કરવામાં આવે, તે કંઈ ખરી આપલેનો વ્યવહાર નથી, પણ નવા હિસાબમાં શું શું ખેંચી જવાનું છે તે જાણવા સારૂ છે.

જેમનો વ્યાપાર બહોળો હોતો નથી તેઓ હિસાબ બંધ કરતી વખતે ખાતાં બંધ ન કરતાં તેમાંના સરવાળા નવા ખાતામાં ખેંચી જાયછે, અને જૂના ખાતા નીચે નવા ખાતાના પાનાનો હવાલો આપેછે, તથા નવા ખાતાને મથાળે જૂના ખાતાના પાનાનો હવાલો આપેછે.

જો સરવાયું તૈયાર કર્યું હોય તો નવા રોજમેળમાં તે પ્રથમ ઉતારી પછી નામું લખવાનું શરૂ કરવું. જેમ અમુક દિવસના રોજમેળમાં પાછલા દિવસની સિલક માંડી જમાખરચ લખાય છે, તેમ નવા રોજમેળમાં પાછલી સાલ આખરની અર્થાત્ પાછલા દિવસની સિલક માંડી હિસાબ લખવો જોઈએ.

મનોયત્ન ૧૪.

મનોયત્ન ૧૧ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ખાતાવહીનાં ખાતાં બરાબર કરો, અને તે પ્રમાણે રોજમેળમાં જમાખરચ નાખો.

પાઠ ૨૬.

સરવાયું.

કોઇપણ વખતે પોતાના દેવા લહેણાનું તથા નફા નુકસાનનું અને સિલકનું તારણ કાઢવું તેને સરવાયું કહેછે.

વર્ષ આખરે અથવા જે મુદતે હિસાબ બંધ કરી દેવા લહેણાનું અને નફા નુકસાનનું તારણ કાઢવામાં આવે તેને **આખર સરવાયું** કહેછે.

નવો હિસાબ શરૂ કરતી વખતે પાછલા હિસાબ પ્રમાણે લહેણુ દેણુ શું છે, તેનું તારણ આખર સરવાયા ઉપરથી ઉતારી લેવામાં આવે તેને **અવલ સરવાયું** કહેછે.

ઘણા વેપારીઓ દર મહિને અથવા ટુંકી મુદતે અજમાશ તરીકે તારવણી કરેછે તેને **કાચું સરવાયું** કહેછે. સાલ અખરે જે તારણ કાઢવામાં આવેછે તેને **પાકું સરવાયું** કહેછે.

સરકારી ચોપડાઓમાં બંને સરવાયાં કાઢવામાં આવેછે. શાહુકાર લોકો ફક્ત આખર સરવાયું બનાવે છે, તેથી તેઓ ગઈ સાલની ખાતાવહી ઉપરથી દેવું લહેણું નવી સાલની ખાતાવહીમાં લે છે, એટલે એક રીતે તેથી અવલ સરવાયાની ગરજ સરેછે.

સરવાયું રોજમેળમાં કે ખાતાવહીમાં લખવું જોઇએ. સરવાયાથી પોતાની લહેણુ દેણુ અને નાણાંસંબંધી સ્થિતિ ઉઘાડી પડી જાયછે, અને તેની અસર આંટ અથવા પત ઉપર થઇને વખતે ચાલુ વ્યાપારને ધોકો પહોંચે છે; માટે કેટલાક વેપારીઓ એક જૂદા ચોપડામાં સરવાયું કાઢીને તે છાનું રાખેછે. પરંતુ નોંધાવેલી કંપનીઓ તથા બેંકોને પોતાનાં સરવાયાં કાયદા પ્રમાણે નિયમિત મુદતે પ્રગટ કરવાં પડેછે.

આખર સરવાયું ખાતાવહી ઉપરથી કરવામાં આવેછે. માંડી વાળવા જેવાં ખાતાં માંડી વાળ્યા પછી લહેણુ દેણુ બતાવનારા દરેક ખાતાંના બંને બાજુના સરવાળા લઈ નક્કી કરવું કે તેમાં કેટલા રૂપીઆ લહેણા અથવા દેણા નીકળે છે. જે ખાતામાં લહેણું પડતું હોય તે ખાતામાં તેટલી રકમ જમા તરફ લખી જણાવવું કે "આખર સરવાયે લહેણા." જે ખાતામાં દેવું પડતું હોય તે ખાતામાં તેટલી રકમ ઉધાર તરફ લખી જણાવવું કે "આખર સરવાયે બાકી દેવા." આ પ્રમાણે કરવાથી દરેક ખાતાની બંને બાજુઓ બરોબર થશે. વળી અમુક મુદતનું સરવાયું એમ મથાળે લખી તે નીચે જમા ઉધારની લીટી દોરવી ને લહેણી રકમો જમે બાજુએ તથા દેવી રકમો ઉધાર બાજુએ બતાવવી. આથી ફક્ત દેવા લહેણાનું સરવાયું નીકળશે.

જો સરવાયામાં નફો નુકસાન તથા મિલકત બતાવવાં હોય, તો શરૂઆતની સિલક પ્રથમ જમે તરફ લખવી, પછી દેવું બતાવવું, અને હરેક પ્રકારની ઉપજ અથવા આવક કે નફો બતાવવો. ઉધાર બાજુએ મિલકતની કીમત, લહેણી રકમ, ખરચ અને તોટો તથા આખર સિલક હોય તે બતાવવાં. બંને તરફના સરવાળા આ સરવાયામાં સરખા થવા જોઇએ. નોંધાવેલી કંપનીઓ તથા બેંકો આવાં સરવાયાં કાઢીને પ્રસિદ્ધ કરેછે.

શરૂઆતની ને આખરની સિલક જુદી ન બતાવે તો જમે તરફ ઉપજ કે નફામાં સિલકનો સમાવેશ થાયછે, એટલે શરૂઆતની સિલક બતાવી તે ઉપરાંત વધી હોય તેટલો આંકડો બતાવવામાં આવેછે, અને જો ઘટી હોય, તો મૂળ સિલકમાંથી તેટલો બાદ કરી બાકી રહે તે મૂકવામાં આવેછે.

આખર સરવાયું તે ફક્ત ખાતાં બંધ કરવા સારૂ કરેલી તારીજ છે; તેથી તેમાં દેવું લહેણું ઉલટી બાજુએ આવેછે, એટલે તે ખરૂં સરવાયું નથી. ખરૂં સરવાયું તો અવલ સરવાયુંજ છે, અને તેમાં દેવું જમે તરફ અને લહેણું ઉધાર તરફજ આવેછે. આજ કારણથી એ બંને સરવાયાં એક બીજાથી ઉલટાં જોવામાં આવેછે.

આખર સરવાયાનો નમુનો.

સરવાંયું, સંવત ૧૯૫૪ ની સાલનું.

જ		ઉ	
૧૨૦૦)	પરી. નાથાભાઇ હરિદાસ. ખા. પા. ૧.	૧૫૧)	પટેલ. નથુ કાળા. ખા. પા. ૪.
૩૫૦)	શાહ. મોતીચંદ તળસી. ખા. પા. ૨.	૮૧)=	અમથા પશુ. ખા. પા. ૬.
૨૫૧)	બાઈ. હરકોર જોશી નરોત્તમ જંગજીવનની વિધવા. ખા. પા. ૬.	૨૫૦)	સોની. છગન ઝવેર. ખા. પા. ૫.
૧૦૦)	વહોરા. લુકમાનજી સુલેમાન. ખા. પા.	૩૪૭)	સુથાર. કેવળ મનોર. ખા. પા. ૪.
		૬૦)	મીયાં. કાળુ કાસુ. ખા. પા. ૭.
		૪૫૫)~॥	શ્રીખરચ ખાતે ખા. પા. ૯.
		૧૩૪૪)≈॥	
		૫૫૬॥।॥	શ્રીજણશે સિલકે
૧૯૦૧)		૧૯૦૧)	

મનોયત્ન ૧૫.

૧. મનોયત્ન ૧૧ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ખાતાવહી ઉપરથી આખર સરવાયું તૈયાર કરો.

૨. એ સરવાયા ઉપરથી અવલ સરવાયું બનાવો.

૩. એક વેપારીએ માલખાતું, ને દાગીનાખાતું માંડી ન વાળતાં આગળ

ચલાવ્યાં છે. ખાતાવહીમાં લહેણ દેણનાં ખાતાં જમે બાજુએ એક અને ઉધાર બાજુએ સાત છે. તેની ખાતાવહી ઉપરથી આખર સરવાયું તૈયાર કરો.

૪ એક મીલ (કાંતવા વણવાનો સંચો) ની થાપણ રૂપીઆ સાત લાખની, તેને માથે દેવું એક લાખ પાંત્રીસ હજારનું, નફા તોટાની બાકી પચીસ હજાર, તેની સ્થાવર મિલ્કત રૂપીઆ એક લાખની, જંગમ મિલ્કત રૂપીઆ ચાર લાખની, વેપારમાં ગુંથાએલો માલ રૂપીઆ એક લાખનો, કંપનીનું લહેણું રૂપીઆ એક લાખનું અને બાકીનું રોકડ તથા અવેજ છે, તે ઉપરથી તેનું સરવાયું તૈયાર કરો.

પાઠ ૨૭.

નામું રાખવાના બીજા ચોપડા.

સાધારણ વ્યવહારને માટે રોજમેળ તથા ખાતાવહી એ બે ચોપડાં બરોબર રીતે રાખ્યા હોય તો કામ સરેછે. પરંતુ શરાફો અને મોટા વેપારીઓ પોતાના ખાસ વ્યવહારને માટે કે વધારે વિગત અથવા સ્પષ્ટીકરણ સારૂ કિંવા સરળતાને અર્થે જરૂર પ્રમાણે બીજા ચોપડા રાખેછે.

શરાફી ચોપડા સાત કહેવાય છે. ૧. રોકડમેળ, ૨. નોંધ, ૩. આંકડાવહી, ૪. આવરો, ૫. ખાતાવહી, ૬. વ્યાજવહી, ૭. સરવાયું. સાધારણ નાણાવટીઓ પાંચ ચોપડા રાખેછે, તે રોજમેળ, આંકડાવહી, આવરો, ખાતાવહી, અને વ્યાજવહી છે. માલના વેપારીઓ નોંધને બદલે ભરતિયાવહી રાખેછે. વ્યાજ વટાવનો ધંધો કરનાર રોજમેળ, ખાતાવહી, અને વ્યાજવહી એવા ત્રણ ચોપડા રાખેછે.

આ ઉપરથી જણાશે કે વ્યાજવહીની જરૂર ઘણાખરા વેપારીઓને પડેછે, માટે તેવિષે પ્રથમ વિચાર કરીશું.

વ્યાજવહી.

લોકો પાસે ઘણી રકમોની આપલે થાય, તે રકમોનું વ્યાજ ગણી દર વર્ષે અથવા હિસાબ નક્કી થાય ત્યારે તે જમે ઉધાર નાખવામાં આવેછે. વ્યાજના આંકડા છૂટા કાગળ ઉપર ઉતારે તો તે ગુમ થવાનો સંભવ રહે અને ભૂલ ચૂક વખતે ક્યાં શી ભૂલ હતી તે માલમ પડે નહિ. એ માટે ઘણી ધીરધાર કરનારા લોકો આ કામ સારૂ વ્યાજવહીનો ચોપડો રાખેછે. તેમાં ખાતાવહી પ્રમાણે રકમો મૂકી દરેક ખાતાનું વ્યાજ કાઢેછે, અને વ્યાજ સુદ્ધાં અમુક મુદત સુધીમાં લહેણા કે દેણા કેટલા રૂપીઆ નીકળ્યા તે છેવટે જણાવે છે.

વ્યાજના દર લહેણ દેણ કરનારની આંટ અને નાણાંની છત ઉપર આધાર

રાખેછે. કોઈને ચાર આના, કોઇને આઠ આના, દશ આના, દોકડો, કે તેથી વધારે વ્યાજ આપવું પડેછે. સારી સ્થિતિના શરાફો આના બે આનાને વ્યાજે પણ રૂપીઆ જમા માંડતા નથી. નાણાંની છત હોય, તો વ્યાજ કમી અને ભીડ હોય તો જાદે આપવું પડેછે. તેથી બજારમાં વ્યાજનો દર જૂદે જૂદે વખતે બદલાય છે. શરાફો એક ધણીના રૂપીઆ જમે માંડે તેનું ઓછું વ્યાજ આપે, અને તેને રૂપીઆ ધીરે તેનું વધારે વ્યાજ લે, તેથી એકજ ખાતામાં જમા ઉધારનાં વ્યાજ જૂદાં જૂદાં હોયછે. સાદું અને ચક્રવૃદ્ધિ અથવા દીવાળી બાકી એવા વ્યાજના બે પ્રકાર છે. દીવાળી બાકીને વેપારી લોકો કાપિયું વ્યાજ પણ કહેછે. એ વ્યાજ મીતિપ્રમાણે અથવા વારપ્રમાણે પણ ગણવાની રીત છે. વારપ્રમાણે ગણે તેને વારેવારીઉં વ્યાજ કહેછે. વ્યાજ ગણવાની રીત અંકગણિતમાં તથા દેશીહિસાબમાં આપેલી છે, માટે તેવિષે અહીં વધારે લખવાની જરૂર નથી.

શરાફ લોકો દરવર્ષે વ્યાજ કાઢી એક બીજાને પત્રથી જણાવે છે, અને વ્યાજની રકમ દરવર્ષે ખાતામાં ઉમેરેછે. બીજા ધીરધાર કરનારા દેણદાર હિસાબ કરવા આવે ત્યારે વ્યાજ કાઢી ખાતામાં ઉમેરે છે. દેણદાર હાજર ન થયો હોય, તોપણ કોઈ દરવર્ષે વ્યાજ ગણી તેને ખાતે ઉધારે છે. પરંતુ દેણદારની સમક્ષ તે નક્કી થયું ન હોય, અથવા દેણદારે કબુલ કર્યું ન હોય, ત્યાંસુધી એ પ્રમાણે કરવું એ બરોબર નથી.

નમુના તરીકે એક ખાતાનું વ્યાજ નીચે કાઢી બતાવ્યું છે. વ્યાજવહીમાં ખાતું ઉતારવાની જરૂર નથી.

શાહ. હરજીવન કુબેરનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫. ખા. પા. ૭.

જ		ઉ	
૧૦૦)	માગશર શુદ ૪.	૩૦૦)	બાકી લેણા પાછલી સાલના. કાર્તિક શુદ ૧.
૬૦)	પોષ વદ ૧૧.	૫૦૦)	કાર્તિક વદ ૩.
૩૪૦)	મહા શુદ ૬.	૭૦૦)	આષાડ શુદ ૫.
૪૦૦)	ચૈત્ર શુદ ૧.		
૨૦૦)	વૈશાખ વદી ૦)).		
૧૧૦૦)		૧૫૦૦)	

વ્યાજ સંવત ૧૯૫૫ ની સાલનું.

જ	ઉ
૦ રૂ. ૧૦૦) માગશર શુદ ૪.	૭૨૩ા રૂ. ૩૦૦) કાર્તિક શુદ. ૧
૦ રૂ. ૬૦) પોષ વદી ૧૧.	૧૧૦ રૂ. ૧૦૦) માસ ૧ દિ. ૩.
રૂ. ૩૪૦) મહા શુદ ૬.	૧૭૦ રૂ. ૬૦) માસ૨ાા દિ.૧૦.
૦ રૂ. ૧૪૦)	૪૪૩ા રૂ. ૨૪૦) માસ ૩ દિ. ૫.
૦ રૂ. ૨૦૦)	૭૨૩ા
૩૧૩ા રૂ. ૪૦૦) ચૈત્ર શુદ૧.	૧૮૫૦) રૂ. ૫૦૦) કાર્તિક વદી ૩.
૦ રૂ. ૩૦૦)	૫૨૦ રૂ. ૨૦૦) માસ ૨ાા દિ. ૩.
૩૧૩ા રૂ. ૧૦૦) મા. ૩ દિ. ૪.	૧૩૩૦) રૂ. ૩૦૦) માસ ૪ દિ. ૧૩.
૨૩૩ા રૂ. ૨૦૦) વૈશાખ વદી ૦)).	૧૮૫૦)
માસ ૧ દિ. ૫.	૧૫૩૩ા રૂ. ૭૦૦) આષાડ શુદ ૫.
૫૪૬ાા	૦ રૂ. ૧૦૦)
	૦ રૂ. ૨૦૦)
	૧૫૩૩ા રૂ. ૪૦૦) માસ ૩ાા દિ. ૧૦.
	૪૧૦૬ાા

૪૧૦૬ાા
૫૪૬ાા
૩૫૬૦)

તારીજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૪૧૭ાાપ બાકી લહેણા.	૪૦૦) મુદ્દલ બાકી લહેણા
	૧૭ાાપ વ્યાજસર ૩૫૬૦) દર આઠ આના લેખે.
	૪૧૭ાાપ

મનોયત્ન ૧૬.

મનોયત્ન ૧૧ માં જણાવેલી ખાતાવહીમાંથી શાહ પાનાચંદ મૂળચંદ, પટેલ ભક્તિ ભૂધર, શા. માણેકચંદ જેચંદ, અને મીયાં કમાલ જાફરનાં ખાતાંનું વ્યાજ કાઢવા સારૂ વ્યાજવહી તૈયાર કરો.

પાઠ ૨૮.

રોકડમેળ, નોંધ અને આંકડાવહી.

રોજમેળમાં લખવાની કેટલીક રકમો રોકડી અને કેટલીક પરભાર્યાં વ્યવહારની જમાખરચી હોય છે. આ બંને જાતની રકમો સેળભેળ લખવાથી મોટા વ્યાપારમાં ભૂલ પડવાનો સંભવ રહેછે, અને ભૂલ પડે તો તે ખોળી કાઢવાનું વધારે અઘરૂં થાયછે, માટે રોજમેળને બદલે મોટા વ્યાપારીઓ બે ચોપડા રાખેછે. ૧. રોકડમેળ, ૨. નોંધ.

જેમાં રોકડ વ્યવહાર લખાય તે **રોકડમેળ** અને જેમાં પરભાર્યાં વ્યવહાર ટીપી રખાય તે **નોંધ** કહેવાય છે.

રોકડમેળ લખવાની રીત રોજમેળના જેવીજ છે, તેથી તેના નમુનાની જરૂર નથી.

નોંધ બે રીતે લખાય છે. ૧. રોજમેળની પેઠે જમા ઉધારની લીટીઓ દોરીને અને ૨, જમા અને ઉધાર બેમાંની એક જાતની લીટી દોરીને, રોજમેળને બદલે બેહી ખાતાવહીના જેવી લખે તેને કાચી નોંધ કહેછે. બંને જાતની નોંધમાં મજકુર સરખો આવેછે, માટે એક નમુનો નીચે આપ્યો છે.

સંવત ૧૯૫૫ ના કારતક શુદ ૧ થી નોંધનો જમાખરચ.

જ	ઉ
૧૦૦૦) શ્રીમુંબઈ ખાતે પરી. મણીભાઈ પ્રેમાભાઈને ખાતે જમે અમારી વતી કા. શુદ ૧૦ પાકી શુદ ૧૩ ૧૦૦૦) હુંડી નં. ૧ તમારા ઉપરની લખી અમારી રાખ્યા રા. જમનાદાસ જેઠાભાઈ પાસેથી તુરત મુદતની નામજોગી લખી કા. શુ. ૧૦ દા. ।≈ તે તમારે ખાતે જમા.	૧૦૦૪।≈ રા. જમનાદાસ જેઠાભાઇને ખાતે ઉધાર કા. શુ. ૧૦. ૧૦૦૦) હુંડી નં. ૧ દા. ।≈ લેખેની શ્રીમુંબઈ ખાતેની પરી. મણીભાઈ પ્રેમાભાઈ ઉપરની તુરત મુદ્દતની નામ જોગ તમને આજરોજ લખી આપી તેના તમારે ખાતે ઉધાર.
૧૦૦૪।≈ રા. જમનાદાસ જેઠાભાઇને ખાતે ઉધાર.	૧૦૦૦) શ્રીમુંબઈ ખાતે મણીભાઇ પ્રેમાભાઇના જમે.
૪।≈ શ્રીહુંડીઆમણ ખાતે જમે. દા. ૦।≈ ૧૦૦૦) નકી હુંડીના તમારે ખાતે જમે.	૪।≈ શ્રીહુંડીઆમણ ખાતે જમે. દા. ૦।≈ લેખે.
	૧૦૦૪।≈

૪।= શ્રીહુંડીઆમણુ ખાતે જમે.
૪।= હુંડી રૂ. ૧૦૦૦) ની રા.
જમનાદાસ જેઠાભાઇને ખાતે
ઉધારીને દા. ।=

જેમ રોજમેળ ઉપરથી ખાતાવહી થાયછે, તેમ રોકડમેળ તથા નોંધ ઉપરથી આંકડાવહી થાયછે. એ ચોપડામાંથી ખતવણી થાયછે, તેથી જે ચોપડામાંથી ખતવાય તે ચોપડાનું પાનુ તેમાં જણાવવું પડેછે. એટલે રોકડમેળની રકમ હોય તો રો. પા. અને નોંધની રકમ હોય તો નોં. પા. લખાય છે. આંકડાવહી એ ખાતાવહીના જેવીજ હોવાથી તેનો નમુનો આપ્યો નથી.

મનોયત્ન ૧૭.

(૧) કાર્તિકમાસની ચાર તારીખોનો રોકડમેળ લખો. શરૂઆતમાં સિલક નથી. પહેલે દહાડે ચાર ખાતાં જમામાં અને એક ઉધારમાં, બીજે દહાડે બે ખાતાં જમામાં ને ત્રણ ખાતાં ઉધારમાં, ત્રીજે દહાડે ચાર ખાતાં જમામાં ને બે ઉધારમાં, અને ચોથે દહાડે એક ખાતું જમાતરફ ને ત્રણ ખાતાં ઉધાર તરફ આવે.

(૨) એજ માસની નોંધવહી કરો; તેમાં જમાતરફ સાત અને ઉધાર તરફ આઠ ખાતાં આવે. રોકડમેળનાં ઘણાં ખાતાંનો તેમાં ઉપયોગ કરવો.

(૩) ઉપર પ્રમાણે રોકડમેળ તથા નોંધવહી થાય તે ઉપરથી આંકડાવહી તૈયાર કરો.

પાઠ ૨૯.

આવરો.

રોકડમેળ, નોંધ, અને વ્યાજવહી એ ત્રણ જૂદાં જૂદાં રાખવાથી એક પ્રકારની તપસીલવાર હકીકત જણાઇ આવેછે, પરંતુ રોજનો એકંદર વ્યવહાર શો થયો તે તેમાંથી મળી આવતું નથી. માટે જેઓ એ ચોપડા જૂદા જૂદા રાખેછે, તેમને તે બધા ઉપરથી એક ચોપડો બનાવવો પડેછે તેને **આવરો** કહેછે. આવરો એ ખરૂં જોતાં રોજમેળ છે, પરંતુ તે બીજા ચોપડા ઉપરથી તૈયાર કરેલો હોય છે, તેમ તે બહુ કરીને રોજ લખાતો નથી.

રોજમેળ લખનારા રોજમેળ ઉપરથી ખાતાવહી તૈયાર કરેછે, અને આવરો રાખનાર આવરા ઉપરથી ખાતાવહી તૈયાર કરેછે, તેથી આવરામાં ખાતાવહીના પાનાનો અને ખાતાવહીમાં આવરાના પાનાનો હવાલો અપાય છે.

રોકડમેળ, નોંધ અને વ્યાજવહી એ કાચા ચોપડા કહેવાય છે, અને તે ઉપરથી નક્કી થએલો "આવરો" એ પાકો ચોપડો ગણાય છે. એજ રીતે આંકડાવહી એ કાચી ખતવણી અને ખાતાવહી એ પાકી ખતવણી કહેવાય છે. તકરાર પડે ત્યાં પૂર્વે જણાવ્યા પ્રમાણે પાકા કરતાં કાચા ચોપડાનું વજન વધારે રહે, કારણ તેમાં વ્યવહાર તત્કાળ અને પ્રત્યક્ષ લખેલો હોયછે.

કેટલાક વેપારીઓ રોજમેળની પેઠે આવરો રોજ લખેછે, કેટલાક અમુક મુદ્દતે કે વરસનો સામટો લખેછે, પરંતુ ઘણાખરા આવરો મહિને મહિને લખેછે.

કેટલાક વેપારીઓ આવરો રોજમેળની રીતે લખેછે, એટલે તેમાં રકમ મીતિ અને વિગત આપેછે, અને કેટલાક માત્ર જે ચોપડામાંથી રકમ ઉતારી હોય તેનો હવાલો આપી વિગત ટુંકામાં આપેછે. અમુક માસના આવરામાં છેવટ નીકળેલી સિલક રોકડમેળની તે માસ આખરની સિલક સાથે મળવી જોઈએ.

આવરો રોજમેળની રીતેજ લખાય છે તેથી તેના નમુનાની જરૂર નથી. વ્યાજવહી તૈયાર ન હોય અથવા તે તૈયાર થાય ત્યાંસુધી આવરો એ રોકડમેળ અને નોંધ ઉપરથી લખાય છે, અને વ્યાજવહી તૈયાર થાય ત્યારે તેનું જમાખરચ આવરામાં નખાય છે.

મનોયત્ન ૧૮.

મનોયત્ન ૧૭ માં આપેલા રોકડમેળ અને નોંધવહી ઉપરથી આવરો તૈયાર કરો.

પાઠ ૩૦.

પરચૂરણ બાબતો.

પાકા ચોપડા તૈયાર ન થયા હોય ત્યાંસુધી આંકડાવહી ઉપરથી અડસટ્ટો સરવાયું કાઢી શકાય. એને કાચું સરવાયું કહેછે. સાધારણ રીતે લહેણ દેણ સમજવું હોય, ત્યારે આંકડાવહી કે કાચું સરવાયું કામ આવેછે.

ખાસ વ્યાપારવાળા પોતાના ખાસ કામની જૂદી નોંધ રાખેછે. જેમ, હુંડીના વેપારીઓ હુંડીઓની નોંધનો ચોપડો જૂદો રાખેછે. માલના વેપારીઓ માલની આપલેની નોંધ નોખી રાખેછે. દલાલ અને વાયદે માલ વેચાણ લેનાર માલના કબાલા નોંધી રાખેછે તેને કબાલાવહી કહેછે. ઉધાર વ્યવહાર નોંધી રાખવાને જે ચોપડો રાખે તેને ઉધારવહી કહેછે. જે વ્યવહાર પૂરો થયો ન હોય, પણ કોઇની પસંદગી સારૂ કંઈ માલ આપ્યો હોય તેની નોંધને જાંગડવહી કહેછે.

કેટલાક વેપારીઓ જે આપ લે થાય તે તુરત એક ચોપડામાં લખી રાખેછે તેને સુડીઉં કહેછે. એમાં રોકડ રકમો ખાતાને માથે ભરાય છે અને બીજી રકમો પેટામાં લખી માથે ચઢાવતા નથી. તેથી તેનું બીજી બાજુએ જમાખરચ કરવું પડતું નથી, અને સિલક કાઢવામાં હરકત આવતી નથી. એ સુડીઆમેળ તથા વ્યાજવહી ઉપરથી તેઓ રોજમેળ તૈયાર કરેછે.

વ્યાજવટાવના વેપારનો એક પ્રકાર કાંધાનો વ્યાપાર છે. તેમાં અમુક રકમ રોકડી આપી તે ઉપર ચઢાવો અથવા મંડામણી લેવાય છે, અને એકંદર જે રકમ થાય તે હપ્તાથી વસુલ કરવામાં આવેછે. જે હપ્તો ખડે એટલે મુદ્દત-સર ભરી ન શકાય તે હપ્તાનુંજ માત્ર ઠરાવેલે દરે વ્યાજ લેવાય છે. જેમ, આપણે એક જણને ૨૦ રૂપીઆ રોકડા આપીએ અને બે રૂપીઆ ચઢાવાના લેઇએ, તો બાવીસું કાંધું કહેવાય, અને દરમહિને બબે રૂપીઆનો હપ્તો ઠરાવ્યો હોય, તો અગીઆર મહિને દેવું પતાવવું જોઇએ.

હુંડીઓના વેપારમાં કેટલાક દસ્તુર હોયછે. જેના ઉપરની હુંડી હોય તે જો. હુંડી ન સીકારે તો હુંડી લેનાર ધણીને ગામ ગામના રિવાજ પ્રમાણે અ-મુક દરે વ્યાજ તથા ખેપ નકરામણી (ન સીકારી તેના) વગેરે મળેછે. હુંડી લખી આપ્યાને મહિનો થયો ન હોય તોપણ તેને આખા માસનું વ્યાજ મળે છે, અને મહિના ઉપર થયું હોય તો જેટલી મુદ્દત થઇ હોય તેટલી મુદ્દતનું વ્યાજ મળેછે. જેના ઉપર હુંડી લખી હોય તે જો હુંડી પહોંચ્યા અગાઉ દેવાળું કાઢે, તો લખનાર ધણી વ્યાજ તથા ખેપ નકરામણ આપે નહિ. હુંડી સીકરાયા પહેલાં હુંડી લખનાર દેવાળું કાઢે, તો હુંડી લેનાર ધણીના રૂપીઆ જાય, પણ જો તે હુંડી સીકરાયા પછી દેવાળું કાઢે, તો આડતીઆના રૂપીઆ જાય. હુંડી લીધા પછી તેનો ખપ ન હોવાથી પાછી આપવી હોય, તો તે વખતે હુંડીનો જે બજારભાવ હોય, તે પ્રમાણે લખનાર ધણી કે બીજો શાહુ-કાર નાણું આપે.

શાહુકારને ત્યાં રૂપીઆ ભરવામાં આવે તે જો બાર વાગ્યા સુધીમાં ભરે તો તે તારીખના, અને બાર વાગ્યા પછી ભરે તો આગલી તારીખના જમા કરે, એવો અમદાવાદ વગેરે ઠેકાણે રિવાજ છે. કેટલેક ઠેકાણે સાંજસુધી ગમે ત્યારે રૂપીઆ ભરે, તોપણ તેજ તારીખના જમા થાયછે.

મનોયત્નના ખુલાસા.

મનોયત્ન ૧.

૧. યાદી. તારીખ ૧૫ મી માર્ચ સન ૧૯૦૦ ને રોજ અમદાવાદથી મુંબઈ ગયા તેના ખરચની.

૪–૮–૦ અમદાવાદથી મુંબઇ સુધી આગગાડીનું ભાડું.

૨–૪–૦ મુંબઇમાં ગાડી તથા ટ્રામવેનું ભાડું.

૩-૧૨-૦ ભોજન ખરચના મુંબઈમાં થયા તે.

૧૫–૦–૦ પુસ્તકો ખરીદ્યાં તેની વિગત.

૩–૦–૦ અંગ્રેજી ગણિત.
૫–૦–૦ મોરલ ફિલોસૉફી નામનું અંગ્રેજી પુસ્તક.
૪–૦–૦ નેલસનનું ચરિત્ર અંગ્રેજી.
૩–૦–૦ કવિતાસંગ્રહ ગૂજરાતી.
૧૫–૦–૦

૧૨–૦–૦ કાપડ ખરીદી રેશમી સાડીનું પોત ૧.
૩–૩–૩ પરચૂરણ ખરચ.
૪–૮–૦ મુંબઈથી પાછા આવ્યા તેનું આગગાડીનું ભાડું.
૪૫–૩–૩

૨. યાદી. તા. ૧૩ એપ્રીલ સન ૧૯૦૦ ને રોજ શેઠ અમુલખ રાયચંદે નિશાળની ભેટ લઈ ઈનામ આપ્યાં તેની.

૩–૮–૦ વિદ્યાર્થી અમરતલાલ હરગોવન વર્ગ ૧ લો નં. ૧.
૨-૧૨-૦ વિ. બેચર હરજીવન વર્ગ ૧ લો નં. ૨.
૨–૪–૦ વિ. કુબેર પાનાચંદ વર્ગ ૨ જો નં. ૧.
૨–૦–૦ વિ. દલસુખ છગન વર્ગ ૨ જો નં. ૨.
૧–૮–૦ વિ. ઈશ્વર મણીરામ વર્ગ ૩ જો નં. ૧.
૧–૦–૦ વિ. ફરોખહુસેન ઇમામહુસેન વર્ગ ૪ થો નં. ૧.
૦–૮–૦ વિ. ગણપતરામ મયારામ વર્ગ ૫ મો નં. ૧.
૦–૪–૦ વિ. હરિભાઈ જીવણલાલ વર્ગ આંકનો.
૧૩–૧૨–૦

૩. યાદી. માલ હરાજ કર્યો તેમાં ઉપજેલાં નાણાંની સંવત ૧૯૫૬ ના પોષ શુદ ૫.

૨૫-૬-૦ ખુરશી નં ૮ સાગની હાથાવાળી ભરેલી.
૩૫-૫-૦ ટેબલ નં. ૩ સાગનાં મુસાફરીનાં.
૫૨-૧૨-૦ કોચ નં. ૪ પૈકી ૨ સીસમના રૂ. ૩૬) ના અને બે
સાગના રૂ. ૧૬-૧૨-૦ ના.
૪૦-૦-૦ કબાટ નં. ૨ સાગનાં કાચનાં કમાડવાળાં જૂનાં.
૨૫-૦-૦ પેટી નં ૨ પૈકી એક ઇસકોતરો નકસીકામ સાથેનો.
૧૧-૪-૩ પુસ્તકો નં. ૨૫ નો સટ સેકસપીયરનાં નાટકો ટીકા સાથેનાં.

૧૮૯-૧૧-૩

૪. યાદી. ખેતરોમાં પાકેલા અનાજ પૈકી વેચ્યું તેની સંવત ૧૯૫૫ ના મહા શુદ ૮.

૩૭-૮-૦ બાજરી મણ ૩૦ દર રૂ. ૧ા મણ લેખે.
૫૪-૦-૦ ઘઉં મા. ૨૪ દર રૂ. ૨ા લેખે.
૪૯-૦-૦ ડાંગર મા. ૨૮ દર રૂ. ૧ાા લેખે.
૧૮-૧૨-૦ તુવર મા. ૧૫ દર રૂ. ૧ા લેખે.
૧૨૩-૧૨-૦ રૂ મા. ૧૫ દર રૂ. ૮ા લેખે.

૨૮૩-૦-૦

૫. યાદી કુવો ૧ આમલીઆ ખેતરમાં ખોદાવ્યો તેના ખરચની સંવત ૧૯૫૬ ના ચૈત્ર શુદ ૨.

૬-૧૨-૦ મજુર જણ ૧૮ ને દર ૭ આના લેખે શુદ ૨.
૮-૪-૦ મજુર જણ ૨૨ ને દર સદર શુદ ૩.
૯-૬-૦ મજુર અસામી ૨૫ ને દર સદર શુદ ૪.
૧૧-૪-૦ મજુર અસામી ૩૦ ને દર સદર શુદ ૫.
૧૨-૦-૦ મજુર અસામી ૩૨ ને દર સદર શુદ ૬.
૧૫-૦-૦ મજુર અસામી ૪૦ ને દર સદર શુદ ૭.

૬૨-૧૦-૦

મનોયત્ન ૨.

૧. ઘરના પરચૂરણ ખરચનું પત્રક તા. ૧ લી ફેબ્રુવારીથી તા. ૭ મી ફેબ્રુઆરી સન ૧૯૦૦ સુધીનું.

બાબત	તારીખ.							કુલ.
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	
દૂધ.	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૦-૪-૬	૧-૧૫-૬
શાક.	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૦-૩-૬	૧-૮-૬
ફળફળાદિ.	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૧૪-૦
પાન.	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૦-૯	૦-૫-૩
કુલ...	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૦-૧૦-૯	૪-૧૧-૩

૨. ઘર બાંધવામાં મજુર તથા કડીઆ સુતાર રોકયા તેના ખરચનું પત્રક સંવત ૧૯૫૬ ના ફાગણ વદ ૧ થી દીન ૮ નું.

બાબત	તારીખ.								કુલ.
	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	
કડીઆ.	૨-૮-૦	૩-૨-૦	૩-૧૨-૦	૪-૬-૦	૫-૦-૦	૫-૧૦-૦	૬-૪-૦	૬-૧૪-૦	૩૭-૮-૦
સુતાર.	૩-૨-૦	૪-૬-૦	૫-૧૦-૦	૬-૧૪-૦	૮-૨-૦	૯-૬-૦	૧૦-૧૦-૦	૧૧-૧૪-૦	૬૦-૦-૦
મજુર.	૧-૧૪-૦	૨-૭-૦	૩-૦-૦	૩-૯-૦	૪-૨-૦	૪-૧૧-૦	૫-૪-૦	૫-૧૩-૦	૩૦-૧૨-૦
કુલ...	૭-૮-૦	૯-૧૫-૦	૧૨-૬-૦	૧૪-૧૩-૦	૧૭-૪-૦	૧૯-૧૧-૦	૨૨-૨-૦	૨૪-૯-૦	૧૨૮-૪-૦

૩. ખેતરમાં કાપણી કરાવી તેની મજુરીનું પત્રક સંવત ૧૯૫૫ ના માગસર શુદ ૧૩ થી દીન ૬.

બાબત.	મીતિ.						કુલ.
	૨	૩	૪	૫	૬	૭	
પુરૂષો ...	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૦-૧૦-૦	૦-૧૮-૦	૦-૧૨-૦	૨-૦-૦	૬-૦-૦
સ્ત્રીઓ ...	૦-૧૦-૬	૦-૧૦-૬	૦-૧૨-૦	૦-૧૨-૦	૧-૨-૦	૦-૧૫-૦	૪-૧૪-૦
છોકરા ...	૦-૧૨-૦	૦-૧૨-૦	૧-૨-૦	૧-૨-૦	૦-૧૦-૦	૧-૪-૦	૫-૧૦-૦
છોકરીઓ	૦-૭-૬	૦-૭-૬	૦-૧૧-૩	૦-૧૧-૩	૦-૬-૦	૦-૧૩-૬	૩-૯-૦
કુલ...	૨-૧૪-૦	૨-૧૪-૦	૩-૩-૩	૩-૩-૩	૨-૧૪-૦	૫-૦-૬	૨૦-૧-૦

૪. મોજે નરોડે ગયા તેના ખરચનું પત્રક તારીખ ૨૫ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૯૬ થી તા. ૩ માર્ચ સુધી.

બાબત.	તારીખ.							કુલ.
	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૧	૨	
ખાધા ખરચ.	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૧-૦-૦	૧-૨-૦	૧-૨-૦	૧-૨-૦	૭-૬-૦
ભાડા ખરચ.	૧-૯-૦	૧-૯-૦	૧-૯-૦	૧-૯-૦	૧-૪-૦	૧-૪-૦	૧-૪-૦	૧૦-૦-૦
દિવા બત્તી.	૦-૧-૦	૦-૧-૦	૦-૧-૦	૦-૧-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૨-૦	૦-૧૦-૦
પરચુરણ	૦-૬-૦	૦-૬-૦	૦-૬-૦	૦-૬-૦	૦-૮-૦	૦-૮-૦	૦-૮-૦	૩-૦-૦
કુલ રોજનું.	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૩-૦-૦	૨૧-૦-૦

૫. પત્રક દૂધની રાતબનું માહે મે સન ૧૮૯૯ ના માસનું.

માસ.	૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯	૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮	૧૯
મે.	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૪॥	૩॥	૪॥	૩॥	૫	૩॥	૪॥	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૫	૩॥	૩॥	૩॥
જૂન.																			

૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭	૨૮	૨૯	૩૦	૩૧	કુલવજન.	કુલ કીમત.
૩॥	૦	૫	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૩॥	૨૦	મ.૩)૯	રૂ. ૫॥=)।

મનોયત્ન ૩.

કામ ખાતાવહી. સંવત ૧૯૫૫ ની સાલની.

શા. પરભુદાસ નરસીનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૫૦) અશાડ શુદ ૨ ને રોજ રોકડા ઘર-ખરચ તથા ખેતીસારૂ વ્યાજ રામ ૧૨ લેખે.	૧૫૭) પોષ શુદ ૮. ૧૫૦) રોકડા લીધેલા છે. ૭) વ્યાજના દીવાળી બાકી રામ ૧૨ લેખે. ૧૨૦) ડાંગર મા. ૮૦ દર રૂ. ૧॥ લેખે. ૩૭) બાજરી મા. ૨૯॥૪* દર રૂ. ૧। લેખે.
	૧૫૭)

શ્રી ખેતરખરચ ખાતે.

જ	ઉ
	૨૬। અશાડ શુદ ૨. ૫॥ ખાતરનો ઉકરડો ૧ શંભુ કુબેરનો ઉધડો લીધો તેના. ૧૧॥ પા. નથુ લાલદાસના બળદ જોડ ૬ ખેડવા માટે દીન ૨ રોકયા તેના. ૯। ભાટ નરોતમ હીરાને ડાંગરનું તરૂ લીધું તેના.
	૨૬।

* મનોયત્નમાં ૨૯॥ છે તેને બદલે ૨૯॥૪ લેવી.

---

૨૮) અશાડ શુદ ૮.

૧૭) ખાતર.

૭) ઉકરડો ૧ બાઈ જમનાને ઉચક લીધો તેના.

૧૦) ઉકરડા ૨ નું ખાતર ખેતરોમાં નંખાવ્યું તેના તણામણના કોળી ભગલા જગાને.

---

૧૭)

૮) પા. ફ્રીશોર ભાણાના બળદ ૪ ખેતર ખેડવા દીન ૨ ભાડે આણ્યા તેના.

૩) બી વાવસારૂ બાજરી મા. ૧ તથા ડાંગર મા. ૧ આણી તેના શા. હીરાચંદ માવજીને.

---

૨૮)

૧૨॥ અશાડ વદ ૫.

૧૦) વાવેતરના ખરચના પા. ભૂધર કેશવને ઉચક ઠરાવેલા તે.

૨॥ પરચૂરણ ક્યારડાની પાળીઓ દુરસ્ત કરાવી તેના મજુરોને.

૧૨॥

---

૨૬) ભાદરવા શુદ ૨.

૧૦) નીંદામણીના દાડીઆંને.

૮) પરચૂરણ વાડો સમી કરાવી તથા ઝાંપા પૂરાવ્યા તેના મજુરોને.

૮) બીઆવા સારૂ ઘઉં તથા ચણા પા. રણછોડ રામજીને ત્યાંથી.

---

૨૬)

૧૭૪ માગસર શુદ ૫.

૧૨) વાઘરી રતનાને રોવા સારૂ માસ ૩ રોકયો તેના.

૧૨) કપામણીનાં દાડીઆં કરી બાજરી તથા ડાંગેર કપાવી તેના.

૧૫૦) ખેતર નંગ ૧ નામે સમડીઉં પા. અમથાભાઈ જીજીભાઈ પાસેથી નં ૭૪૬ નું એકર પોણાએ ગુંડા ૩ નું વેચાણ રાખ્યું તેના શા. કુબેર કેશવને ત્યાંથી ઉપાડ્યા.

૧૭૪

શ્રી ઘરખરચ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

૭૪ | ૩

૭) આશાડ શુદ ૨.

૭) ઘી તથા ગોળ શા. બેચર હરજીવનને ત્યાંથી.

૨૫) અશાડ શુદ ૮.

૨૫) બાજરી તથા વાલ. શા. રણછોડ ભૂધરને ત્યાંથી.

પા આશાડ વદ ૫.

પા ઠેપાડાં નં. ૨ તથા સાલ્લા નં. ૨ અમદાવાદના બજાર-માંથી.

૧૨) માગશર શુદ ૫.

૧૨) પાઘડી નં. ૧ પોતાને માટે તથા છોકરા સારૂ ટોપીઓ નં. ૩ તથા છીંટ રૂ. ૩)ની અમદાવાદથી.

શા. કુબેર કેશવનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦) આશાડ વદ ૫. ૫૦) વાપરવાસારૂ વ્યાજ ટકા ૦ાા લેખે. ૧૫૦) માગશર શુદ ૫. ૧૫૦ ખેતર નં. ૧ પા. અમથા જીજીભાઈનું વેચાણ લેવા માટે વ્યાજ ટકો ૦ાા૦	૧૦૯)= ફાગણ વદ ૧૦. ૩૧ બાજરી વેચીને. ૬૧ાાા= ઘઉં વેચીને. ૧૬) તુવેર વેચીને. ૧૦૯)=

શ્રી મેહેસુલ ખાતે સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫૮ા માગસર શુદ ૫. ૫૮ા ખેતર નં. ૧૩૫, ૧૦૪૭, ૧૩૭૫ અને ૧૫૨૭ ના આકાર સરકારમાં ભરવાનો તેના પહેલા હપ્તાના મુખીની સમક્ષ મહેતાને આપી પહોંચમાં વસુલ ભરાવ્યા.

શ્રી ઉપજ ખાતે સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૫૭) પોષ શુદ ૮ ૩૭) બાજરી મા. ૨૯ાા૪ દ. રૂ. ૧ા લેખે. ૧૨૦) ડાંગર મા. ૮૦ દર રૂ. ૧ાા પ્રમાણે એ રીતે ૧૫૭ રૂ. દાણના આપ્યા તે શા. પરભુ નરસીને તેમનો ચૂ- કતે હિસાબ કરીને હા. પોતે. ૧૫૭)	

૧૦૯)= ફાગણ વદ ૧૦.

૬૧॥= ઘઉં મા. ૩૦ દ. રૂ. ૨)ˆ
૩૧ બાજરી મા.૨૫ દ. રૂ. ૧ા.
૧૬) તુવેર મા. ૨૦ દ. રૂ. ૧
ની મા. ૧ા લેખે.

૧૦૯)=
એણી રીતે અનાજ ખેતરોની પાકનું આવ્યું તે વેચી રૂપીઆ શા. કુબેર કેશવને ત્યાં માગતા પેટે ભર્યા. હા. પોતાને.

૨૮૭) વૈશાખ શુદ ૨.

૯૦) ઘઉં મા. ૪૦ દ. રૂ. ૨ા.
૩૨ ચણા મા. ૬૨ દરમણ લેખે.
૧૪૦) ડાંગર મા. ૮૦ દ. રૂ. ૧॥
લેખે.
૨૫) બાજરી મા. ૨૦ દ. રૂ. ૧ા.

૨૮૭)

મનોયત્ન ૪.

માહે જાનેવારી સન ૧૮૯૯ નો મેળ.

તારીખ.	માસ.	બાબત.	રકમ. રૂ. આ. પા.	તારીખ.	માસ.	બાબત.	રકમ. રૂ. આ. પા.
૨	જાનેવારી.	પગાર માહે ડિસેંબરનો ...	૧૨૫–૦–૦	૨	જાનેવારી.	નોકરોના પગાર ખાતે. ચાકરનો પગાર ગયા માસનો ... રૂ. ૪-૦-૦ રસોઆનો પગાર ગયા માસનો ... રૂ. ૫-૦-૦ ૯-૦-૦	૯–૦–૦
						ભોજન ખરચખાતે બાજરી મણ ૧॥	૧–૦–૦
						લાઇબ્રેરીનું લવાજમ ચાલુ સાલનું	૬–૦–૦
						સેવિંગબેંક ખાતે પગારમાંથી ...	૧૫–૦–૦
							૩૧–૦–૦
						સિલક આવતા રોજસારૂ...	૯૪–૦–૦
			૧૨૫–૦–૦				૧૨૫–૦–૦

૭

૩	જાનેવારી.	સિલક રોજ ગુદસ્તની ...	૯૪–૦–૦
			૯૪–૦–૦
૧૫	જાનેવારી.	સિલક રોજ ગુદસ્તની ...	૭૮–૮–૦
			૭૮–૮–૦
૨૫	જાનેવારી.	સિલક રોજ ગુદસ્તની ...	૫૭–૪–૦
		ગૂજરાત વ. સો. તરફથી નિબંધ લખી આપ્યો તેના પારિતોષિકના	૧૦૦–૦–૦
			૧૫૭–૪–૦

૩	જાનેવારી.	ધોબીને પાછલા બે માસના ...	૨–૦–૦
		દૂધવાલાને ગયા માસના ...	૮–૦–૦
		ઘી રૂ. ૫) નું દર શેર ૨ા લેખે...	૫–૦–૦
		પરચૂરણ ખરચ	૦–૮–૦
			૧૫–૮–૦
		સિલક આવતા રોજસારૂ...	૭૮–૮–૦
			૯૪–૦–૦
૧૫	જાનેવારી.	ફલાનલ વાર ૧૨ દર રૂ. ૧ા લેખે.	૧૫–૦–૦
		તેલ શેર ૬ા દર શેર ૫ લેખે ...	૧–૪–૦
		ચોખા મણ ૨ દર રૂ. ૨ા લેખે	૫–૦–૦
			૨૧–૪–૦
		સિલક આવતા રોજમાટે...	૫૭–૪–૦
			૭૮–૮–૦
૨૫	જાનેવારી.	ઘઉં મ. ૩) શેર ૩ દર રૂ. ૩ા લેખે....	૧૦–૦–૦
		દાળ મણ ૧	૩–૦–૦
		મહીપતરામ અનાથાશ્રમમાં આપ્યા...	૧૦–૦–૦
			૨૩–૦–૦
		સિલક આવતા રોજ માટે.	૧૩૪–૪–૦
			૧૫૭–૪–૦

૩૧	જાનેવારી.	સિલક રોજ ગુદસ્તની ...	૧૩૪–૪–૦	૩૧	જાનેવારી.	પુસ્તક ખરીદી. ગૂજરાતનો ઇતિહાસ તથા ધી ગ્રેટવોર નામનું પુસ્તક લીધું તેના ...	૨–૦–૦
						ઘરભાડાના ચાલુ સાલના ..	૨–૮–૦
						ગરીબ છોકરીઓને ભણવામાં મદદ માટે કન્યાશાળામાં મોકલ્યા	૪–૦–૦
							૮–૮–૦
						સિલક આવતા માસસારૂ...	૧૨૫-૧૨-૦
			૧૩૪–૪–૦				૧૩૪–૪–૦

મનોયત્ન ૫ થી ૧૦

રોજમેળ.

સંવત ૧૯૫૫ ની સાલનો.

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્તિક શુદ ૨ તારીખ ૧૫ મી નવેંબર સન ૧૮૯૮ ને વાર ભોમનો મેળ.

જ

૧૦૧) શ્રીપુરાંત જણશે છે.

૪૦૦) શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ખાતે જમે.
૪૦૦) રોકડા નગદી હા. પોતે વ્યાજ ટકા ાા લેખે.

પા.

૫૦૧)

ઉ

૧૫૦) પટેલ. ભક્તિ ભૂધરને ખાતે ઉધાર.
૧૫૦) રોકડા નગદી હા. પોતે વ્યાજ ટકા ૧ લેખે તેનું ટીકેટ ચોઢાવીને ખાતું પડાવી લીધું છે.

પા.

૩૦૦) પા. જેઠા વસ્તાને ખાતે ઉધાર.
૩૦૦) રોકડા નગદ હા. તેમના દીકરા જેસંગને વ્યાજ ટકો ાા કરી ટીકેટ ચોઢાવીને ખાતું પડાવી લીધું છે.

પા.

૫) શ્રી ધર્માદા ખાતે ઉધાર.
૫) મહીપતરામ અનાથાશ્રમ જોવા ગયા તે વખતે આપ્યા. હા. કારકુન મોતીલાલને.

પા.

૯) શ્રી ઘરખરચ ખાતે ઉધાર.
પાા ગોળ મા. ૧ શા. હીરા તીકમની દુકાનેથી.
૩)~ તાંબાનો જૂનો દેગડો વજન શેર ૭ દર ા~ લેખે કંસારા રણછોડને આંથી.

०।≡ પરચૂરણ સામાન.
०)= શાક.
०)- પાન.
०। હીંગ શેર ०।०
०।≡
५)
પા.

૪૬૪
૩૭ શ્રીપુરાંત બાકી.

૫०૧

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્ત્તિક શુદ ૩ ને વાર બુધનો મેળ.

જ
૩७) શ્રીપુરાંત બાકી.
૩००) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે.
३००) રોકડા કંપની વ્યાજ આના ७ લેખે ખાતું પાડીને ઉપાડ્યા હા. પોતે.
પા.

૩૩७

ઉ
२००) પા. ભાણા નાથાને ખાતે ઉધાર.
२००) રોકડા હા. પોતાને વ્યાજ દોકડા ૧ લેખે ટીકેટ ચોઢી ખાતું પડાવી લીધું છે.
પા.

૫୲ા શ્રી ઘરખરચ ખાતે ઉધાર.
૩૧। બાજરી મા. ૨૫ દર રૂ. ૧।. લેખે.
५) તેલ મા. ૧।।। દર શેર ७।। લેખે.
૧૬।। એરંડીઉ મા. ૩ દર મણના રૂ. ૫।। લેખે.
૨। ઘી શેર ૫.
०।। પરચૂરણ ખરચ ખાતે
०। ધાણા શેર ૧)=
०। જીરૂ શેર ૧)≡
०।।
૫୲ા
શ્રા.

૨૫୲ા

૭૭॥ શ્રીપુરાંત બાકી.
૭૭) રોકડા નગદ.
૦॥ છૂટા જઈ ૪૮
૭૭॥

૩૩૭)

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્ત્તિક શુદ ૪ ને વાર ગુરૂનો મેળ.

જ

૭૭॥ શ્રી જણુશ ખાતે.
૧૦૦૦) મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલને ખાતે જમે.
૧૦૦૦) રોકડા મુંબઈગર હા. સીપાઈ હમીદખાં ભરી ગયો. વ્યાજ ટકા ૦ા લેખે ઠરાવ્યું છે.
પા.

૧૦૭૭॥

ઉ

૫૦૦) શ્રી કાપડખાતે ઉધાર.
૫૦૦) ધોતી જોટા ૮૦ રેશમી અંગુઠીઆકોરના દર રૂ. ૬॥ લેખે શા. મલીચંદ હરખજીની દુકાનેથી લીધા તેની વિગત.
૫૨૦) કીંમત દર ૬॥ લેખે.
૨૦) વળતરના કાપ્યા.
૫૦૦)
પા.

૪૦૦) શ્રી ખેતરખાતે ઉધાર.
૪૦૦) ખેતર નં. ૨ કાઝી અબદુલ રહેમાન પાસેથી વેચાણ લીધાં તે.
૨૯૯) ખેતર નં. ૧ નામે કાજીવાળું નંબર ૩૮૨ એકર ૨) ગુંઠો ૧॥ નું સલામીઉં.
૧૦૧) ખેતર ૧ નામે શીકાતરીઉં નં. ૩૮૩ એકર ૦॥ ગુંઠો ૧ સલામીઉં.
૪૦૦)
પા.

૧૨૫) પા. કીશોર વાલજીને ખાતે ઉધાર.
૧૨૫) રોકડા મુંબઈગરા તેની સાનમાં ખેતર ૧ નં. ૧૨૪૫ નામે પોળણીઉં તેનું ખત ૧ વ્યાજ દોકડા ૧ લેખે કરી સ્ટાંપના કાગળઉપર લખાવી લીધું છે.
પા.

૧૦૨૫)
૫૨ાા શ્રી જણશે બાકી.
૫૨) રોકડા કંપની.
૦ાા છૂટા પૈસા ૪૮.

૧૦૭૭ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્ત્તિક શુદ ૫ ને વાર શુક્રનો મેળ.

જ

૫૨ાા શ્રીપુરાંત બાકી.
૫૦૦) બાઈ જડાવ શા. મૂળજી જેઠાની વિધવાને ખાતે જમે.
૫૦૦) રોકડા મુંબઈગરા વ્યાજ રામ ચાર લેખે હા. પોતે મુકી ગયાં.
પા.

૧૫૦૦) શા. માણેકચંદ જેચંદને ખાતે જમા.
૧૫૦૦) રોકડા મુંબઈગરા હા. ભાઈ ચુનીલાલ લઈ આવ્યા તે વ્યાજ ટકા ૦ાા લેખે.
પા.

ઉ

૧૬૨૫) શ્રી ઇમારતખાતે ઉધાર.
૧૬૦૦) ઘર ૧ માંડવીની પોળમાં વીંછીની પોળમાં બાઈ અમરત તે શા. હીરાચંદ કસનલાલની વિધવાનું બાઈને જાત્રાયે જવાના તથા તેમના ધણીના વરાના ખરચ સારૂ રૂપીઆ આપી વેચાણ ખત રીતસર કરાવી લીધું.
૨૫) રજીષ્ટર તથા સ્ટાંપનું ખરચ.

૧૬૨૫)
પા.

૪૫૦) શ્રી વકરા ખાતે જમે.
૪૫૦) ધોતી જોટા ૬૦ વી-
રમગામના દોસી જીવણ-
લાલ કેશવલાલને રોકડેથી.

પા.

૨૫૦૨ાા

૨૦૦) શા. પાનાચંદ મૂળજીને ખાતે ઉધાર.
૨૦૦) રોકડા મુંબઇગિરા હા. ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યા.

પા.

૧૦૦) શ્રી દરદાગીના ખાતે ઉધાર.
૧૦૦) કંઠી ૧ હીમની તોલા ૪ ની ચોકસી દામોદર કેવળની દુકાનેથી રોકડેથી લીધી તેના.

પા.

૧૦) શ્રી ઘરખરચખાતે ઉધાર.
૩) મરચાં મા. ૦ાા૪.
૩) આમલી મા. ૧ાા.
૨) સોપારી શેર ૮ાા.
૨) પાઘડી નં. ૨ રંગાવી તેના.

૧૦)

પા.

૧૯૩૫)

૫૬૭ાા શ્રીપુરાંત બાકી.
૫૬૫) રોકડા.
૨ાા છુટા પૈસા ૧૭૬

૫૬૭ાા

૨૫૦૨ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્ત્તિક વદ ૦)) ને વાર ભોમનો મેળ.

જ — ઉ

૫૬૭ાા શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૧૦) શ્રી વકરા ખાતે જમે.
૧૧૦) ધોતી જોડા ૨૦ ઉ-
મરેઠના દોસી જમનાદાસ ઝ-
વેરને રોકડેથી.

પા.

૬૦) કોળી રૂડા રૂપાને ખાતે ઉધાર.
૬૦) રોકડા બ્યાજ દોકડા ૧ા લેખે કરીને તેનું રીતસર ખાતું પડાવી લીધું છે.

પા.

૨૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે.
૨૦૦) રોકડા મુંબઈગિરા હા. ભાઈ ચુનીલાલ લઈ આવ્યો છે.
પા.

૮૭૭ાા

૨૦૨ાાા) શ્રી ઇમારતખાતે ઉધાર.
૨૦૨ાાા) વીંછી પોળવાળું ઘર લીધેલું તેનું છાપરૂં નાદુરસ્ત હોવાથી તે દુરસ્ત કરાવ્યું તેના ઉધડ ખારવા મંગળ પ્રેમાને ઠરાવેલા તે હા. પોતે.
પા.

૧૫) શ્રી ધર્માદા ખાતે ઉધાર.
૧૫) કાઠીયાવાડ તરફનાં ગરીબ અનાથ સ્ત્રીયો ને બાળકો આવેલાં તેમને ખાવાનું તથા કપડાં આપ્યાં તેના.
પા.

૨૭૭ાા

૬૦૦) શ્રીપુરાંત બાકી.
૬૦૦) રોકડા.

૮૭૭ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના માગશર શુદ ૧ ને વાર બુધ તારીખ ૧૪ મી ડિસેંબર સન ૧૮૯૮ નો મેળ.

જ

૬૦૦) શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૦૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે.

૧૦૦૦) રોકડા મુંબઈગરા વ્યાજ આના ૭ લેખે હા. ભાઈ ચુનીલાલ લઈ આવ્યા.

પા.

૫૦) પા. ભક્તિ ભૂધરને ખાતે જમા.

૫૦) રોકડા કંપની હા. પોતે માગતા પેટે ભરી ગયો.

પા.

૧૬૫૦

ઉ

૭૧૦) શ્રી કાપડખાતે ઉધાર.

૫૦૦) ધોતીજોડા ૬૦ કેરી કોરના.

૬૦) ચલોહા ૨૦ ગોટા કોરના.

૧૫૦) પાઘડીઓ ૧૫ એલ-લાની પેઠણી.

૭૧૦)

એણી રીતે કાપડ શા. પા-નાચંદ મૂળચંદની દુકાનેથી રોકડેથી આણ્યું હા. પોતે.

પા.

૧૦૦) પટેલ રૂડા મનોર વસ્તા ગામ સરખેજનાને ખાતે ઉધાર.

૧૦૦) રોકડા નગદ હા. પોતાને વ્યાજ દોકડા ૧ાા લેખે રીતસર ખાતું પડાવીને.

પા.

૨૦૦) પા. માલા ભાઈજીને ખાતે ઉધાર.

૨૦૦) રોકડા હા. પોતાને વ્યાજ ટકો ૧ લેખે રીતસર ખાતું પડાવીને.

પા.

૨૨॥ શ્રી ઘરખરચખાતે ઉધાર.
૧૫) બનાત વાર ૩॥ ડગલા સારૂ.
૫) ઘી શેર ૧૨॥
૨॥ શાકપાન વગેરે માટે વાપરવા ઘરમાં આપ્યા.
૨૨॥
૫॥.
૧૦૩૨॥
૬૧૭॥ શ્રી જણુશે બાકી.
૧૬૫૦)

સંવત ૧૯૫૫ ના માગશર શુદ ૭ ને સોમનો મેળ.

જ

૬૧૭॥) શ્રી જણુશે બાકી.
૪૦) શ્રી ખેતરખાતે જમા.
૪૦) ગઈ સાલની સોંથના ખેડુ કાળા મનોરે ખેતર કિત્તે ગોરડીઉ ખેડવા રાખેલું છે તેના.
૫॥.
૬૫૭॥)

ઉ

૧૫૩) શ્રી દરદાગીના ખાતે ઉધાર.
૧૫૦) સોનું તોલા ૬ પરી. નાગજી ભૂધરને ત્યાંથી લીધું તેના. ચૂડો મઢાવવા સારૂ.
૩) ચૂડાની મઢામણીના સોની છગનને.
૧૫૩
૧૫૩)
૫૦૪॥) શ્રીપુરાંત બાકી.
૬૫૭॥)

સંવત ૧૯૫૫ ના માગશર વદ ૧ ને વાર બુધનો મેળ.

જ

૫૦૪॥) શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૫૦) શ્રી ઇમારત ખાતે જમે.
૧૫૦) ઘરભાડાના મેહેતા માણેકલાલ અંબાલાલના ચાલુ સાલના અગાઉથી આપ્યા. હા. પોતે.
પા.

૪૯૦) શ્રી વકરા ખાતે જમે.
૩૧૦) ધોતી જોડા ૩૦ રેશમી.
૧૮૦) પાઘડા નં. ૧૫ પેઢણી.
૪૯૦)
એ રીતે કાપડ દોસી મોહન કાળીદાસને રોકડેથી આપ્યું તેના..
પા.

૧૧૪૪॥

ઉ

૧૦) શ્રી ઘરખરચ ખાતે ઉધાર.
૧૦) લાઈબ્રેરીના લવાજમના સન ૧૮૯૯ ની સાલના અગાઉથી હા. રા. મંગળદાસને.
પા.

૧૦)
૧૧૩૪॥) શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૧૪૪॥

સંવત ૧૯૫૫ ના માગશર વદ ૧૦ ને વાર શનેઉનો મેળ.

જ

૧૧૩૪॥) શ્રીપુરાંત બાકી.
૭૫) શ્રી ખેતર ખાતે જમે.
૭૫) ડાંગર મા. ૬૦ ખેડુ કીશોર વાલજીએ ખેતર કિત્તે લીંબડીઉં આધભાગે રાખેલું તેના ભાગની આપી તે દર રૂ. ૧ા લેખે કડીયા નાનજી કેવળને વેચી તેના.
પા.

ઉ

૧૫) શ્રી ઘરખરચ ખાતે ઉધાર.
૧૫) ઈનકમટાક્સના ચાલુ સાલના દરફોઈની કચેરીમાં ભર્યા તે.
પા.

૫૨૫) શ્રી દરદાગીના ખાતે ઉધાર.
૫૦૦) સોનું ગદીયાણા ૪૦ દાગીના કરાવવા શા. નાગજી ભૂધરને સાંથી લીધું તેના આપ્યા.

૫૦) પા. ભક્તિ ભુધરને ખાતે જમે.
૫૦) રોકડા ડાંગેર વેચીને ભરી ગયા તે.
પા.
૧૨૫૫ાા

૨૫) કાળી ગાંઠી તથા વાંક કરાવ્યો તેની મજુરીના સોની છગનને.
૫૨૫)
૫૪૦)
૭૧૫ાા) શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૨૫૫ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના માગશર વદ ૦)) ને વાર બુધનો મેળ.

જ

૭૧૫ાા શ્રીપુરાંત બાકી.
૨૪ પા. ભાણા નાથાને ખાતે જમે.
૩૭ાા રોકડા બાજરી મા. ૩૦ વેચી તેના શા. તારાચંદ અમથા પાસેથી અપાવ્યા.

૩૮૪) શ્રી વકરા ખાતે જમે.
૩૨૫) ધોતીજોડા ૩૦ રેશમી.
૭૫) ચલોહા ૨૦ રેશમી.
૪૦૦ એ રીતે શા. ત્રીભોવન નથુને કાપડ વેચ્યું તેના.
૧૬ દલાલીના દલાલ સાકળચંદને સેંકડે ટકા ૪ લેખે.
૩૮૪
પા.
૧૧૨૭ાા

ઉ

૫૬ાા શ્રી ખેતર ખાતે ઉધાર.
૪૮) ખેતર એના આકારના તલાટી મનસુખ જોઈતારામને પહોંચ બુકમાં જમા કરાવીને.
૩) સદરના લોકલફંડના ઉપરની વિગતે.
પાા સદર ખેતરોના બાણ દુરસ્તીના હા. ખેડુ કીશોરને.
૫૬ાા
પા.
૫૬ાા
૧૦૭૧) શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૧૨૭ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના પોસ શુદ ૧ ને વાર ગુરૂ તારી. ૧૨ જાનેવારી સન ૧૮૯૯ નો મેળ.

જ | ઉ

૧૦૭૧) શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૧૨૫) શા. પાનાચંદ મુળચંદને ખાતે જમા.

૬૦૦) ધોતીજોડા ૭૦ રેશમી ચશમી કોરના.

૧૨૫) ચલોઠા નં. ૨૫ કસબી કેરીકોરના.

૪૦૦) પાઘડી નં. ૩૦ પેઠની.

૧૧૨૫)

એણી રીતે માલ ઉધાર આણ્યો તે કાપડ ખાતે ઉધારીને.

૧૫૮) શ્રી વકરા ખાતે જમે. ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્ન વખતે દુકાનમાંથી કાપડ વાપર્યું તે.

૧૮) ધોતી જોટા નં. ૨

૨૦) ચલોઠા નં. ૪

૧૨૦) પાઘડીઓ નં. ૧૦

૧૫૮)

પા.

૨૩૫૪

૧૧૨૫) શ્રી કાપડ ખાતે ઉધાર.

૬૦૦) ધોતી જોડા ૭૦ ચશમી કોરના રેશમી.

૧૨૫) ચલોઠા નં. ૨૫ કસબી કેરીકોરના.

૪૦૦) પાઘડી નં. ૩૦ પેઠની.

૧૧૨૫)

એ રીતે માલ શા. પાનાચંદ મુળચંદને ત્યાંથી ઉધાર આણ્યો તે તેમને ખાતે જમા.

પા.

૧૫૮) શ્રી ઘરખરચ ખાતે ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્નમાં વાપરવા સારૂ કાપડ દુકાનમાંથી વાપર્યું તેના શ્રી વકરા ખાતે જમે કરીને.

૧૮) ધોતી જોટા નં. ૨

૨૦) ચલોઠા નં. ૪

૧૨૦) પાઘડી પો. નં. ૧૦

૧૫૮)

પા.

૧૨૮૩)

૧૦૭૧ શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૩૫૪)

સંવત ૧૯૫૫ ના પોસ શુદ ૧૨ ને વાર સોમનો મેળ.

જ

૧૦૭૧) શ્રીપુરાંત બાકી.

૮૦) શા. વનમાળી જીવાને ખાતે જમે.

૮૦) ઘી. મા. ૫ દર રૂ. ૧૬) લેખે નાતવરા સારૂ તે શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ઉધાર.

પા.

૬૫) શા. ભાઈદાસ કાનદાસને ખાતે જમે.

૬૫) ખાંડ મા. ૧૦ દર રૂ. ૬ાા લેખે નાતવરા સારૂ તે શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ઉધાર.

પા.

૫૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે.

૫૦૦) રોકડા મુંબઈગરા ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્ન વખતે ભાઈ ચુનીલાલ લઈ આવ્યા તે.

૧૭૩૨)

૦ાા= શ્રી વધઘટ ખાતે જમે.

૦ાા= રોકડ સિલક વધે છે તે.

૧૭૧૬ાા=

ઉ

૨૯૫) શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ચિ. ત્રીકમલાલના લગ્ન વખતે નાત જમાડી તેનું ખરચ.

૮૦) શા. વનમાળી જીવાને ત્યાંથી ઘી મણ ૫ આણ્યું તેના તેમને ખાતે જમા.

૬૫) શા. ભાઈદાસ કાનદાસને ત્યાંથી ખાંડ મા. ૧૦ ઉધાર માણી તેના તેમને ખાતે જમા.

૧૫૦) સામાન રોકડેથી આણ્યો તે.

૭૦) ઘી મા. ૪ાા૫ શા. નથુ કુબેરને ત્યાંથી.

૪૪) ઘઉં મા. ૧૬ શા. હીરાચંદ હ. દુકાનેથી.

૬) ગોળ મા. ૧ શા. નાથજી ભગવાનની દુકાનેથી.

૧૦ાા તેલ મા. ૧ાા ઘાંચી અમથાને ત્યાંથી.

૫ાાા પતરાળાં પડીયાના ભટ બાબરને ત્યાંથી.

પાા= મશાલો ગાંધી
દીપચં. ત્યાંથી
આણ્યા તે.
૧ મ. શે. ૬ા
ાા ધા. શે. ૪ા
ા જી. શે. ૨ાા
ા હીં. શે. ા=
ા મ. શે. ૨ા
૧ા વે. શે. ાા
ાા દ્રા. શે. ૩ાા
ા= રા. શે. ૩ા

પાા=
૭ાા= શાક કાછિયા
નરો. ત્યાંથી.
૨ ા કાંરેલાં
મા. ૨
૧ાા દુ. મા. ૨
૨ાા ભીંડા
મા. ૨
૧)= સુ. મા.
ાાપ

૭ાા=
૧૫૦)

૨૯૫)
પા.

૨૯૫)
૧૪૨૧ાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૭૧૬ાા=

સંવત ૧૯૫૫ ના પોસ વદ ૪ ને વાર સોમનો મેળ.

જ

૧૪૨૧ાાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૫૦૫) શ્રી ચાંલ્લા ખાતે જમે
મિ. ત્રિકમલાલના લગ્ન
વખતે આવ્યા તે.
૧૨૫) મોસાળાના કરીને
તેના મામા ભાઈ-
લાલ લખમીદાસે
આપ્યા.
૩૦૦) પેહેરામણીના વે-
વાઈ ભવાનીદાસે
રોકડા આપ્યા.
૮૦) ચાંલ્લાના પરચુ-
રણ તે શ્રી ચાં-
લ્લાની યાદીમાં
આપેલી વિગત પ્ર-
માણે.

૫૦૫)

પા.

૧૯૨૬ાાા=

ઉ

૧૫૦૦) શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ઉધાર
૧૫૦૦) પલ્લાના કરીને મિ.
ત્રીકમલાલની વહુ સૌં. સંપ-
લક્ષ્મીને દાગીના વેચાતા
લઈને ચઢાવ્યા તેના.

૧૫૦૦)

૪૨૬ાાા= શ્રી પુરાંત બાકી

૧૯૨૬ાાા=

સંવત ૧૯૫૫ ના પોસ વદ ૧૧ ને વાર સોમનો મેળ.

જ

૪૨૬।।।= શ્રીપુરાંત બાકી.

૭૫) પા. જેઠા વસ્તાને ખાતે જમે. દેવા પેટે જનાવર ખંડી આપ્યાં તે.

૧૫) ગાય ૧ રંગે ધોળી.
૩૫) બળદની જોડ ૧નાની.
૨૫) ભેંસ ૧ ચાંદરી.

૭૫) પા. ૯૫

૫૦૧।।।=

ઉ

૮૦) શા. વનમાળી જીવાને ખાતે ઉધાર.

૮૦) રોકડા ઘી મા. ૫ પોસ સુદ ૧૨ ને રોજ આણેલું તેના હા. ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યો. પા. ૧૦૧

*૧૫) શા. ભાઈદાસ કાનદાસને ખાતે ઉધાર.

૧૫) રોકડા ખાંડ મા. ૩ પોસ શુદ ૧૨ ને રોજ આણેલી તેના હા. ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યો તે. પા. ૧૦૧

૭૦) કોળી રૂડા મનોર જેઠા ગામ નરોડાનાને ખાતે ઉધાર.

૭૦) પટેલ જેઠા વસ્તાને ત્યાંથી ઢોર રૂ. ૭૫) ની કીમતનાં ગાય ૧ તથા બળદ જોડ ૧ તથા ભેંસ ૧ આણ્યાં તે વ્યાજ દોકડો ૧।। કરીને આપ્યા તેના. પા. ૧૦૨

૫) શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધાર.

૫) પા. જેઠા વસ્તાને ત્યાંથી આણેલાં ઢોર વેચતાં ખોટ ગઇ તે. પા. ૧૦૨

૧૭૦)

૩૩૧।।।= શ્રીપુરાંત બાકી.

૫૦૧।।।=

* પોસ શુદ ૧૨ ના મેળમાં રૂ. ૬૫) જમા છતાં વદ ૧૧ માં રૂ ૧૫ છપાઈ ગયા છે.

સંવત ૧૯૫૫ ના પોસ વદ ૧૪ ને વાર ગુરૂનો મેળ.

જ

૩૩૧ાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૯૧૨ાા) શ્રીવકરા ખાતે જમે.
૫૧૨ાા ધોતી જોટા ૫૦ રેશમી.
૧૦૦) ચલોઠા ૧૫ રેશમી.
૩૦૦) પાઘડીઓ ૨૦ પેઠણી.

૯૧૨ાા

એણી રીતે કાપડ શા. ત્રીભોવન નથુને ઉધાર આપ્યું તે તેમને ખાતે ઉધારીને. પા. ૯૯

૧૨૪૪ા=

ઉ

૯૧૨ાા) શા. ત્રીભોવન નથુને ખાતે દલાલ લલુ ત્રીકમની માર-ફત કાપડ આપ્યું તેના ઉધાર શ્રીવકરા ખાતે જમે.
૫૧૨ાા) ધોતી જોટા ૫૦ રેશમી.
૧૦૦) ચલોઠા ૧૫ રેશમી.
૩૦૦) પાઘડીઓ ૨૦ પે-ઠણી.
પા. ૧૦૨

૯૧૨ાા)

૩૬ાા) શ્રીવ્યાજ વટાવખાતે ઉધાર.
૩૬ાા) દલાલ લલુ ત્રીકમને દલાલીના સેંકડે ટકા ૪ પ્રમાણે તેમણે શા. ત્રીભોવન નથુને રૂ. ૯૧૨ાા નું કાપડ અપાવ્યું તેના રોકડા.
પા. ૧૦૩

૯૪૯)

૨૯૫ા=) શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૨૪૪ા=)

સંવત ૧૯૫૫ ના મહા શુદ ૩ ને વાર સોમ તારીખ ૧૩ ફેબ્રુઆરી સન ૧૮૯૯.

જ

૨૯૫ા=) શ્રી પુરાંત બાકી

૧૯૦૦) શા. પાનાચંદ મુળચંદને ખાતે જમે.

૧૧૦૦) ખાંડ મ.૨૦૦મોરસ.
૧૦૦) નાળીએર કોડી ૧૦૦.
૭૦૦). ગોળ મા. ૧૫૦.

૧૯૦૦)

પા. ૯૫

૧૦) શ્રી વ્યાજવટાવખાતે જમે.
૧૦) આડતના શા. કેવળ નથુને માલ રૂ. ૧૯૦૦) નો મોકલ્યો તેના તેમને ખાતે ઉધારીને.

પા. ૧૦૩

૨૨૦૫ા=)

ઉ

૧૯૭૦) શા. કેવળ નથુ ગામ વીસનગરનાને ખાતે ઉધાર તેમના કાગળ ઉપરથી ઉધાર માલ લઇ મોકલ્યો તેની વિગત.

૧૧૦૦) ખાંડ મ. ૨૦૦ મોરસ.
૧૦૦) નાળીએર કોડી ૧૦૦
૭૦૦) ગોળ મ. ૧૫૦..
૬૦) રેલવે ભાડું તથા ગાડી ભાડાના ખરચના રોકડા આપ્યા.
૧૦) આડતના.

૧૯૭૦) પા. ૧૦૩

૧૯૭૦)

૨૩૫ા=) શ્રીપુરાંત બાકી

૨૨૦૫ા=)

સંવત ૧૯૫૫ ના મહા શુદ ૯ ને રવિવારનો મેળ.

જ — ઉ

૨૩૫ા≈) શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૯૧૪ા) શા. નથુ જીવનની મુંબઈની દુકાન ખાતે જમે.
૧૨૦૦) નેનકલાક હરખનો તાકા ૧૦૦.
૫૨૫) ગવનના સાળુ નં. ૩૫૦.
૧૭૫) છીંટ બદામી ભાતની તાકા ૩૫.
૪ાા) આડત ઉપરના માલની ટકા ૦ા લેખે.
૯ાા) દલાલી ઉપરના માલની ટકા ૦ાા લેખે.
૧૯૧૪ા)
પા. ૧૦૩
૨૧૪૯ાા≈

૫૦) શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ઉધાર
૫૦) ઘઉ મા. ૨૫ દર રૂ ૨) લેખે કણપીઠમાં ગાડું આવેલું તેના લીધા.
પા. ૯૬

૧૯૦૦) શ્રી કાપડ ખાતે ઉધાર શા. નથુ જીવણની મું. બઇની દુકાનેથી નીચેનો માલ આવ્યો તેના તેમને ખાતે જમે.
૧૨૦૦) નેનકલાક હરખને તાકા ૧૦૦.
૫૨૫) ગવનના સાળુ નં. ૩૫૦.
૧૭૫) છીંટ બદામી ભાતની તાકા ૩૫.
૧૯૦૦)
પા. ૯૮

૧૪ા) શ્રી વ્યાજવટાવ ખાતે ઉધાર શા. નથુ જીવણની મુંબઈના દુકાનેથી કાપડ રૂ. ૧૯૦૦ નું આવ્યું તેના તેમને ખાતે જમે.
૪ાા) આડતના ટકા ૦ા લેખે.
૯ાા) દલાલીના ટકા ૦ાા લેખે.
૧૪ા પા. ૧૦૩

૧૯૬૪ા)
૧૮૫ાા≈) શ્રીપુરાંત બાકી.
૨૧૪૯ાા≈

સંવત ૧૯૫૫ ના મહા શુદ ૧૩ ને વાર ગુરૂનો મેળ.

જ —— ઉ

૧૮૫ા=) શ્રીપુરાંત બાકી.

૭૫) શા. ત્રીભોવન નથુને ખાતે જમે.

૭૫) રોકડા તેમને માલ રૂ. ૧૫૦)નો આપ્યો તે પેટે. હ. પોતે.

પા. ૧૦૨

૧૫૦) શ્રી વકુરા ખાતે જમે.

૧૫૦) શા. ત્રીભોવન નથુને માલ આપ્યો તે તેમને ખાતે ઉધાર.

૧૨૫) ધોતીજોટા ૧૮.

૨૫) ચલોઠા નં. ૬.

૧૫૦)

પા. ૯૯

૪૧૦ા=)

૪૭ા) શ્રી કાપડખાતે ઉધાર મુંબઇથી કાપડ રૂ. ૧૯૦૦)નું આવ્યું તે બદલ.

૩૫ા) રેલવે ભાડાના.

૮) શેહેરસુધરાઈના હાંસલના.

૪) ગાડી ભાડાના.

૪૭ા

પા. ૯૮

૧૫૦) શા. ત્રીભોવન નથુને ખાતે ઉધાર દલાલ લલુ મારૂફત કાપડ આપ્યું તેના.

૧૨૫) ધોતીજોટા ૧૮ ના.

૨૫) ચલોઠા નં. ૬ ના.

૧૫૦)

એ રીતે રૂ. ૧૫૦) નો માલ આપ્યો તે પેટે રૂ. ૭૫) રોકડા આપ્યા તે તેમને ખાતે જમે. પા. ૧૦૨

૬) શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતે ઉધાર.

૬) દલાલીના દલાલ લલુને દર ટકા ૪ લેખે શા. ત્રીભોવન નથુને માલ રૂ. ૧૫૦) અપાવ્યો તેની.

પા. ૧૦૩

૨૦૩ા)

૨૦૬ાાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૪૧૦ા=)

સંવત ૧૯૫૫ ના મહા શુદ ૧૫ ને વાર શનિનો મેળ.

જ

૨૦૬।।।= શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૧૦૦) શ્રી વકરા ખાતે જમે.

૨૧૦૦) મુંબઈથી આવેલું કાપડ શા. ત્રીભોવન નથુને આપ્યું તે તેમને ખાતે ઉધારેલી વિગત પ્રમાણે. પા. ૯૯

૨૩૦૬।।।=

ઉ

૨૧૦૦) શા. ત્રીભોવન નથુને ખાતે ઉધાર.

૨૧૦૦) મુંબઈથી આવેલું કાપડ નેનકલાક તાકા ૧૦૦ તથા ગવનના સાળુ નં. ૩૫૦ તથા છીંટ તાકા ૩૫ તે દલાલ સાંકળચંદ મારફત આપ્યું તેના. પા. ૧૦૨

૩૧।।) શ્રી વ્યાજ વટાવખાતે ઉધાર

૩૧।।) દલાલીના હા. દલાલ સાંકળચંદને ટકા દોઢ લેખે મુંબઈનું કાપડ શા. ત્રીભોવન નથુને રૂ. ૨૧૦૦) થી આપ્યું તે ઉપર. પા. ૧૦૩

૨૧૩૧।।)

૧૭૫।= શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૩૦૬।।।=

સંવત ૧૯૫૫ના ફાગણ શુદ ૪ વાર બુધ તા ૧૫ માર્ચ સન ૧૮૯૯નો મેળ.

જ

૧૭૫।= શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૦૦૦) શા. ત્રીભોવન નથુને ખાતે જમે.

૨૦૦૦) કાપડ રૂ. ૨૧૦૦) નું આપેલું તે પેટે તેમનો ગુમાસ્તો જીવણ આપી ગયો તે. પા. ૧૦૨

૨૧૭૫।=

ઉ

૧૯૧૪।) શા. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે ઉધાર.

૧૯૧૪।) કાપડના તેમને ખાતે જમે હતા તે તેમના કાગળથી તેમની અમદાવાદની દુકાનખાતે ભર્યા. હા. ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યો છે. પા૦ ૧૦૩

૧૨) પા. રૂડા મનોર વસ્તા ગામ સરખેજનાને ખાતે ઉધાર.
૧૨) તેમની વતી તેમની જમીનના મેહેસુલનો હમો ભર્યો હ. તલાટી મનસુખ જોઈતારામને.
પા૦ ૧૦૧

૧૫૦) શા. માણેકચંદ જેચંદને ખાતે ઉધાર.
૧૫૦) રોકડા શા. ઝવેર કાળીદાસની દુકાને તેમની વતી તેમના કહેવાથી ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યો. પા૦ ૯૯

૨૦૭૬।)
૯૯)= શ્રીપુરાંત. બાકી.
૨૧૭૫।=

સંવત ૧૯૫૫ ના ફાગણ શુદ ૭ ને વાર શનિનો મેળ.

જ

૯૯)= શ્રીપુરાંત. બાકી.

૪૦૦૦) શા. કેવળ નથુ ગામ વીસનગરવાળાને ખાતે જમે.
૪૦૦૦) ઘઉં મ. ૨૦૦૦ તેમણે વેચવા મોકલ્યા તે શા. હીરાચંદ હરખજીને ઉધાર આપ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.
પા૦ ૧૦૩

૨૦) શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતે જમે.
૨૦) આડતના શા. કેવળ નથુ વીસનગરવાળાના ઘઉં રૂ. ૪૦૦૦)ના વેંચ્યા તેની ટકા ૦।। લેખે તેમને ખાતે ઉધારીને.
પા૦ ૧૦૩

ઉ

૪૦૦૦) શા. હીરાચંદ હરખજીને ખાતે ઉધાર.
૪૦૦૦) ઘઉ મા. ૨૦૦૦ વીસનગરના આડતીઆ શા. કેવલ નથુના આવ્યા તે દર રૂ. ૨) લેખે ઉધાર આપ્યા તેના. પા૦ ૧૦૪

૨૦) શા. કેવળ નથુ વીસનગરવાળાને ખાતે
૨૦) આડતના ઘઉં રૂ. ૪૦૦૦ નાવેચી આપ્યા તે ઉધાર. દર ટકા ૦।। લેખે.
પા૦ ૧૦૩

૧૦૦) શા. ત્રીભુવન નથુને ખાતે જમે.

૧૦૦) કાપડ પેટે બાકી હતા તે શા. ઝવેર કાલીદાસને ત્યાં ભરાવ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.

પા૦ ૧૦૨

૪૨૧૯)=

૧૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે ઉધાર.

૧૦૦) શા. ત્રીભોવન નથુએ કાપડના રૂપીઆ બાકી હતા તે ભર્યા, તે તેમને ખાતે જમે.

પા. ૯૭

૪૧૨૦)

૯૯)= શ્રીપુરાંત બાકી.

૪૨૧૯)=

સંવત ૧૯૫૫ ના ફાગણ વદ ૫ ને શનિવાર.

જ — ઉ

૯૯)= શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૫) શા. પાનચંદ મૂળચંદને ખાતે જમે.

૨૫) મીયાં કમાલ જાફરે કબુલાવ્યા તે તેને ખાતે ઉધાર.

પા. ૯૫

૧૨૪)=

૮૦) શા. કેવળ નથુ ગામ વીસનગરવાળાને ખાતે ઉધાર.

૮૦) રોકડા શા. નથુ જીવણની અમદાવાદની દુકાન ખાતે તેમના કાગળથી ભર્યા. હા. ભાઇ ચુનીલાલ આપી આવ્યાછે. પા. ૧૦૩

૨૫) મીઆં કમાલ જાફરને ખાતે ઉધાર.

૨૫) શા. પાનાચંદ મૂળચંદને તેમના કહેવાથી આપવાના કબુલ્યા તે તેમને ખાતે જમા.

પા. ૧૦૦

૧૦૫)

૧૯)= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૨૪)=

સંવત ૧૯૫૫ ના ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિવાર.

જ ——— ઉ

૧૯)= શ્રી પુરાંત બાકી.
૬॥।= પટેલ માલા ભાઇજીને ખાતે જમે.
૬॥।= રોકડા આજ સુધીનો હિસાબ કરતાં વ્યાજના નીકળ્યા તે ભરી ગયા હા. પોતે. પા. ૧૦૧

૧૮॥- કોળી રૂડા રૂપાને ખાતે જમે.
૩॥- આજસુધીનો હિસાબ કરતાં વ્યાજ નીકળ્યું તેના રોકડા.
૧૫) મુદ્દલ પેટે ભર્યા રોકડા હા. પોતે.

૧૮॥-

પા. ૧૦૦

૨૦।॥ શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતે.
૯॥-॥ પટેલ જેઠા વસતાનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.
૬॥।= પટેલ માલાભાઇનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.
૩॥- કોળી રૂડા રૂપાનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.

૨૦।॥

પા. ૧૦૩

૬૪॥-॥

૯॥-॥ પટેલ જેઠા વસ્તાને ખાતે ઉધાર.
૯॥-॥ આજદીન સુધીનો હિસાબ કરતાં વ્યાજના નીકળ્યા તે વ્યાજ વટાવ ખાતે જમે કરીને તેમની પાસેથી ખત સ્ટાંપનાકાગળ ઉપર લખાવી લીધું તેની વીગત.
૨૨૫) મુદ્દલ બાકી નીકળ્યા તે.
૯॥-॥ વ્યાજનો.

૨૩૪॥-॥
એરીતે રૂ. ૨૩૪॥-॥ નું ખત વ્યાજ દોકડો ૧ લેખે અને પટેલ ભક્તિ ભૂધરની જામીનગીરી લખાવી લીધી છે. પા. ૯૫

૬॥।= પટેલ માલા ભાઇજીને ખાતે ઉધાર
૬॥।= વ્યાજના આજસુધીનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યા તે રોકડા ભરી ગયાથી તેમને ખાતે જમે. પા. ૧૦૧

૩॥- કોળી રૂડા રૂપાને ખાતે ઉ.
૩॥- વ્યાજનો આજસુધીનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યા તે. પા. ૧૦૧

૨૦।॥
૪૪॥- શ્રીજણશે પોંતે.

૬૪॥-॥

સંવત ૧૯૫૫ ના ફાગણ વદ ૦)) ને વાર સોમનો મેળ દાર્યો છે.

જ

૪૪॥~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૭૦) પટેલ ભાણા નાથાને ખાતે જમે.
આજ દીન સુધીનો હિસાબ કરતાં
૧૬૨॥) મુદલ બાકી ને ૭॥= વ્યાજના થઈ રૂ. ૧૭૦)= નીકળે તેનો ફડચો નીચે પ્રમાણે પાડી હિસાબ ચુકતો કર્યો.
૧૮) ઘઉં મા. ૧૦ આપ્યા.
૨૫) બળદ જોડ ૧ ખંડી લીધી.
૧૦) રોકડા આપ્યા.
૧૧૭) શા. ઝવેર કાળીદાસને કબુલાવ્યા તે તેમને ખાતે ઉધાર.

૧૭૦)=

બ

૦)= છુટના મુકયા તે.

૧૭૦

પા૦ ૯૭

૭॥ શ્રીવ્યાજ વટાવખાતે જમે.
૭॥ પા. ભાણા નાથાનો હિસાબ કરતાં વ્યાજ ૭॥= થયું તેમાંથી)= છુટના મુકી રૂ. ૭॥ તેમને ખાતે ઉધાર.
પા. ૧૦૩

૨૨૨)~

ઉ

૧૮) શ્રી ઘર ખરચ ખાતે ઉધાર.
૧૮) ઘઉં મણ ૧૦ પા. ભાણા નાથાના આવ્યા તે ઘર ખાતે રાખી લીધા તેના. પા૦ ૯૬

૨૫) શ્રી ખેતર ખાતે.
૨૫) બળદ જોડ ૧ પા. ભાણા નાથાની ખંડી લીધી તે ખેતર ખેડવાના કામ સારૂ. પા૦ ૯૮

૧૧૭) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે ઉધાર.
૧૧૭) પા. ભાણા નાથાનો હિસાબ ચુકતાં બાકી રહેલા રૂ. ૧૧૭ કબુલી લીધા તે તેને ખાતે જમે.
પા૦ ૯૭

૭॥) પા. ભાણા નાથાને ખાતે ઉ.
૭॥= વ્યાજના આજદિન સુધીના

બ

૦)= છુટના હિસાબ ચુકવતાં.

૭॥

મુકયા તે. પા. ૯૭

૧૬૭॥)

૫૪॥~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૨૨)~

સંવત ૧૯૫૫ ના આસો શુદ ૮ ને વાર ગુરૂ તારીખ ૧૨ મી અકટોબર સન ૧૮૯૯ નો મેળ.

જ

૫૪ાા~ શ્રીપુરાંત બાકી.
૨૨૦૦) શ્રી. કાપડખાતે જમે.
૨૨૦૦) કાપડ સિલકે હતું તે રોકડેથી શા. જમનાદાસ પીતાંબરને આપ્યું તેના. પા૦ ૯૮

૨૨૫૪ાા~

ઉ

૧૫૦૦) શા. કેવળ નથુ વીસનગરવાળાને ખાતે ઉધાર.
૧૫૦૦) રોકડા પોતે અમદાવાદ આવેલા તે વખતે હિસાબ સમજી ચુકતે આપ્યા હા. પોતે. પા. ૧૦૩

૧૫૦૦)
૭૫૪ાા~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૨૫૪ાા~

સંવત ૧૯૫૫ આશો શુદ ૧૩ ને વાર ભોમનો મેળ.

જ

૭૫૪ાા~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૭૫૪ાા~

ઉ

૨૫) કોળી રૂડા રૂપાને ખાતે ઉધાર.
૨૫) રોકડા વરસાદ ન થવાથી અનાજ લેવા માટે વ્યાજ દોકડો ૧ાા કરીને પા. ૧૦૦

૨૫) મીઆં કમાલ જાફરને ખાતે ઉધાર.
૨૫) રોકડા વરસાદ ન થવાથી અનાજ લેવા માટે વ્યાજ દો. ૧ાા કરીને પા૦ ૧૦૦

૨૫) કોળી રૂડા મનોર જેઠાને ખાતે ઉધાર.
૨૫) રોકડા વરસાદ ન થવાથી અનાજ લાવવા વ્યાજ દોકડો ૧ાા કરીને. પા૦ ૧૦૨

૭૫)
૬૭૯ાા~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૭૫૪ાા~

સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૧૦ ને વાર રવિનો મેળ.

જ — ઉ

જ		ઉ	
૬૭૯॥	શ્રીપુરાંત બાકી.	૧૫૦૦)	શા. પાનાચંદ મૂળચંદને ખાતે ઉધાર. ૧૫૦૦) રોકડા હા. ભાઈ ચુનીલાલ ભરી આવ્યોછે. પા. ૯૫
૧૦૦૦)	શા. હીરાચંદ હરખજીને ખાતે જમે. ૧૦૦૦) રોકડા હા. પોતે ભરી ગયા તે. બાકી રૂપીઆ રહ્યા તે ત્રણ માસને વાયદે વ્યાજ ટકો ०॥। લેખે આપવાનું ઠરાવી ગયા છે. પા. ૧૦૪	૫૦)	શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે ઉધાર. ૫૦) રોકડા આપ્યા હા. પોતાને. પા. ૯૭
૩૦)૮॥।	શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે. ૩૦)૮॥। વ્યાજ આજદીન સુધીનું ખાતાનો હિસાબ કરતાં નીકળ્યો તે. પા. ૯૭	૧૫૫૦)	
		૧૨૯॥	શ્રી પોતે જણશે.
૧૬૭૯॥		૧૬૭૯॥	

સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૧૨ ને વાર ભોમનો મેળ.

જ ——————— ઉ

૧૨૯ાા~ શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૨૯ાા~

૪૬) શ્રી ધર્માદાય ખાતે ઉધાર.
૨૫) દુકાળને લીધે અનાથ લોકોને ખવડાવવાની ટીપમાં ભર્યા તે.
૨૧) ઢોરોના ફંડમાં ભર્યા તે.

૪૬

એણી રીતે રૂ. ૪૬) શેઠ મણીભાઇને ત્યાં ભાઈ ચુનીલાલ આપી આવ્યા.

પા. ૯૬

૨૫)~ શ્રી ઘરખરચ ખાતે ઉધારા. દીવાળીના તેહેવારો માટે સામાન આણ્યો તેના.
૫) છોકરાં સારૂ જામદાની.
૧૦) છોકરાં માટે ટોપી નં. ૨ ઝીક ટીકીની ભરેલી.
૨)~ દારૂખાનું.
૩ાા ખાંડ મ. ાા ૪ાા
૧ાા પતાસાં શેર ૯ાાા.
૩) કોપરેલ શેર ૧૦ાા રોશની સારૂ.

૨૫)~ પા. ૯૬

૭૧)~

૫૮ાા શ્રીપુરાંત બાકી

૧૨૯ાા~

મનોયત્ન ૧૧.

ખાતાવહી સંવત ૧૯૫૫ ની સાલની.

સાંકળીઉ.*

* અટક તથા શ્રી પ્રથમ લખાય છે, પરંતુ સાંકળીઉ કરવામાં નામના અથવા ખાતાના પહેલા અક્ષરનો ક્રમ લેવાય છે.

શા. પાનાચંદ મૂળચંદનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ

૪૦૦) રા. પા. ૬૭ કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.

૧૧૨૫) રા. પા. ૭૭ પોસ શુદ ૧ ને ગુરૂ.

૧૯૦૦) રા. પા. ૮૩ મહા શુદ ૩ ને સોમ.

૨૫) રા. પા. ૮૮ ફાગણ વદ ૫ ને શનિ.

૩૪૫૦)

ઉ

૨૦૦) રા. પા. ૭૧ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.

૧૫૦૦) રા. પા. ૯૨ આશો વદ ૧૦ ને રવિ.

૧૭૦૦)

પટેલ ભક્તિ ભૂધરનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ

૫૦) રા. પા. ૭૩ માગશર શુદ ૧ ને બુધ.

૫૦) રા. પા. ૭૬ માગશર વદ ૧૦ ને શનિ.

૧૦૦

ઉ

૧૫૦) રા. પા. ૬૭ કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમે.

૧૫૦

પટેલ જેઠા વસ્તાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ

૭૫) રા. પા. ૮૧પોસ વદ ૧૧ ભોમ.

૭૫

ઉ

૩૦૦) રા. પા ૬૭ કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.

૯ાાના રા. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.

૩૦૯ાાના

શ્રી ધર્માદાય ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫) રો. પા. ૬૭ કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.
	૧૫) રો. પા. ૭૨ કાર્તક વદ.)) ને ભોમ.
	૪૬) રો. પા. ૭૩ આસો વદ ૧૨ ને ભોમ.
	૬૬

શ્રી ઘરખર્ચ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ.
	૯) રો. પા. ૬૭ કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.
	૫૯I) રો. પા. ૬૮ કાર્તક શુદ ૩ ને બુધ.
	૧૦) રો. પા. ૭૧ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.
	૨૨II) રો. પા. ૭૪ માગશર શુદ ૧ ને બુધ.
	૧૦) રો. પા. ૭૫ માગશર વદ ૧ ને બુધ.
	૧૫) રો. પા. ૭૫ માગશર વદ ૧૦ ને શનિ.
	૧૫૮) રો. પા. ૭૭ પોસ શુદ ૧ ને ગુરૂ.
	૨૯૫) રો. પા. ૭૮ પોસ શુદ ૧૨ ને સોમ.
	૧૫૦૦) રો. પા. ૮૦ પોસ વદ ૪, ને સોમ.
	૫૦) રો. પા. ૮૪ મહા શુદ ૯ ને રવિ.

૧૮) રે. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૦)) ને સોમ.

૨૫)૮ રે. પા. ૯૩ આસો વદ ૧૨ ને ભોમ.

૧૦૭૧॥=॥

શા. ઝવેર કાળીદાસનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૩૦૦) રે. પા. ૬૮ કાર્તક શુદ ૩ ને બુધ.	૧૦૦) રે. પા. ૮૮ ફાગણ શુ. ૭ ને શનિ.
૨૦૦) રે. પા. ૭૨ કાર્તક વદ ૦)) ને ભો.	૧૧૭) રે. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૦)) ને સો.
૧૦૦૦) રે. પા. ૭૩ માગશર શુ. ૧ ને બુ.	૫૦)~॥ રે. પા. ૯૨ આસો વદ ૧૦ ને રવિ
૫૦૦) રે. પા. ૭૮ પોસ શુ. ૧૨ ને સો.	૨૬૭
૩૦)~॥ રે. પા. ૯૨ આસો વદ ૧૦ ને રવિ	
૨૦૩૦)~॥	

પા. ભાણા નાથાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૪) રે. પા. ૭૬ માગશર વદ ૦)) ને બુધ.	૨૦૦ રે. પા. ૬૮ કાર્તક શુદ ૩ ને બુધ.
૧૭૦) રે. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૧૧ ને સોમ.	૭॥ રે. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૦)) ને સોમ.
૧૯૪	૨૦૭॥

મેહેતા માણેકલાલ અંબાલાલનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૦૦૦) રે. પા. ૬૯ કાર્તક શુદ ૪ ને ગુરૂ	
૧૦૦૦	

શ્રી કાપડ ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૨૦૦ રો. પા. ૯૧ આસો શુદ ૮	૫૦૦) રો. પા. ૬૯ કાર્તિક શુદ ૪ ને ગુરૂ.
	૭૧૦) રો. પા. ૭૩ માગશર શુદ ૨ ને બુધ.
	૧૧૨૫) રો. પા. ૭૭ પોસ શુદ ૧ ને ગુરૂ.
	૧૯૦૦) રો. પા. ૮૪ મહા શુદ ૯ ને રવિ.
	૪૭॥) રો. પા. ૮૫ મહા શુદ ૧૩ ને ગુરૂ.
૨૨૦૦	૪૨૮૨॥

શ્રી ખેતર ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૪૦) રો. પા. ૭૪ માગશર શુદ ૭ ને સોમ.	૪૦૦) રો. પા. ૬૯ કાર્તિક શુદ ૪ ને ગુરૂ.
૭૫) રો. પા. ૭૫ માગશર વદ ૧૦ ને શનિ.	૫૬॥ રો. પા. ૭૬ માગશર વદ ૦)) બુધ.
	૨૫) રો. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૦)) ને સોમ.
૧૧૫	૪૮૧॥

પટેલ કીશોર વાંલજીનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૨૫) રો. પા. ૭૦ કાર્તિક શુદ ૪ ને ગુરૂ.
	૧૨૫

શ્રી ઈમારત ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૫૦) રો. પા. ૭૫ માગશર વદ ૧ ને બુધ.	૧૬૨૫) રો. પા. ૬૯ કાર્તિક શુદ ૫ ને શુક્ર.
	૨૦૨॥। રો. પા. ૭૨ કાર્તિક વદ ૦)) ને ભોમ.
૧૫૭	૧૮૨૭॥

શ્રી દરદાગીના ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૦૦) રો. પા ૭૧ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.
	૧૫૩) રો. પા. ૭૪ માગશર શુદ ૭ ને સોમ.
	૫૨૫) રો. પા. ૭૫ માગશર વદ ૧૦ ને રવિ.
	૭૭૮

બાઈ જડાવ શા. મુળજી જેઠાની વિધવાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦૦) રો. પા. ૭૦ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.	
૫૦૦	

શા. માણેકચંદ જેચંદનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૫૦૦) રો. પા. ૭૦ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.	૧૫૦ં) રો પા. ૮૭ ફાગણ શુદ ૪ ને બુધ.
૧૫૦૦)	૧૫૦ં

શ્રીવકરાખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૪૫૦) રો. પા. ૭૧ કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.	
૧૧૦) રો. પા. ૭૧ કાર્તક વદ ૦)) ને ભોમ.	
૪૫૦) રો. પા. ૭૫ માગસર વદ ૧ ને બુધ.	
૩૮૪) રો. પા. ૭૬ માગસર વદ ૦)) બુધ.	

૧૫૮) રૂ. પા. ૭૭ પોસ સુદ ૧
ને ગુરૂ.
૯૧૨ા રૂ. પા. ૮૨ પોસ વદ ૧૪
ને ગુરૂ.
૧૫૦) રૂ. પા. ૮૫ મહા શુદ ૧૩
ને ગુરૂ.
૨૧૦૦) રૂ. પા. ૮૬ મહા શુદ ૧૫
ને શનિ.

૪૭૫૪ાા

કોળી રૂડા રૂપાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૮ાા~ રૂ. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.	૬૦) રૂ. પા. ૭૧ કાર્તક વદ ૦)) ને ભોમ.
	૩ાા~ રૂ. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.
	૨૫) રૂ. પા. ૯૧ આસો શુદ ૧૩ ને ભોમ.
૧૮ાા~	૮૮ાા~

મીઆં કમાલ જાફરનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૨૫) રૂ. પા. ૮૮ ફાગણ વદ ૫ ને શનિ.
	૨૫) રૂ. પા. ૯૧ આશો શુદ ૧૩ ને ભોમ.
	૫૦

પા. રૂડા મનોર વસ્તા ગામ સરખેજનાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૦૦) રો. પા. ૭૩ માગશર શુદ ૧ ને બુધ.
	૧૨) રો. પા. ૮૭ ફાગણ શુદ ૪ ને બુધ.
	૧૧૨

પા. માલા ભાઈજીનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૬||| રો. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.	૨૦૦) રો. પા. ૭૩ માગશર શુદ ૧ ને બુધ.
	૬||| રો. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.
૬				૨૦૬			

શા. વનમાળી જીવાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૮૦) રો. પા. ૭૮ પોસ સુદ ૧૨ ને સોમ.	૮૦) રો. પા. ૮૧ પોસ વદ ૧૧ ને સોમ.
૮૦	૮૦

શા. ભાઈદાસ કાનદાસનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૬૫) રો. પા. ૭૮ પોસ શુદ ૧૨ ને સોમ.	૧૫) રો. પા. ૮૧ પોસ વદ ૧૧ ને સોમ.
૬૫	૧૫

શ્રી વધઘટ ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૦||| રો. પા. ૭૮ પોસ શુદ ૧૨ ને સોમ.	
૦				

શ્રીચાંલ્લા ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦૫) રો. પા. ૮૦ પોસ વદ ૪ ને સોમ.	
૫૦૫	

કોળી રૂડા મનોર જેઠા ગામ નરોડાનાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૭૦) રો. પા. ૮૧ પોસ વદ ૧૧ ને સોમ.
	૨૫) રો. પા. ૯૧ આસો શુદ ૧૩ ને ભોમ.
	૯૫

શ્રી નફા તોટા ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫) રો. પા. ૮૧ પોસ વદ ૧૧ ને સોમ.
	૫

શા. ત્રીભોવન નથુનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૭૫) રો. પા. ૮૫ મહા શુદ ૧૩ ને ગુરૂ.	૯૧૨॥ રો. પા. ૮૨ પોસ વદ ૧૪ ને ગુરૂ.
૨૦૦૦) રો. પા. ૮૬ ફાગણ શુદ ૪ ને બુધ.	૧૫૦) રો. પા. ૮૫ મહા શુદ ૧૩ ને ગુરૂ.
૧૦૦) રો. પા. ૮૮ ફાગણ શુદ ૭ ને શનિ.	૨૧૦૦) રો. પા. ૮૬ મહા શુદ ૧૫ ને શનિ.
૨૧૭૫	૩૧૬૨॥

શ્રી વ્યાજવટાવ ખાતું. સંવત્ ૧૯૫૫.

જ		ઉ	
૧૦)	રો. પા. ૮૩ મહા શુદ ૩ ને સોમ.	૩૬॥	રો. પા. ૮૨ પોસ વદ ૧૪ ને ગુરૂ.
૨૦)	રો. પા. ૮૭ ફાગણ શુદ ૭ ને શનિ.	૧૪।	રો. પા. ૮૪ મહા શુદ ૯ ને રવિ.
૨૦।-॥	રો. પા. ૮૯ ફાગણ વદ ૧૪ ને રવિ.	૬)	રો. પા. ૮૫ મહા શુદ ૧૩ ને ગુરૂ.
૭॥	રો. પા. ૯૦ ફાગણ વદ ૦)) ને સોમ.	૩૧॥	રો. પા. ૮૬ મહા શુદ ૧૫ ને શનિ.
૫૭॥-॥		૮૮।	

શા. કેવળ નથુ વીસનગરવાળાનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ		ઉ	
૪૦૦૦)	રો. પા. ૮૭ ફાગણ શુદ ૭ ને શનિ.	૧૯૭૦)	રો. પા. ૮૩ મહા શુદ ૩ ને સોમ.
		૨૦)	રો. પા. ૮૩ ફાગણ શુદ ૭ ને શનિ.
		૮૦)	રો. પા. ૮૮ ફાગણ વદ ૫ ને શનિ.
		૧૫૦૦)	રો. પા. ૯૧ આસો શુદ ૮ ને ગુરૂ.
૪૦૦૦		૩૫૭૦	

શા. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાનખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ		ઉ	
૧૯૧૪।	રો. પા. ૮૪ મહા શુદ ૯ ને રવિ.	૧૯૧૪।	રો. પા. ૮૬ ફાગણ શુદ ૪ ને બુધ.
૧૯૧૪।		૧૯૧૪।	

શા. હીરાચંદ હરખજીનું ખાતું. સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૦૦૦) રો. પા. ૯૨ આસો વદ ૧૦ ને રવિ.	૪૦૦૦) રો. પા. ૮૭ ફાગણ શુદ ૫ ને શનિ.
૧૦૦૦	૪૦૦૦

મનોયત્ન ૧૨.

(હુંડીઓનું જમાખરચ.)

સંવત ૧૯૫૫ ના ચૈત્ર શુદ ૧ થી શુદ ૫ સુધી.

જ	ઉ
૧૦૦૦૦) શ્રી પુરાંત બાકી.	૧૦૦૦) પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે ઉધાર શુદ ૪ ને શુક્ર.
૧।। શ્રી વટાવ ખાતે જમે.	૧૦૦૦) હુંડી ૧ મુંબઈની પરી. જીવરાજ બાલુ ઉપરની લખી અત્રેથી પરી. ઝવેર લખમીચંદની રાખ્યા અમારી વતી શાહ-જોગની તુરત મુદતની મીતી શુદ ૧ ને ભોમની દર ૦)≈ અંદરને ભાવે રોકડેથી કરાવી તેના. પા.
૧।। હુંડી ૧ અત્રેથી પરી. ઝવેરચંદ લખમીચંદની લખેલી મુંબઈના પરી. જીવરાજ બાલુ ઉપરની તુરત મુદતની રૂ. ૧૦૦૦) ની પરી. હીરાચંદ અમુલખની મુંબઈની દુકાન ઉપર તેમના માગતા રૂ. વાળવા સારૂ બીડી તેના હુંડીઆમણના દર ૦)≈ લેખે. પા.	૧૦૦૦
	૯૦૦૧।। શ્રી પુરાંત.
૧૦૦૦૧।।)	૧૦૦૦૧।।

સંવત ૧૯૫૫ ના ચૈત્ર શુદ ૭ ને વાર સોમ.

જ	ઉ
૯૦૦૧ા શ્રી પુરાંત બાકી.	૧૯૯૭ા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે ઉધાર શુદ ૭ ને સોમ.
૯૦૦૧ા	૧૯૯૭ા હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની અત્રેથી લખી પરી. નથુ જીવણની દુકાનેથી તેમની મુંબઈની દુકાન ઉપરની રાખી શાહ જોગની મીતી શુદ ૨ ને બુધની રાખ્યા અમારી વતી મુદત દીન ૪ ચારની તેની' તારીજ.
	૨૦૦૫ રોકડાભર્યા
	૫ હુંડીઆમણના દર ૦ા લે.
	૨ા તમોએ હુંડી રૂ. ૧૯૯૭ા પરી. સખારામ મનસારામને વેચી તેની ખોટના.
	૭ા
	પા.
	૧૯૯૭ા

ળા શ્રી વટાવ ખાતે.
પ) હુંડી રૂ. ૨૦૦૦)ની પરી. નથુ જીવણુની અમદાવાદની દુકાનેથી કરાવી તેના દર ૦। લેખે.
૨॥ સદર હુંડી રા. ભાઉ વિઠ્ઠલે પરી. સખારામ મનસારામને રૂ. ૧૯લ્ળા માટે વેચી તેની ખોટના.

ળા

૨૦૦પ)

૬૯૯૬ા શ્રી પુરાંત બાકી.

૯૦૦૧ા

સંવત ૧૯૫૫ ના ચૈત્ર શુદ ૧૨ ને વાર શનિ.

જ	ઉ
૬૯૯૬ા શ્રી પુરાંત બાકી.	૧૨૦૦૨॥ શ્રી પુરાંત બાકી.
	૧૨૦૦૨॥

૫૦૦૦) રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે જમે. શુદ ૧૨ ને શનિ.
૫૦૦૦) રોકડા બાબતે હુંડી ૧ મુબઈની પરી. જીવરાજ બાલુ ઉનેપરની લખી પુથી પરી. સખારામ મનસારામઅમારી વતીની તુરત મુદતની લખી શુદ ૫ ને શનેઉની શાહ જોગની બીડી તે પરી. મણીભાઈ પ્રેમાભાઈની. દુકાને વેચી તેની તારીજ.
૫૦૦૬ા રોકડા દર ૦)= લેખે વટાવસાથે.

૭—

૬ા હુંડીઆમણુ-
ના વટાવ
ખાતે જમા
કરીને.

૫૦૦૦)

૬ા શ્રી વટાવ ખાતે જમે.

૬ા હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦) ની રા. ભાઉ વિઠ્ઠલે બીડી તે પરી. મણીભાઈ પ્રેમાભાઈની દુકાને વેચી તેના દર ૦)= લેખે.

પા.

૧૨૦૦૨ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના ચૈત્ર શુદ ૧૩ ને વાર રવિ.

જ — ઉ

૧૨૦૦૨ાા શ્રી પુરાંત બાકી.

૯૯૫) રા. ભોગીલાલ નાનાલાલને ખાતે જમે શુદ ૧૨ ને શનેઉ.

૯૯૫) રોકડા બાબતે હુંડી ૧ રૂ. ૧૦૦૦) ની પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપરની કરી આપી તે નામ જોગની મુદત દીન ૪ ચારની તે તેમને ખાતે જમે કરીને.

૯૯૫) રા. ભોગીલાલ નાનાલાલને ખાતે ઉધાર શુદ ૧૨ ને શનેઉ.

૧૦૦૦) હુંડી ૧ પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ઉપરની લખી અમારી વતીની દત દીન ૪ ચારની નામ જોગની તેની વિગત.

૧૦૦૦) હુંડી ૧ના

૭—

૫) હુંડીઆમણ દર ॥ લેખે.

૯૯૫) ”

પા.

૧૦૦૦) પરી. નથુ જીવણની મું-
બઇની દુકાન ખાતે જમે
વદ ૯ ને ગુરૂ.

૧૦૦૦) હુંડી ૧ તમારા ઉ-
પરની લખી અ-
મારી વતીની
મીતી શુદ ૧૨ ને
શનેઉની મુદત
દીન ૪ ચારની
તેની ભરપાઈ શુદ
૧૪ ને સોમે થઈ
તેના.

પા.

૧૩૯૯૭ાા

પ) શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર.

પ) હુંડી ૧ પરી. નથુ જી-
વણની મુંબઇની દુ-
કાન ઉપરની રા. ભો-
ગીલાલ નાનાલાલને
લખી આપી તેના દર
ાા લેખે.

પા.

૧૦૦૦)

૧૨૯૯૭ાા શ્રી પુરાંત બાકી.

૧૩૯૯૭ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના ચૈત્ર વદ ૪ ને વાર શનિ.

જ

૧૨૯૯૭ાા શ્રીપુરાંત બાકી.

૫૦૦) પરી. ઝવેર લખમીચંદને
ખાતે જમે. વદ ૧૧ ને શુક્ર
પાકયા તારીખ વદ ૭
ને ભોમે.

૫૦૦) રોકડા હુંડી ૧ રૂ.
૫૦૦)ની તમોએ પરી. નથુ
જીવણની મુંબઉની દુકાન
ઉપરની લખી રાખ્યા અ-
મારી પાસેથી નામજોગની
મુદત દીન ૧ વળતાની
તેનો દેખાડ વદ ૫ ને
રૂવેઉએ કર્યો તે.

૧૩૪૯૭ાા

ઉ

૫૦૦) પરી. ઝવેર લખમીચંદ
ખાતે ઉધાર. વદ ૧૧ ને શુક્ર.
૫૦૦) રોકડા હુંડી ૧
પરી. નથુ જીવણની મુંબ-
ઈની દુકાન ઉપરની કરાવી
નામ જોગની મુદત એકદીન
વળતાની દર ૦)= લેખે ૦ાા=
શ્રી વટાવ ખાતે ઉધારીને.

૦ાા= શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર
૦ાા= હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦)ની
પરી. ઝવેર લખમીચંદ
દુકાનેથી મુંબઈના પરી.
નથુ જીવણઉપરની કરાવી
તેના દર ૦)= લેખે.

૫૦૦ાા=

૧૨૯૯૬॥॥= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૩૪૯૭॥

સંવત ૧૯૫૫ ના વૈશાખ શુદ૦ ૧ ને વાર બુધ.

જ

૧૨૯૯૬॥॥= શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૫૦૩॥ પરી. માણુકચંદ જેચંદને ખાતે જમે શુદ ૧ વાર બુધ.
૧૫૦૩॥ હુંડી ૧ રૂ. ૧૫૦૦ ની પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની લખી અત્રેથી અમારી વતીની શાહજોગની મુદત વાર ભોમની લખી શુદ ૧ ને વાર બુધે તેની વિગત.
૧૫૦૦) પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની હુંડીના.
૩॥ વટાવના દર. રૂ ૦। લેખે.

૧૫૦૩॥

પા.

૧૫૦૦) પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે જમે શુદ ૫ ને વાર રવી.
૧૫૦૦) હુંડી ૧ તમારા ઉપરની લખી અત્રેથી અમારી વતીની શાહજોગની મુદત વાર ભોમની મીતી શુદ ૧ ને વાર બુધની રાખ્યા પરી. માણુકચંદ જેચંદ.

ઉ

૧૫૦૩॥ પરી. માણુકચંદ જેચંદને ખાતે ઉધાર શુદ ૧ ને વાર બુધ.
૧૫૦૦) હુંડી ૧ પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની.
૩॥ વટાવના દર ૦। લેખે.

૧૫૦૩॥

૧૪૫૦૦॥= શ્રી પુરાંત બાકી.

૧૬૦૦૪॥=

૩ાા શ્રી વટાવ ખાતે જમે.
૩ાા હુંડી ૧ પરી. માણ-
કચંદ જેચંદનો પરી.
નથુ જીવણની મુંબ-
ઇની દુકાન ઉપરની
રૂ. ૧૫૦૦) ની લખી
આપી તેના દર ૦ા
લેખે.
પા.

૧૬૦૦૪ા=

સંવત ૧૯૫૫ ના વૈશાખ શુદ ૫ ને વાર સોમ.

જ

૧૪૫૦૦ાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૪૫૦૦ાા=

ઉ

૧૦૦૦) પરી. નથુ જીવણની મું-
બઈની દુકાન ખાતે ઉધાર
શુદ ૧૧ ને શનિ.
૧૦૦૦) હુંડી ૧ અમારા
ઉપરની તમારી વતીની
મુદત દીન ૧૦ ની શાહ-
જોગી લખી ચૈત્ર શુદ ૧
ને વાર બુધની રાખ્યા
શા. ત્રીકમ પાનાચંદ
તેમણે આજરોજ રૂપીઆ
રોકડા લીધા તે તમારે
ખાતે ઉધાર.
પા.

૧૦૦૦)

૧૩૫૦૦ાા= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૪૫૦૦ાા=

સંવત ૧૯૫૫ ના વશાખ શુદ ૭ ને વાર સોમ.

જ — ઉ

૧૩૫૦૦ાા= શ્રીપુરાંત બાકી.
રાા શ્રી વટાવ ખાતે જમે.
રાા હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦)ની પરી. ઝવેર લખમીચંદની દુકાનની લખેલી તે મેહેતા હરીવલભ દ્વારકાદાસ પાસેથી વેચાણ લીધી તેના વટાવના દર ાા લેખે.

૧૩૫૦૩)=

૫૦૦) શ્રીહુંડી ખરીદ ખાતે ઉધાર.
૫૦૦) હુંડી ૧ પરી. ઝવેર લખમીચંદની દુકાને લખેલી પોતાની વલીની ભાવનગરના પરી. હીરાચંદ વખતચંદ ઉપરની શાહજોગી મુદત દીન ૧ લખી શુદ ૪ ને શનેઉએ રાખ્યા મેહેતા મનસુખ હરીવલભ પાસેથી તે હુંડી. જમે માલ ધણી મેહેતા હરીવલભ દ્વારકાદાસ પાસેથી ખરીદી તેની વિગત.
૪૯૭ાા રોકડા હુંડીના.
રાા વટાવના દર૦ાા લેખે કાપી વટાવ ખાતે જમે.

૫૦૦
પા.

૫૦૦)

૧૩૦૦૩)= શ્રી પોતે જણાશે.

૧૩૫૦૩)=

સંવત ૧૯૫૫ ના વૈશાખ શુદ ૮ ને વાર ગુરૂ.

જ — ઉ

૧૩૦૦૩)= શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૫૪રા પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે જમે શુદ ૮ ને ગુરૂ. પાક્યા

૧૫૫૦) રા. ભાર વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે ઉધારે શુદ ૮ ને ગુરૂ.
૧૫૫૦) તેમણે મોકલેલાં

તારીખ વૈશાખ વદ ૧૨ ને વાર સોમ.
૧૫૪૨ા હુંડી ૧ અમારી વતીની લખી તમારા ઉપરની શાહજોગી મુદત દીન ૧૫ ની તે પુનાવાલા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ ઉપર બીડી તેમને ખાતે ઉધાર.

પા.

ળાા શ્રીવટાવ ખાતે જમે.

ળાા હુંડી ૧ રૂ. ૧૫૪૨ા ની પરી. નથુ જીવણુની મુંબઇની દુકાન ઉપરની લખી રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાલા ઉપર તેમનાં વાસણુના વેચાણુના રૂ. ૧૫૫૦) નો અવેજ મોકલવા સારૂ બીડી તેના દર ળા લેખે.

પા.

૩ા= રા૦ ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાલાને ખાતે જમે વૈશાખ વદ ૮ ને વાર ગુરૂ

૩ા= તેમના ઉપર હુંડી ૧ રૂ. ૧૫૪૨ા ની પરી. નથુ જીવણુની મુંબઇની દુકાન ઉપરની બીડી તે વેચતાં રૂ. ૧૫૩૮ા= ઉપજવાથી ઓછી મળેલી રકમ રૂ. ૩ા= ની તેમને મજરે આપવાની તે.

પા.

૧૪૫૫૬ાા

વાસણુના ઉપજ્યા તે તે મને મોકલવા સારૂ હુંડી ૧ રૂ. ૧૫૪૨ા ની પરી. નથુ જીવણુની મુંબઈની દુકાન ઉપરની લખી અમારી વતીની શાહજોગી મુદત દીન ૧૫ ની આજની મીતીની બીડી તેની તારીજ

૧૫૪૨ાપરી. નથુ જીવણુની મુંબઇની દુકાન ખાતેજમે.

ળાા વટાવ ખાતે જમે દર ળા લેખે.

પા.

૧૫૫૦)

૩ા= શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર વદ ૮ ને ગુરૂ.

૩ા= રૂ. ૧૫૪૨ા ની હુંડી પરી નથુ જીવણુની મુંબઈની દુકાન ઉપરની લખી પુનાવાળા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલને અવેજ વાળવા તેમનાપર બીડેલી તે વેચતાં કસર પડી તે તેમને ખાતે જમે.

૧૫૫૩ા=

૧૩૦૦૩)= શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૪૫૫૬ાા=

સંવત ૧૮૯૫ ના જેઠ શુદ ૧ ને વાર શુક્ર.

જ		ઉ	
૧૪૦૦૩)=	શ્રીપુરાંત બાકી.	૧૫૦૧ા,	પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે ઉધાર.
૧ા	શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર શુદ ૨ ને શુક્ર ૧ા પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાને હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦) ની અમારી વતીની અમારા ઉપર લખી તેનું હુંડીઆમણુ રૂ. ૧ા ના દર ૦ા લેખે. તેમણે લીધેલું તે તેમને ખાતે ઉધાર. પા.		૧૦૦૦) હુંડી ૧ રૂ. ૧૦૦૦)ની તમારી વતીની લખી અમારા ઉપરની મુદત વાર ભોમની મીતી વૈશાખ વદ ૧૧ ને રવેઉની તેના રૂપીઆ મેહેતા હરકીસન જમનાદાસને આપ્યા. શુદ ૧ ને વાર શુક્ર.
			૫૦૧ા હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦)ની અમારી વતીની લખી અમારા ઉપરની તુરત મુદતની મીતી વૈશાખ શુદ ૧૪ ને વાર બુધની તેનાં નાણાં શુદ ૧ ને વાર શુક્રે આપ્યાં તેની તારીજ.
			૫૦૦) હુંડીના રોકડા શા. કસનદાસ ત્રીકમને.
			૧ા શ્રી વટાવ ખાતે જમે.
			૫૦૧ા
			૧૫૦૧ા
			૧૫૦૧ા
		૧૧૫૦૩)=	શ્રીપુરાંત બાકી.
૧૩૦૦૪ા=		૧૩૦૦૪ા=	

સંવત ૧૯૫૫ ના જેઠ શુદ ૨ ને વાર શનિ.

જ

૧૧૫૦૩)= શ્રીપુરાંત ભાકી.
૨૫૦૧ાાા= પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે જમે.
૧૦૦૦) હુંડી ૧ લખી અમારી વતીની તમારા ઉપરની નામજોગી મુદત વાર ભોમની મીતી શુદ ૨ ને વાર શનેઉની હા. શેઠ કાવસજી દોરાબજી પાસેથી લીધા તેની તારીજ.
૧૦૦૦) હુંડીના.
૩ાા હુંડીઆમણ દર ૦ા= લેખે તે વટાવ ખાતે જમે.

૧૫૦૧ાાા= હુંડી ૧ રૂ.૧૦૦) ની તમારી વતીની લખી શુદ ૨ ને વાર શનેઉની શાહજોગી મુદત દીન ૪ ચારની રાખ્યા પરી. નેમચંદ હેમચંદ તેની તારીજ.
૧૫૦૦ હુંડીના.
૧ાા= હુંડીઆમણના દર ૦ા= લેખે તમારે ખાતે જમે.

૧૫૦૧ાાા=

ઉ

૧૪૦૦૮ાા શ્રીપુરાંત ભાકી.

૧૩૦૦૮ાા

૨૫૦૧॥।=

૩॥ શ્રીવટાવ ખાતે જમે.

૩॥ હુંડી ૧ રૂ.૧૦૦૦)ની અમારી વતીની પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે શેઠ- કાવસજી હોરાબજીને લખી આપી તેના હું- ડીઆમણના દર ૦।= લેખે.

૧૪૦૦૮॥।

સંવત ૧૯૫૫ ના જેઠ શુદ ૩ ને રવિ.

જ	ઉ
૧૪૦૦૮॥। શ્રી પુરાંત બાકી.	૧૪૯૭॥.પરી નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે ઉધાર.
૧૪૦૦૮॥।	૫૦૦) હુંડી ૧ અમારી વાતીની પરી. જોઇતા સાંકળાની અમદાવાદની દુકાનેથી લખાવી તેમની મુંબઇની દુકાન ઉપરની શાહજોગી મુદત દીન ૧ વળતાની લખી શુદ ૩ ને વાર રવેઉ તેના હુંડીઆમણના રૂ. ૫) દર રૂ.૦૧) લેખે આપ્યા તે શ્રીવટાવ ખાતે ઉધાર.

૯૯૭ા હુંડી ૧ રૂ. ૧૦૦૦ʝ
ની તમારી વતીની
પરી જોઈતા સાંક-
ળાની મુંબઈની દુ-
કાન ઉપરની લખી
પરી. મણીભાઈ
પ્રેમાભાઈ શાહજો-
ગની મુદત દીન
૧ ની તેની તારીજ
૧૦૦૦ હુંડીના.

૨ા વટાવ દર
ના લેખે
કાપ્યો તે.

૯૯૭ા

૧૪૯૭ા

પા.

પʝ શ્રી વટાવ ખાતે.
પʝ હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦ ની
અમારી વતીની પરી જો-
ઇતા સાંકળાની દુકાનેથી
કરાવી પરી. નથુ જીવણની
મુંબઇની દુકાન ખાતે બીડી
તેના દર રૂ. ૧ʝ લેખે.

૧૫૦૨ા

૧૨૫૦૬ા શ્રી પુરાંત બાકી.

૧૪૦૦૮ાા

સંવત ૧૯૫૫ ના જેઠ વદ ૧ ને વાર શનિ.

જ		ઉ	
૧૨૫૦૬૧	શ્રી પુરાંત બાકી.	૧૫૩૦૬૧	શ્રી પુરાંત બાકી.
૨૭૯૪)	પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે જમે. ૧૧૯૪) હુંડી ૧ રૂ. ૧૨૦૦) ની અમારી વતીની પરી. જોઇતા સાંકળાની મુંબઇની દુકાનેથી તેમની અમદાવાદની દુકાન ઉપરની કરાવી શાહજોગી મુદત દીન ૪ ચારની લખી જેઠ શુદ ૬ ને વાર બુધની તેનાં નાંણાં આજ રોજ મળ્યાં તેની તારીજ. ૧૨૦૦ હુંડીના રોકડા. ૬ હુંડીઆમણના દર ૦ાા લેખે તે વટાવખાતે જમે. ૧૧૯૪ ૧૬૦૦) હુંડી ૧ તમારી વતીની લખી પરી. જોઇતા સાંકળાની મુંબઇની દુકાનેથી પરી. મણીભાઇ પ્રેમાભાઈ ઉપરની શાહજોગી મુદત વાર ભોમની લખી જેઠ શુદ ૧૦ ને રવેઉની તે ઉપર ભરપાઈ થઇ આજરોજ નાણાં મળ્યાં તે તમારે ખાતે જમા.	૧૫૩૦૬૧	
૨૭૯૪	પા.		

૬) શ્રી વટાવખાતે જમે.
૬ હુંડી ૧ રૂ. ૧૨૦૦) ની અમારી વતીની પરી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન તરફથી આવી તેનાં નાણાં રૂ. ૧૧૯૪ તેમને ખાતે જમે.

૧૫૩૦૬।

સંવત ૧૯૫૫ ના આશાડનો મેળ.

જ		ઉ	
૧૫૩૦૬।	શ્રી પોતે જણુશે.	૩૩૦૫।	રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે ઉધાર શુદ ૧ ને વાર શનેઉ. ૮૦૦) હુંડી ૧ રૂ. ૮૦૧) ની અમારી વતીની પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની નામજોગી મુદ્દત દીન ૧૫ ની લખી શુદ ૧, ને વાર શનેઉ તે તમારા ઉપર આજરોજ બીડી છે.
૩૩૦૬।	પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે જમે શુદ ૧ ને વાર શનેઉ. ૮૦૧) હુંડી ૧ અમારી વતીની તમારા ઉપરની લખી અમારી નામજોગી મુદ્દત દીન ૧૫ ની લખી આજરોજની રાખ્યા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે રૂ. ૮૦૦) અને શ્રી વટાવ ખાતે રૂ. ૧) ઉધાર.	૨૫૦૫।	હુંડી ૧ તમારી વતીની પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની લખી અમારી શાહજોગની મુદ્દત માસ બેની તેની તારીજ. ૨૫૦૦) તમારો લેણા અ- ૪ વા-
૨૫૦૫।	હુંડી ૧ પુનાવાળા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલની વતીની લખી અમારી શાહજોગની મુદ્દત માસ ૨ ની લખી આજની મીતીની તે તેમને ખાતે ઉધાર દેખાડ કરા-		

વ્યાની મીતી શુદ
૫ ને ગુરૂ ભર-
પાઈની મીતી ભા-
દરવા શુદ ૧ ને
વાર બુધે.
પા.

૩૩૦૬।

૨૫૦૬। રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવા-
ળાને ખાતે જમે શુદ ૮
ને વાર રવેઉ.
૨૫૦૬। હુંડી ૧ રૂ. ૨૫૦૫।
ની તમારી વતીની
પરી. નથુ જીવ-
ણની મુંબઈની દુ-
કાન ઉપરની લખી
અમારી શાહજો-
ગની મુદત માસ
૨ ની લખી શુદ
૧ ને વાર શનેઉ
તે તમોએ અમને
વેચી તેના તમારે
ખાતે જમે.
પા.

૩॥ શ્રી વટાવ ખાતે જમે.
૩॥ હુંડી ૧ રૂ. ૨૫૦૫।
ની પરી. નથુ જી-
વણની મુંબઈની
દુકાન ઉપરની રા.
ભાઉ વિઠ્ઠલે અ-
મને રૂ. ૨૫૦૬।
માટે વેચી તે
પરી. માણકચંદ

ળવા ત-
મારા લ-
ખવાથી.
પા હુંડીઆ-
મણના
તમારી
વતીની
હુંડીના
પા.

૨૫૦૫।

૩૩૦૫।

૧) શ્રી વટાવ ખાતે ઉધાર.
૧) હુંડી ૧ રૂ. ૮૦૧)
ની પરી. નથુ જી-
વણની મુંબઈની
દુકાન ઉપરની અ-
મારી વતીની
લખી રા. ભાઉ
વિઠ્ઠલ પુનાવાળા
ઉપર બીડી તેના
દર ૦)= લેખે.
પા.

૨૫૧૦) પરી. માણકચંદ જેચંદને
ખાતે ઉધાર શુદ ૧૦ ને
વાર ભોમે.
૨૫૧૦) હુંડી ૧ રૂ. ૨૫૦૫।
ની રા. ભાઉ વિ-
ઠ્ઠલ પુનાવાળાની
વતી લખી અમારી
પરી. નથુ જીવ-
ણની મુંબઈની દુ-
કાન ઉપરની શાહ-

જેચંદને રૂ. ૨૫૧૦)
માટે વેચી તેના
નફાના.

પા.

૨૦૦૦) પરી. નથુ જીવણની મુંબા-
ઈની દુકાન ખાતે જમે શુદ
૧૦ ને વાર ભોમે.

૨૦૦૦) હુંડી ૧અમારી વતી-
ની શાહજોગની મુદત
માસ ૨ ની રાખ્યા
શા. ઝવેર કાળીદાસ
પાસેથી દેખાડની મી-
તી શુદ ૧૨ ને વાર
ગુરૂ ભરપાઈની મી-
તી ભાદરવા શુદ ૧૨
ને શનેઉ.

પા.

---

૫) શ્રી વટાવખાતે જમે.

૫) હુંડી ૧ રૂ ૨૦૦૦)ની
પરી. નથુ જીવણની
મુંબઈની દુકાન ઉપ-
રની અમારી વતીની
શા. ઝવેર કાળીદાસ-
ને આપી તેના
દર ૦। લેખે.

પા.

જોગ મુદત માસ
૨ ની લખી શુદ
૧ ને વાર શનેઉ
તે રા. ભાઉ વિઠુલે
અમને શુદ ૮ ને
વાર રવેઉએ વેચી
તે તમોએ અમારી
વતીની વેચાણ
રાખી તેના.

પા.

૨૦૦૫) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે
ઉધાર શુદ ૧૨ ને વાર ભોમે.

૨૦૦૫) હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦)
પરી. નથુ જીવણની
મુંબઈની દુકાન ઉપ-
રની લખી અમારી
વતીની શાહજોગી મુ-
દત માસ ૨ ની તેની
તારીજ.

૨૦૦૦) હુંડીના તે
પરી. નથુ
જીવણની
મુંબઈની
દુકાન ખા-
તે જમે.

૫) હુંડીઆમ-
ણના દર ૦।
લેખે તે
શ્રી વટાવ
ખાતે જમે.

પા.

૨૦૦૫)

૨૦૦૭ાા શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે જમે શુદ ૧૫ ને વાર શનેઉ.

૨૦૦૭ાા હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ઉપરની પુનાવાળા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલની વતી વેચાણ રાખી તેના તેમને ખાતે ઉધાર.

પા.

૭૯૯ાાા પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે જમે વદ ૩ ને વાર ભોમે.

૭૯૯ાાા હુંડી ૧ રૂ.૮૦૧) ની અમારી વતીની તમારા ઉપરની નામજોગી મુદત દીન ૧૫ ની લખી શુદ ૧ ને વાર શનેઉની તે પરી. સખારામ મનસારામ પુનાવાળા પાસેથી વેચાણ લઇ ખોખું બીડચું તેના.

પા.

૧ા શ્રીવટાવ ખાતે જમે.

૧) હુંડી ૧ રૂ. ૮૦૧) ની પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાનઉપર અમારી વતીની લખી રા. ભાઉ વિઠ્ઠલને પુને બીડી તેના દર)= લેખે.

૨૦૦૭ાા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે ઉધાર શુદ ૧૫ ને વાર શનેઉ.

૨૦૦૭ાા હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની પરી. નથુ જીવણની મુબઇની દુકાન ઉપરની અમોએ શા. ઝવેર કાળીદાસની અમારી વતીની શુદ ૧ ને વાર ભોમની મીતીની લખી આપી તે તમારા લખવાથી તમારી વતી આજ દીને વેંચાણ રાખી તમારા ઉપર બીડી તેના તેમને ખાતે જમે.

પા.

૮૦૧) પરી. નથુ જીવણની મુંબઇની દુકાન ખાતે ઉધાર વદ ૩ ને વાર ભોમે.

૮૦૧) હુંડી ૧ અમારી વતીની તમારાઉપર શુદ ૧ ને વાર શનેઉની લખી પુનાવાળા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ ઉપર લખેલ તેની ભરપાઇ થઈ ખોખું આજ દીને આવ્યા ઉપરથી જમાખરચ નાખ્યું છે.

પા.

૦। સદર હુંડી રૂ. ૭૯૯।।। માટે પરી. નથુ જીવણુની મુંબઈની દુકાને વેચાણ રાખી તેના નફાના.

પા૦

૬।

૨૦૦૨।। રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે જમે. વદ ૭ ને વાર શનેઉ.

૨૦૦૨।। હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની મુંબઇના પરી. નથુ જીવણુની દુકાન ઉપરની લખી અમારી તે તેમની વતી તમારી પાસેથી વેચાણ લીધી તેના તેમને ખાતે ઉધાર.

પા.

૫૦૦૬।) પરી. નથુ જીવણુની મુંબઈની દુકાન ખાતે જમે વદ ૭ ને વાર શનેઉ.

૫૦૦૬। હુંડી ૧ રૂ.૫૦૦૦ ની પુનાવાળા પરી. સખારામ મનસારામે તેમની વતીની તમારી અમદાવાદની દુકાન ઉપરની લખી શાહજોગી મુદત માસ ૨ ની મીતી વૈશાખ વદ ૧૧ ને વાર ગુરૂની તે તમોએ અમારીવતી ખ-

---

૨૦૦૨।। પરી. નથુ જીવણુની મુંબઈની દુકાન ખાતે ઉધાર વદ ૭ ને વાર શનેઉ.

૨૦૦૨।। હુંડી ૧ રૂ. ૨૦૦૦) ની લખી શુદ ૧૦ ને વાર ભોમની તમારા ઉપરની શાહજોગની મુદત માસ ૨ ની લખી અમારી તે તમારા લખવાથી રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળા પાસેથી વેચાણ રાખી તેના તેમને ખાતે જમે.

પા.

૫૦૧૨।।) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે ઉધાર વદ ૭ ને શનેઉ.

૫૦૧૨।। હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦) ની લખી પુનાવાળા પરી. સખારામ મનસારામે પરી. નથુ જીવણુની અમદાવાદની દુકાન ઉપરની શાહજોગની મુદત માસ ૨ ની

રીદી આજરોજ
શા. ઝવેર કાળીદા-
સને વેચી તેના તે-
મને ખાતે ઉધાર.
પા.

૬૧) શ્રી વટાવ ખાતે જમે.
૬૧ હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦ની પુ-
નાવાળા પરી. સખારામ
મનસારામે લખેલી તે
પરી. નથુ જીવણની મુંબ-
ઈની દુકાનવાળાએ ખ-
રીદ્દ કરી શા. ઝવેર કા-
ળીદાસને વેચી તેના
નફાના.
પા.

લખી વૈશાખ વદ ૦))
ને વાર ગુરૂની તે પરી.
નથુ જીવણની મુંબ-
ઈની દુકાન વાળાએ ત-
મને વેચી તેની તારીજ
૫૦૦૬ા પરી. નથુ જી-
વણની મુંબ-
ઈની દુકાન
ખાતે હુંડીના
વેચાણના જમે
૬૧ હુંડી આમણના
તે શ્રી વટાવ
ખાતે જમે.
પા.

૫૦૧૨ા

૫૦૦૦) શા. ઝવેર કાળીદાસને ખાતે
જમે વદ ૯ ને વાર સોમે.
૫૦૦૦) હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦)
ની પુનાવાળા પરી.
સખારામ મનસા-
રામની પરી. નથુ
જીવણની અમદા-
વાદની દુકાન ઉપ-
રની લખેલી તે ત-
મારી પાસેથી પુ-
નાવાળા રા. ભાઉ
વિઠ્ઠલનીવતી ખ-
રીદી તેના તેમને
ખાતે ઉધાર.
પા.

૫૦૦૦) રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને
ખાતે ઉધાર વદ ૯ ને વાર
સોમે.
૫૦૦૦) હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦)
ની પુનાવાળા પરી
સખારામ મનસા-
રામે પરી. નથુ જી-
વણની અમદાવાદની
દુકાન ઉપરની લ-
ખેલી તે તમારીવ-
તી શા. ઝવેર કા-
ળીદાસ પાસેથી ખ-
રીદી તે તેમને ખાતે
જમે.
પા.

૫૦૦૩)= રા.. ભાઉ વિઠ્ઠલ પુનાવાળાને ખાતે જમે. વદ ૯ વાર સોમે.

૫૦૦૩)= હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦) ની પુનાવાળા પરી. સખારામ મનસારામની પરી. નથુ જીવણની અમદાબાદની દુકાન ઉપરની શા. ઝવેર કાળીદાસ પાસેથી ખરીદેલ તે પરી નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાનની વતી ખરીદી તે તેમને ખાતે ઉધાર.
પા.

૫૦૦૩)= પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે જમે વદ ૧૧ ને વાર રવેઉ.

૫૦૦૩)= હુંડી ૧ રૂ. ૫૦૦૦) ની પુનાવાળા પરી. સખારામ મનસારામે તમારી અમદાવાદની દુકાન ઉપરની શાહજોગની મુદત માસ ૨ ની લખી વૈશાખ વદ ૦)) ને વાર ગુરૂની તમારીવતી રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ

૫૦૦૩)= પરી. નથુ જીવણની મુંબઈની દુકાન ખાતે ઉધાર વદ ૯ ને વાર સોમે.

૫૦૦૩)= હુંડી ૧ પુનાવાળા પરી. સખારામ મનસારામે તમારી અમદાવાદની દુકાન ઉપર લખેલી તે તમારીવતી પુનાવાળા રા. ભાઉ વિઠ્ઠલ પાસેથી ખરીદી તેના તેમને ખાતે જમે.
પા.

૨૭૬૪૭ાા=
૨૦૩૦૯ા= શ્રી પુરાંત બાકી.

૪૭૯૫૭

પુનાવાળા પા-
સેથી ખરીદેલી
તેનાં નાણું ત-
મારી અમદાવા-
દની દુકાનેથી
આજરોજ ભ-
રપાઇ કરી લીધાં
તે તમારે ખાતે
જમે.
પા.

૪૭૯૫૭॥

મનોંયલ ૧૩.

માસવાર તારીજ.

માહે કાર્તક સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

	જમા.	ઉધાર.
શુદ ૨	૪૦૦	૪૬૪
શુદ ૩	૩૦૦	૨૫૯
શુદ ૪	૧૦૦૦	૧૦૨૫
શુદ ૫	૨૪૫૦	૧૯૩૫
વદ ૦))	૩૧૦	૨૭૭॥
	૪૪૬૦	૩૯૬૧
સિલક.	૧૦૧	૬૦૦
	૪૫૬૧	૪૫૬૧

માહે માગશર સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

શુદ ૧	૧૦૫૦	૧૦૩૨॥
શુદ ૭	૪૦	૧૫૩
વદ ૧	૬૪૦	૧૦
વદ ૧૦	૧૨૫	૫૪૦

વદ ૦))	૪૦૮	૫૬ાા
	૨૨૬૩	૧૭૯૨
સિલક.	૬૦૦	૧૦૭૧
	૨૮૬૩	૨૮૬૩

માહે પોસ સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

શુદ ૧	૧૨૮૩	૧૨૮૩
શુદ ૧૨	૬૪૫ાાા=	૨૯૫
વદ ૪	૫૦૫	૧૫૦૦
વદ ૧૧	૭૫	૧૭૦
વદ ૧૪	૯૧૨ાા	૯૪૯
	૩૪૨૧ા=	૪૧૯૭
સિલક.	૧૦૭૧	૨૯૫ા=
	૪૪૯૨ા=	૪૪૯૨ા=

માહે મહા સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

શુદ ૩	૧૯૧૦	૧૯૭૦
શુદ ૯	૧૯૧૪ા	૧૯૬૪ા
શુદ ૧૩	૨૨૫	૨૦૩ાા
શુદ ૧૫	૨૧૦૦	૨૧૩૧ાા
	૬૧૪૯ા	૬૨૬૯ા
સિલક.	૨૯૫ા=	૧૭૫ા=
	૬૪૪૪ાા=	૬૪૪૪ાા=

માહે ફાગણ સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

શુદ ૪	૨૦૦૦	૨૦૭૬ા
શુદ ૭	૪૧૨૦	૪૧૨૦
વદ ૫	૨૫	૧૦૫
વદ ૧૪	૪૫ાા≡ાા	૨૦ા-ાા
વદ ૦))	૧૭૭ાા	૧૬૭ાા
	૬૩૬૮)≡ાા	૬૪૮૯)-ાા
સિલક.	૧૭૫ા=	૫૪)ાા-
	૬૫૪૩ાા-ાા	૬૫૪૩ાા-ાા

માહે આસો સંવત ૧૯૫૫ ની તારીજ.

શુદ ૮	૨૨૦૦	૧૫૦૦
શુદ ૧૩	૦	૭૫
વદ ૧૦	૧૦૦૦*	૧૫૫૦
વદ ૧૨	૦	૭૧।~
	૩૨૦૦	૩૧૯૬।~
સિલક.	૫૪॥~	૫૮॥
	૩૨૫૪॥~	૩૨૫૪॥~

મનોયલ ૧૩.

બાર માંહી તારીજ, સંવત ૧૯૫૫ ના રોજમેળની.

	જમા.	ઉધાર.
માહે કાર્તક.	૪૪૬૦	૩૯૬૧
માહે માગશર.	૨૨૬૩	૧૭૯૨
માહે પોસ.	૩૪૨૧।=	૪૧૯૭
માહે મહા.	૬૧૪૯।	૬૨૬૯।
માહે ફાગણ.	૬૩૬૮।=॥	૬૪૮૯।॥
માહે આસો.	૩૨૦૦	૩૧૯૬।~
	૨૫૮૬૧॥~॥	૨૫૯૦૪॥~॥
સિલક.	૧૦૧	૫૮॥
	૨૫૯૬૨॥~॥	૨૫૯૬૨॥~॥

મનોયલ ૧૩.

ખાતાવાર તારીજ.

	જમા.	ઉધાર.
૧ શા. પાનાચંદ મૂળચંદ.	૩૪૫૦	૧૭૦૦
૨ પટેલ ભક્તિ ભૂધર.	૧૦૦	૧૫૦
૩ પટેલ જેઠા વસ્તા.	૭૫૦	૩૦૯॥~॥
૪ શ્રી ધર્માદાય ખાતું.	૦	૬૬.
૫ શ્રી ઘરખરચ ખાતું.	૦	૨૧૭૧॥~

* ૩૦૧।~॥ ની રકમ મેળના સરવાળામાં રહી ગઈ છે.

૬ શા. ઝવેર કાળીદાસ.	૨૦૩૦)ના	૨૬૭
૭ પા. ભાણા નાથા.	૧૯૪	૨૦૭॥
૮ મેહેતા માણેકલાલ અંબાલાલ.	૧૦૦૦	૦
૯ શ્રી કાપડ ખાતું.	૨૨૦૦	૪૨૮૨॥
૧૦ શ્રી ખેતર ખાતું.	૧૧૫	૪૮૧॥
૧૧ પટેલ કીશોર વાલજી.	૦	૧૨૫
૧૨ શ્રી ઇમારત ખાતું.	૧૫૦	૧૮૨૭॥
૧૩ શ્રી દર દાગીના ખાતું.	૦	૭૭૮
૧૪ બાઈ જડાવ શા. મુલજી જેઠાની વિધવા.	૫૦૦	૦
૧૫ શા. માણેકચંદ જેચંદ.	૧૫૦૦	૧૫૦
૧૬ શ્રી વકરા ખાતું.	૪૭૫૪॥	૦
૧૭ કોળી રૂડા રૂપા.	૧૮॥	૮૮॥
૧૮ મીઆં કમાલ જાફર.	૦	૫૦
૧૯ પા. રૂડા મનોર વસ્તા.	૦	૧૧૨
૨૦ પા. માલા ભાઈજી.	૬॥	૨૦૬॥
૨૧ શા. વનમાળી જીવા.	૮૦	૮૦
૨૨ શા. ભાઈદાસ કાનદાસ.	૬૫	૧૫
૨૩ શ્રી વધઘટ ખાતું.	૦॥	૦
૨૪ શ્રી ચાંલ્લા ખાતું.	૫૦૫	૦
૨૫ કોળી રૂડા મનોર જેઠા.	૦	૯૫
૨૬ શ્રી નફા તોટા ખાતું.	૦	૫
૨૭ શા. ત્રીભોવન નથુ.	૨૧૭૫	૩૧૬૨॥
૨૮ શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતું.	૫૭॥	૮૮।
૨૯ શા. કેવળ નથુ.	૪૦૦૦	૩૫૭૦
૩૦ શા. નથુ જીવણ મુંબઈની દુકાન.	૧૯૧૪।	૧૯૧૪।
૩૧ શા. હીરાચંદ હરખજીનું ખાતું.	૧૦૦૦	૪૦૦૦
	૨૫૮૯૬॥	૨૫૯૦૪।ના
સિલક.	૧૦૧)	૫૮॥+૩૦)ના*
	૨૫૯૯૨॥	૨૫૯૯૨॥

* મેળના સરવાળામાં લીધા નથી તે.

મનોયત્ન ૧૪.

સૂચના—ખાતાં બરાબર ખાતાવહીમાંજ કરવામાં આવે છે. ખાતાવહી મનોયત્ન ૧૧ માં અપાઇ ગઇ છે તે ફરીથી ન લખતાં તેમાં જે જમા ઉધારના સરવાળા આપ્યા છે તેમની બાદબાકી જેટલું લેણું દેવું નીકળે, અને માંડી-વાળવાનાં ખાતાંમાં તેટલી રકમ મુખ્ય ખાતે (શ્રી નફા તોટા ખાતે) જમા ખરચ પડે તેટલુંજ અહીં કરી બતાવ્યું છે. ખાતાવહીમાં કેમ કરવું તે શ્રી નફા તોટા ખાતામાં જમા ખરચ નાખી બાકી કાઢી બતાવી છે તે ઉપરથી સમજાશે. ખાતાં બરાબર કરવાથી જે જમા ખરચ નાખવાનું તે રોજમેળ-માંજ આખર તારીખે નખાય છે, પણ રોજમેળ મનોયત્ન ૧૦ માં અપાઈ ગયો છે માટે આ જમા ખરચ આખર તારીખનો મેળ દોરી અત્રે આપ્યો છે. ખાતાં બરાબર કરી સરવાયું કાઢતાં અગાઉ જે તે ખાતાનું વ્યાજવહીમાં વ્યાજ કાઢી તેનું જમા ખરચ પાડવામાં આવે છે, તેથી દરેક ખાતે વ્યાજ સાથે કુલ લેણું દેવું નક્કી થાય છે. જે ખાતામાં જમા ખરચ સરખું થઈ ગયું છે તે છોડી દીધાં છે. તેમાંનાં જે ખાતાં આગળ ચલાવવાનાં હોય તેમાં બાકી ૦ કરીને તે કેટલાક ચલાવે છે. ખાતાં બરાબર કરવા સારૂ જમા ઉધાર તરફ જે બાકી લેણા દેવા લખાય છે તે ખરેખરા લેણા દેવા હોવાથી આખર સરવાયે ઉલટાવવા જોઇએ.

શા. પાનાચંદ મૂળચંદનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૭૫૦) બાકી દેવા.

પટેલ ભક્તિભૂધરનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦) બાકી લેણા.	

પટેલ જેઠા વસ્તાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૩૪ાાાના બાકી લેણા.	

શ્રી ધર્માદાય ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૬૬) શ્રીનફા તોટા ખાતે ઉધારીને.	

શ્રીઘરખરચ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૧૭૧ાાા— શ્રીનફા તોટા ખાતે ઉધારીને.	

શા. ઝવેર કાળીદાસનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૭૬૩ાાાા બાકી.

પા. ભાણા નાથાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૩॥ બાકી લેણા.	

મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૦૦૦) બાકી દેવા.

શ્રીકાપડખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૦૮૨॥ શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.	

શ્રીખેતરખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૩૬૬॥ શ્રીનફાતોટા ખાતે ઉધારીને.	

પટેલ કીશોર વાલજીનું ખાતું ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૨૫) બાકી લેણા.	

શ્રીઇમારતખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૬૭૭॥ બાકી લેણા.	

શ્રીદરદાગીના ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૭૭૮) બાકી લેણા.	

બાઈ જડાવ, શા. મૂળજી જેઠાની વિધવાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫૦૦) બાકી દેવા.

શા. માણેકચંદ જેચંદનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૩૫૦) બાકી દેવા.

શ્રીવકરાખાતું સંવત ૧૯૯૫૫.

જ	ઉ
	૪૭૫૪॥ શ્રીનફાતોટા ખાતે જમા કરીને.

કોળી રૂડા રૂપાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૭૦) બાકી લેણા.	

મીયાં કમાલ જાફરનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦) બાકી લેણા.	

પા. રૂડા મનોર વસ્તા ગામ સરખેજનાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૧૨) બાકી લેણા.	

પા. માલા ભાઇજીનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૦૦) બાકી લેણા.	

શા. ભાઇદાસ કાનદાસનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫૦) બાકી દેવા.

શ્રીવધઘટખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૦ાા= શ્રીનફાતોટા ખાતે જમે કરીને.

શ્રી ચાંલ્લાખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૫૦૫) શ્રીનફાતોટા ખાતે જમે કરીને.

કોળી રૂડા મનોર જેઠા સંવત્ ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૯૫) બાકી લેણા.	

શા. ત્રીભોવન નથુનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૯૮૭ાા બાકી લેણા.	

શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૩૦ા=ાા શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.	

શા. કેવળ નથુ વિસનારવાળાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૪૩૦) બાકી દેવા.

શા. હીરાચંદ હરખજીનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૩૦૦૦) બાકી લેણા.	

શ્રી નફા તોટા ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ		ઉ	
૪૭૫૪ાા	રો. પા. ૧૩૨ આસો વદ.)) શુક્ર.	૫)	રો. પા. ૮૧ પોસ વદ ૧૧. ને સોમ.
૦ાા=	રો. પા. ૧૩૨ આસો વદ.)) શુક્ર.	૬૬)	રો. પા. ૧૩૨ આસો વ.)) શુક્ર.
૫૦૫)	રો. પા. ૧૩૨ આસો વદ.)) શુક્ર.	૨૧૭૧ાા~	રો. પા. ૧૩૨ આસો વદ.)) શુક્ર.
		૨૦૮૨ાા	રો. પા. ૧૩૩ આસો વદ.)) શુક્ર.
		૩૬૬ાા	રો. પા. ૧૩૩ આસો વદ.)) શુક્ર.
		૩૦ા=ાા	રો. પા. ૧૩૩ આસો વદ.))
		૪૭૨૨ા૦ાા	
		૫૩૮)~ાા	બાકી દેવા સાલ આખરે.
૫૨૬૦ા=		૫૨૬૦ા=	

સંવત ૧૯૫૫ ના આશો વદ૦)) ને વાર શુક્રનો મેળ.

જ		ઉ	
૫૮૮	શ્રી પુરાંત બાકી.	૪૭૧૭ા૦ાા	શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધાર.
૫૨૬૦ા=	શ્રી નફા તોટા ખાતે જમે.	૬૬)	શ્રી ધરમાદાયક ખાતે જમા કરીને.
૪૭૫૪ાા	શ્રી વકરા ખાતે ઉધારીને.	૨૧૭૧ાા~	શ્રી ઘર ખરચ ખાતે જમા કરીને.
૦ાા=	શ્રી વધઘટ ખાતે ઉધારીને.	૨૦૮૨ાા	શ્રી કાપડ ખાતે જમા કરીને.
૫૦૫)	શ્રી ચાંલ્લા ખાતે ઉધારીને.	૩૬૬ાા	શ્રી ખેતર ખાતે જમા કરીને.
૫૨૬૦ા=		૩૦ા=ાા	શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતે જમા કરીને.
		૪૭૧૭ા૦ાા	
૬૬)	શ્રી ધરમાદાય ખાતે જમે.	૪૭૫૪ાા	શ્રી વકરા ખાતે ઉધાર.
૬૬)	શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.	૪૭૫૪ાા	શ્રી નફા તોટા ખાતે જમે કરીને
૨૧૭૧ાા~	શ્રી ઘર ખરચ ખાતે જમે.	૦ાા=	શ્રી વધઘટ ખાતે ઉધાર.

૨૧૭૧ાાા~ શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.
૨૦૮૨ાા શ્રી કાપડ ખાતે જમે.
૨૦૮૨ાા શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.
૩૬૬ાા શ્રી ખેતર ખાતે જમે.
૩૬૬ાા શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.
૩૦ા=ા શ્રી વ્યાજ વટાવ ખાતે જમે.
૩૦ા=ા શ્રી નફા તોટા ખાતે ઉધારીને.

૧૦૦૩૫ાા~ા

૦ાા= શ્રી નફા તોટા ખાતે જમે કરીને.
૫૦૫) શ્રી ચાંલ્લા ખાતે ઉધાર.
૫૦૫) શ્રી નફા તોટા ખાતે જમે કરીને.

૯૯૭૭ાા~ા
૫૮ા શ્રી પુરાંત બાકી.

૧૦૦૩૫ાા~ા

મનોયત્ન ૧૫.

૧. આખર સરવાયું.

સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ.)) સુધીનું દેવું લેણું.

૫૦) પટેલ ભક્તિ ભૂધર પા. ૯૫
૨૩૪ાા~ા પટેલ જેઠા વસ્તા પા. ૯૫
૧૩ા પા. ભાણા નાથા પા. ૯૭
૧૨૫ પટેલ કીશોર વાલજી પા. ૯૮
૧૬૭૭ાા શ્રી ઇમારત ખાતું પા. ૯૮
૭૭૮) શ્રી દરદાગીના ખાતું પા. ૯૯
૭૦) કોળી રૂડા રૂપા. પા. ૧૦૦
૫૦) મીઆં કમાલ જાફર. પા. ૧૦૦
૧૧૨) પા. રૂડા મનોર વસ્તા સરખેજ પા. ૧૦૧
૨૦૦) પા. માલા ભાઈજી પા. ૧૦૧
૯૫) કોળી રૂડા મનોર પા. ૧૦૨
૯૮૭ાા શા. ત્રીભોવન નથુ પા. ૧૦૨
૩૦૦૦) શા. હીરાચંદ હરખજી પા. ૧૦૪

૭૩૯૩ાા~ા

૧૦૧) શ્રી જણસ ખાતે.
૧૭૫૦) શા. પાનાચંદ મૂળચંદ. પા. ૯૫.
૧૭૬૩)~ાા શા. ઝવેર કાળીદાસ પા. ૯૭
૧૦૦૦) મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલ પા. ૯૭.
૫૦૦) બાઈ જડાવ શા. મૂળજી જેઠાની વિધવા પા. ૯૯.
૧૩૫૦) શા. માણેકચંદ જેચંદ પા. ૯૯
૫૦) શા. ભાઇદાસ કાનદાસ. પા. ૧૦૧.
૪૩૦) શા. કેવળ નથુ વીસનગર પા. ૧૦૩
૫૩૮)~ાા શ્રીનફા તોટા ખાતે. પા. ૧૩૨

૭૪૮૨)=ા

૮૮ાાના	શ્રી જણસે.
	૫૮ાા સિલક.
	૩૦)ાાા મેળના સરવાળામાં લીધા નથી તે.
૮૮ાાના	
૭૪૮૨)ાા	

૨. અવલ સરવાયું.

સંવત ૧૯૫૬ ના કારતક સુદ ૧) સુધીનું દેવું લેણું.

જ		ઉ	
૧૦૧)	શ્રી જણસ ખાતે.	૫૦)	પટેલ ભક્તિ ભૂધર. પા. ૯૫
૧૭૫૦)	શા. પાનાચંદ મૂળચંદ. પા. ૯૫.	૨૩૪ાાના	પટેલ જેઠા વસ્તા પા. ૯૫
૧૭૬૩)ાાા	શા. ઝવેર કાળીદાસ. પા. ૯૭	૧૩ાા	પટેલ ભાણા નાથા પા. ૯૭
૧૦૦૦)	મહેતા માણેકલાલ અંબાલાલ પા. ૯૭	૧૨૫)	પટેલ કીશોર વાલજી. પા. ૯૮
૫૦૦)	બાઈ જડાવ શા. મૂળજી જેઠાની વિધવા. પા. ૯૯	૧૬૭૭ાા	શ્રી ઈમારત ખાતું. પા. ૯૮
૧૩૫૦)	શા. માણેચંદ જેચંદ પા. ૯૯	૭૭૮)	શ્રી દરદાગીના ખાતું. પા. ૯૯
૫૦)	શા. ભાઈદાસ કાનદાસ, પા. ૧૦૧	૭૦)	કોળી રૂડા રૂપા. પા. ૧૦૦
૪૩૦)	શા. કેવળ નથુ વીસનગર. પા. ૧૦૩	૫૦)	મીઆં કમાલ જાફર. પા. ૧૦૦
૫૩૮)ાા	શ્રી નફાતોટા ખાતે પા. ૧૩૨	૧૧૨)	પટેલ રૂડા મનોર સરખેજ. પા. ૧૦૧
		૨૦૦)	પટેલ માલા ભાઈજી. પા. ૧૦૧
		૯૫)	કોળી રૂડા મનોર. પા. ૧૦૨
		૫૮૭ાા	શા. ત્રીભોવન નથુ. પા. ૧૦૨
		૩૦૦૦)	શા. હીરાચંદ હરખજી. પા. ૧૦૪
૭૪૮૨)ાા		૭૩૯૩ાાના	
		૮૮ાાના	શ્રી જણસે.
			૫૮ાા સિલક.
			૩૦)ાાા મેળના સરવાળામાં લીધા નથી તે.
		૮૮ાાના	
		૭૪૮૨)ાા	

૩. આખર સરવાયું.

સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ૦)) સુધીનું દેવું લેણું.

જ

૧૫૦૦)	શા. હીરાલાલ ચુનીલાલ પા. ૩
૧૫૦૦)	શ્રી માલખાતું પા. ૪
૧૧૫૦)	શ્રી દરદાગીના ખાતું પા. ૫
૪૧૫૦।	
૧૭૦૧)	શ્રી જણસે સિલક.
૫૮૫૧)	

ઉ

૦)ના	શ્રી જણસે પોતે
૨૫૧)	ભટ. નરોતમ જગનનાથ પા. ૧
૩૫૦)	બાઈ મણી પંડ્યા નાથજી હરજીવનની વિધવા પા. ૧
૭૫૦)	શા. ગીરધર કાળીદાસ પા. ૧
૧૦૦૦)	મહેતા રણછોડ ઝવેર પા. ૨
૫૦૦)	રા. વામનરાવ મોરેશ્વર પા. ૨
૧૦૦૦)	રા. બા. જેઠાલાલ પુરૂષોત્તમ. પાં. ૩
૨૦૦૦)	પરી. નાનાભાઈ પ્રાણવલ્લભ. પા. ૩
૫૮૫૧)	

૪. ધી કાટન એન્ડ વિવિંગ મેન્યુ-

તારીખ ૩૧ મી ડિસેંબર સન ૧૮૯૯ ને

જમે.

થાપણ તથા દેવું.	રૂપીઆ	પા.	પા.	રૂપીઆ	પા.	પા.
૧ થાપણ.						
શેરની સંખ્યા ૮૦૦ દરેક રૂ. ૧૦૦૦) નો તેના રૂ. ૮૦૦૦૦૦						
૭૫૦) શેર જુદા જુદા ધણીઓને આપ્યા.						
૫૦) શેર બાકી રહ્યા...						
૮૦૦)						
૭૫૦) શેર દરેક રૂ૦૧૦૦૦ નો તેના રૂપી-	૭૫૦૦૦૦	૦	૦			
યા બાદ—આજ સુધી કાલ ભરાયા નથી તેના	૫૦૦૦૦					
				૭૦૦૦૦૦	૦	૦
૨ કંપની માથે દેવું તથા જવાબદારી.						
દેવું જેને માટે કબુલાત આપેલી છે.	૮૦૦૦૦	૦	૦			
ચાલુ ખાતાનું દેવું.	૫૦૦૦					
રૂના વેપારીઓના તથા સ્ટોર ખ-રીધો તેના.	૧૫૦૦૦					
સન ૧૮૯૯ ના ડિસેંબર આખરે નાણાં આપવાનાં તેની વિગત.						
વ્યાજના કમિશનના તથા માણુ-સોના પગાર વગેરેના.	૩૩૦૦૦					
પરચુરણ દેવું.	૨૦૦૦					
				૧૩૫૦૦૦		
૬ નફા તથા તોટો.						
નફાની બાકી.				૨૫૦૦૦		
રૂપીઆ...				૮૬૦૦૦૦	૦	૦

ફેક્ચરિંગ કંપની લિમિટેડ.
દિવસે પુરા થએલા વર્ષનું સરવાયું.

ઉધાર.

	રૂપીઆ	પા.	પા.	રૂપીઆ	પા.	પા.
મિલકત તથા લેહેણું.						
૩ કંપની હસ્તકની મિલ્કત.						
સ્થાવર મિલ્કત...						
ધણીઆતી જમીન એકર ૨૫ ના. ૫૦૦૦						
મીલની ઈમારતના. ... ૯૫૦૦૦	૧૦૦૦૦૦					
જંગમ મિલ્કત.						
સાંચાકામના....	૪૦૦૦૦૦	૮	૦			
				૫૦૦૦૦૦	૦	૦
વેપારમાં ગુંથાએલો માલ... ...						
રૂ, સુતર, કોલસા, સ્ટોર કાઠી વંગેરે						
પુરાંતનો તેની કીમતના.	૧૦૦૦૦૦					
				૧૦૦૦૦૦	૦	૦
૪ કંપનીનું લેહેણું.						
શરૂઆતનો ખરચ.	૪૫૦૦	૪	૬			
સધર લેહેણું. જેને માટે કંપની પાસે અવેજ છે.	૧૧૩૮૧	૬	૦			
સધર લેહેણું જેને માટે કંપની પાસે અવેજ નથી.	૬૧૦૮	૫	૬			
દેશાવર માલ વેચવા મોકલ્યો તેના...	૭૭૦૦૦	૮	૦			
આવતા વર્ષ માટે માલના વીમાના પ્રિમિયમના	૧૦૮૯	૮	૦			
				૧૦૦૦૦૦	૦	૦
૫ રોકડ તથા અવેજ.						
મુંબઈ બેંકમાં...	૧૧૦૦૦૦					
હોંગકોંગ બેંકમાં.	૪૮૩૩૫	૬	૪			
હાથમાં રોકડ...	૧૬૬૪	૯	૮			
				૧૬૦૦૦૦		
રૂપીઆ.				૮૬૦૦૦૦	૦	૦

મનોયત્ન ૧૬.

વ્યાજવહી.

શા. પાનાચંદ મૂળચંદના ખાતાનું વ્યાજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	
૨૩૭૩।	રૂ. ૪૦૦) કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.
૨૦	રૂ. ૨૦૦) મા.દિ. ૦ ૩
૨૩૫૩।	રૂ. ૨૦૦) મા.દી. ૧૧॥ ૮
૧૧૦૨૫)	રૂ. ૧૧૨૫) પોસ શુદ ૧ ને ગુરૂ મા. દી. ૯॥ ૯
૧૬૮૮૦॥।	રૂ. ૧૯૦૦) મહા શુદ ૩ ને સોમ.
૧૫૨૮।	રૂ. ૧૭૫) મા. દી. ૮॥ ૭
૧૫૩૫૨॥	રૂ. ૧૭૭૨) મા. દી. ૮॥ ૧૨
૧૮૩।	રૂ. ૨૫) ફાગણ વદ ૫ ને શની મા. ૭ દી. ૧૦.
૩૦૪૬૨।	

ઉ	
૦	રૂ. ૨૦૦) કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર
૦	રૂ. ૧૫૦૦) આસો વદ ૧૦ ને રવિ.
૦	રૂ. ૨૦૦)
૦	રૂ. ૧૧૨૫)
૦	રૂ. ૧૭૫)

તારીજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	
૧૭૫૦)	મુદલ બાકી દેવા.
૧૫૨। ૬-૨	વ્યાજસર ૩૦૪૬૨। દર રૂ. ૦॥ લેખે.
૧૯૦૨। ૬-૨.	

ઉ	
૧૯૦૨। ૬-૨	બાકી વા.

પટેલ ભક્તિ ભૂધરનું વ્યાજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૦ રૂ. ૫૦) માગસર શુદ ૧ ને બુધ.	૭૩૩। રૂ. ૧૫૦) કાર્તક શુદ ૨ ને ભોમ.
૦ રૂ. ૫૦) માગસર વદ ૧૦ શનિ.	૪૮। રૂ. ૫૦) મા. ॥ દી. ૧૪
૦	૮૮। રૂ. ૫૦) મા. ૧॥ દી. ૮
	૫૯૬॥। રૂ. ૫૦) મા. ૧૧॥ દી. ૧૩.
	૭૩૩।

તારીજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૭।૮। બાંકી લેણા.	૫૦) મુદલ બાકી લેણા.
	૭।૮। વ્યાજસર ૭૩૩। દર રૂ. ૧) લેખે.
	૫૭।૮।

શા. માણેકચંદ જેચંદનું વ્યાજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૬૫૭૦) રૂ. ૧૫૦૦) કાર્તક શુદ ૫ ને શુક્ર.	૦ રૂ. ૧૫૦) ફાગણ શુદ ૪ ને બુધ.
૫૯૫) રૂ. ૧૫૦) મા. દી. ૩॥ ૧૪	
૧૫૯૭૫) રૂ. ૧૩૫૦) મા. દી. ૧૧॥ ૧૦	
૧૬૫૭૦)	૦

તારીજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૩૫૦) મુદલ બાકી દેવા.	૧૪૩૨॥।૧૦ મુદલ બાકી દેવા.
૮૨॥।૧૦ વ્યાજસર ૧૬૫૭૦ દર રૂ. ॥ લેખે	
૧૪૩૨॥।૧૦	

મીઆં કમાલ જાફરનું વ્યાજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૧૮૩॥ રૂ. ૨૫) ફાગણ વદ ૫ ને શનિ. મા.૭ દી. ૧૦.
	૧૪॥ રૂ. ૨૫) આસો શુદ ૧૩ ને ભોમ.મા. ૦॥ દી. ૨.
	૧૯૭॥

તારીજ સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૨॥॥૨૧) મુદલ બાકી લેણા.	૫૦) મુદલ બાકી લેણા.
	૨॥॥૨૧) વ્યાજસર ૧૯૭॥ દર રૂ. ૧॥ લેખે.
	૫૨॥॥૨૧

મનોયત્ન ૧૭.

રોકડમેળ.

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્તક શુદ ૧ ને વાર સોમનો મેળ.

જ	ઉ
०)૨॥ શ્રીપુરાંત જણશે.	૫) શ્રીખરચ ખાતે ઉધાર.
૩૦૦) ભટ નરોતમ વેણીરામને ખાતે જમે.	० ૫) વહીપૂજનનું તથા બીજું પરચુરણ ખરચ થયું તેના.
० ૩૦૦) રોકડા નગદાં હા. પોતે વ્યાજ રામ ચાર. આ. પા. ૧૫૨.	૫
	૧૩૦૫) શ્રીપુરાંત બાકી.
	૧૩૧૦)

૧૦૦૦) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને
ખાતે જમે.
૦ ૧૦૦૦) રોકડા નગદ હા-
ગુમાસ્તા નંદલાલ લઇ આ-
વ્યા છે. વ્યાજ રામ ચાર.
આ. પા. ૧૫૨.

૫) દોસી. છગનલાલ મગનલા-
લને ખાતે જમે.
૦ ૫) બાણીના રોકડા હા.
પોતે. આ. પા. ૧૫૨.

૫) દોસી. નાથાભાઈ રણછોડ.
૦ ૫) બાણીના રોકડા હા.
પોતે. આ. પા. ૧૫૨.

૧૩૧૦)

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્તિક શુદ ૫ ને વાર ભોમનો મેળ.

જ

૧૩૦૫) શ્રીપુરાંત બાકી.
૭૦૦) પરી. પાનાચંદ કુબેરદા-
સને ખાતે જમે.
૭૦૦) રોકડા નગદ હા.
ગુમાસ્તા હરજીવન લઈ
આવ્યો છે.
આ. પા. ૧૫૨.

૧॥ શ્રીખરચ ખાતે.
૦ ૧॥ જુનો કસબ વેચ્યો
તેના આવ્યા તે. આ. પા.
૧૫૦.

૨૦૦૬॥

ઉ

૫૦૦) પા. રામદાસ ધર્મદાસને
ખાતે ઉધાર.
૦ ૫૦૦) રોકડા ઘર ૧ સા-
નમાં લખાવી રીતસર દ-
સ્તાવેજ કરીને આપ્યા
વ્યાજ ટકા ૦॥। લેખે હા.
પોતે. આ. પા. ૧૫૨.

૨૦૦) પા. કસનજી હરખજીને
ખાતે ઉધાર.
૦. ૨૦૦) રોકડા ટીકટ ચોડી
ખાતું વધારી લેઇને વ્યાજ
ટકા ૧ લેખે. હા. પોતે.
આ. પા. ૧૫૨.

૧૦૦૫) પરી જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઈવાળાને ખાતે ઉધાર.
૧૦૦૫) તેમના લખવાથી હુંડી ૧ રૂ. ૧૦૦૦) ની પરી. મણીભાઈ પ્રેમાભાઇની દુકાનેથી હુંડીઆમણુ ટકા ૦ા લેખે આપીને શાહજોગી મુદત દીન ૧ વળતાની કરાવી તમારા ઉપર બીડી તેના. આ. પા. ૧૫૨.

૧૭૦૫)

૩૦૧ા શ્રીપુરાંત બાકી.

૨૦૦ા

સંવત ૧૯૫૫ ના કારતક શુદ ૧૪ ને વાર રવિનો મેળ.

જ

૩૦૧ા શ્રીપુરાંત બાકી.

૫૦૦) મેહેતા. કેશવલાલ ત્રીકમદાસને ખાતે જમે.
૦ ૫૦૦) રોકડા વ્યાજ રામ ચાર લેખે કરીને પોતે ભરી ગયા છે. આ. પા. ૧૫૦.

૪૦૦) ભટ. નરોતમ વેણીરામને ખાતે જમે.
૦ ૪૦૦ રોકડા નગદ હ. પોતે. આ. પા. ૧૪૯.

૪૯૮ાા પરી. જમનાદાસ કેવળરામ મુંબઈવાળાને ખાતે જમે.
૧ ૪૯૮ાા હુંડી ૧ શાહજોગી મુદ્દત દીન ૪ ચારની રૂ.

ઉ

૮૦૦) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે ઉધાર.
૮૦૦) રોકડા તેમના રૂક્કાથી ચોકસી હરીવલભ આશારામની દુકાને ભરી આવ્યા. હા. ગુમાસ્તા નંદલાલ આ પા. ૧૪૯.

૧૪૩) શ્રી ખરચ ખાતે ઉધાર.
૦ ૧૪૩ સોનું તોલા પાા દર રૂ. ૨૬)- લેખે ચોકસી નરોતમ જીવણને ત્યાંથી કંઠી કરાવાસારૂ ખરીદું તેના હા. પોતાને.
આ. પા. ૧૫૦

૯૪૩)

૫૦૦) ની બીડી લખી પરી. માણુકલાલ હરજીવનની તે પરી. મણીભાઇ જેઠાભાઈની દુકાને તે વેચી તેના ટકા ૦। લેખે હુંડીઆમણના કાપીને આપ્યા તે. આ. પા. ૧૫૦.

૧૪૧। શ્રીખેતર ખાતે જમે.

૦ ૧૪૧। કપાસ મ. ૫૬॥ ખેતરો આધ ભાગે ખેડવાં આપેલાં તેમાંથી આવેલો તે શા. કીશોરદાસ પ્રાણુલાલને વેચ્યો તેના દર મ. ૧) ના રૂ. ૨॥ લેખે. આ. પા. ૧૫૧.

૧૮૪૧॥

૮૯૮॥ શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૮૪૧॥

સંવત ૧૯૫૫ ના કાર્તક વદ ૧૦ ને વાર ગુરૂનો મેળ.

જ

૮૯૮॥ શ્રીપુરાંત બાકી.

૫૦૦) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે જમે.

૫૦૦) રોકડા નગદ હ. ગુમાસ્તો હરજીવન લઇ આવ્યો છે. આ. પા. ૧૪૯.

૧૩૯૮॥

ઉ

૩૦૦) ભટ. નરોતમ વેણીરામ.

૦ ૩૦૦ રોકડા હા. પોતે લઈ ગયા છે. આ. પા. ૧૪૯.

૨૦૦) શ્રીખરચ ખાતે.

૦ ૧૦૫) બાજરી મ. ૭૦ દર રૂ. ૧।
૬૫) કાઠી ગાડાં ૨૫ ના.
૩૦) બનાત વાર ૧૨ ના.

૨૦૦) આ. પા. ૧૫૦.

૮૦૦) શ્રીખેતરખાતે ઉધાર.

૮૦૦) ખેતર એકર ૧૦ તેમાં એકર બેનો ક્યારડો તે સરવે નં. ૭૩૫ સરકારી બારોટ જેસંગ અદાપાસેથી વેચાણુ લીધું તેનો દસ્તાવેજ સ્ટાંપ ઉપર રજીસ્ટર કરાવ્યો છે. આ. પા. ૧૫૧.

૧૩૦૦)

૯૮॥ શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૩૯૮॥

નોંધવહી.

સંવત ૧૯૫૫ ના કારતક માસનો નોંધનો જમા ખરચ.

જ ———— ઉ ————

૬૦૭)ના પરી જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઈવાળાને ખાતે જમા કાર્તક શુદ ૭ ને વાર રવિ.

૬૦૭)ના ખાંડ કોથળી ૨૭ આવી તેના ભરતીયા પ્રમાણે તોલ બારદાન સાથે મા. ૧૧૦॥

———

કોથળા મા. ૧૪

નકી. ૧૦૯)૬

દરે રૂ. પા॥~ લેખે.

ખા. પા.

૮૩૩॥ શા. કેશવલાલ પ્રેમાનંદને ખાતે જમે. શુદ ૮ ને વાર સોમ.

૮૩૩॥ ગોળ હીરાપરી માટલાં ૧૦૦ એકંદર વજન ૨૫૦૦ પૈકી બારદાન દર માટલે શેર ૮ લેખે મા. ૨૦ જતાં. મા. ૨૩૦ તેના દર ૩॥= લેખે.

આ. પા.

૧૨૦૪॥ં મહેતા કેશવલાલ ત્રીકમલાલને ખાતે ઉધાર કાર્તક વદ ૧ ને ભોમ.

૧૨૦૦) હુંડી નં.૧ દર ૧૦૦।= લેખેની શ્રીમુંબઈ ખાતે પરી જમનાદાસ કેવળદાસ ઉપરની મુદત વાર ભોમની નામજોગી તમને આજરોજ લખી આપી તેના તમારે ખાતે ઉધાર.

૧૨૦૦) પરી જમનાદાસ કેવળદાસની મુંબઈની દુકાને ખાતે જમા.

.૪॥ શ્રીહુંડીઆમણુ ખાતે જમા દર ૦।= લેખે.

આ. પા.

૬૦૭)ના શ્રીખરીદ ખાતે ઉધાર શુદ ૭ ને વાર રવિ.

૬૦૭)ના ખાંડ કોથળી ૨૭ તેનું નક્કી વજન મા. ૧૦૯)૬ દર રૂ. પા॥~ લેખે તે પરી.જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઈવાળાને ખાતે જમે. આ. પા.

૨૩૨૫) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે જમા. શુદ ૧૦ ને વાર બુધ.

૨૩૨૫) કાપડ લીધું તેનીવિગત

૬૦૦) પેંઠણી પાઘડી ૫૦ દર રૂ. ૧૨ લેખે.

૫૦૦) બુરાનપુરી સાડીઓ. કસબી નં ૨૫ દર.રૂ.૨૦) લે.

૪૨૫) બુરાનપુરીખંડ ૧૦૦ દર રૂ. ૪૧ લેખે.

૮૦૦) બનારસી સાડીઓ ૨૦ દર રૂ. ૪૦ લેખે.

૨૩૨૫)

આ. પા.

૧૨૦૦) પરી જમનાદાસ કેવળ મુંબઇવાળાને ખાતે જમા અમારી વતી કાર્તક વદ ૧ ને વાર ભોમ.

૧૨૦૦) હુંડી ૧ તમારા ઉપરની લખી અમારી રાખ્યા મહેતા કેશવલાલ ત્રીકમદાસ પાસેથી નામજોગી મુદતવાર ભોમની લખી કાર્તક વદ ૧ વાર ભોમ દર ૦ા≈ લેખે તે તમારે ખાતે જમા.

૧૨૦૪ાા મેહેતા કેશવલાલ ત્રીકમદાસને ખાતે ઉધાર.

૮૩૩ાા શ્રીખરીદખાતે ઉધાર શુદ ૮ ને સોમ.

૮૩૩ાા ગોળ હીરાપરી માટલાં ૧૦૦ નકી વજન મા. ૨૩૦ દર રૂ. ૩ા≈ લેખે તે શા કેશવલાલ પ્રેમાનંદને ખાતે જમે.

આ. પા.

૨૩૨૫) શ્રીખરીદખાતે ઉધાર શુદ ૧ ને બુધ.

૨૩૨૫) કાપડ લીધું તેના પરી પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે જમે.

૬૦૦) પેઠણી પાઘડી ૫૦ દર રૂ. ૧૨ લેખે.

૫૦૦) બરાનપુરી સાડીઓ કસબી નં. ૨૫ દર રૂ. ૨૦ લેખે.

૪૨૫) બરાનપુરી ખંડ નં. ૧૦૦ દર રૂ. ૪૧ લેખે.

૮૦૦) બનારસી સાડીઓ નંગ ૨૦ દર રૂ. ૪૦લેખે.

૨૩૨૫)

આ. પા.

૨૪૬)≈ાા દોસી છગનલાલ મગનલાલને ખાતે વદ ૨ ને વાર બુધ.

૨૫૦) પેઠણી પાઘડી નંગ ૨૦ દર રૂ. ૧૨ાા લેખે.

૪ાા શ્રીહુંડીઆમણુખાતે
જમે દર ૦ાત્ર

૧૨૦૦) નકી હુંડીના તમારે
ખાતે જમે. આ. પા.

૪ાા શ્રી હુંડીઆમણુ ખાતે જમે.
૪ાા હુંડી ૧ મહેતા કેશવ-
લાલ ત્રીકમલાલને ખાતે
ઉધાર દર ૦ાત્ર લેખે.
આ. પા.

૭૨૪ાત્રાા શ્રીવહરા ખાતે જમે વદ
૨ ને બુધ.
૨૪૬)ત્રાા પેઠણી પાઘડી
નં. ૨૦ દર રૂ.
૧૨ાા લેખે વટાવ
૦)ા લેખે કા-
પીને દોસી છ-
ગનલાલ મગન-
લાલને ખાતે
ઉધાર.
૨૧૮ા બુરાનપુરી ખંડ નં.
૫૦ દર રૂ.૪ાા લેખે
વટાવ દોકડા ૩
લેખે કાપી દોસી
નાથાભાઈ રણછો-
ડને આપ્યા તે તે-
મને ખાતે ઉધાર.
૨૬૦) ત્રવાડી મનસુખ-
રામ પીતાંબરને
ખાતે ઉધાર માલ
આપ્યો તે.
૨૦) ગોળ મા. ૫
દર રૂ. ૪)

૩ાાત્રા વળતરબાદ રૂ.
૦ાત્ર લેખે.

૨૪૬)ત્રાા આ. પા.

૨૧૮ા દોસી નાથાભાઇ રણછોડને
ખાતે ઉધાર વદ ૨ ને વાર બુધ.
૨૨૫) બુરાનપુરી ખંડ નંગ
૫૦ દર રૂ. ૪ાા લેખે.

૬ાા વટાવના દર દોકડા ૩ લેખે.

૨૧૮ા આ. પા.

૨૬૦) ત્રવાડી મનસુખરામ પીતાં-
બરને ખાતે ઉધાર વદ ૨ ને વાર
બુધ.
૨૦) ગોળ હીરાપરી મા. ૫
દર રૂ. ૪) લેખે.
૨૪૦ ખાંડ મા. ૪૦ દર રૂ.
૬ લેખે.

૨૬૦ આ. પા.

૬૦૫ાત્રાા દોસી છગનલાલ મગન-
લાલને ખાતે ઉધાર વદ
૦)) તે વાર ભોમ.
૪૨૦) બનારસી સાડી નં.
૧૦ દર રૂ. ૪૨)
લેખે.
૧૦૫) બુરાનપુરી સાડી-
ઓ. કસબની નંગ
૫ દર રૂ. ૨૧ લેખે.
૯૦) બુરાનપુરી ખંડ નં
૨૦ દર રૂ. ૪ાા
લેખે.

૬૧૫)

૨૪૦) ખાંડ મા. ૪૦
દર રૂ. ૬
લેખે.

૨૬૦)

૭૨૪ા~ા

આ. પા.

૬૦પા~ાા શ્રીવકરાખાતે જમે વદ
૦)) ને વાર ભોમ.
૬૦પા~ાા દોસી છગન-
લાલ મગનલા-
લને કાપડ આ-
પ્યું તે તેમને
ખાતે ઉધાર.
૪૨૦) બનારસી
સાડી નં.
૧૦ દર
રૂ. ૪૨
લેખે.
૧૦૫) બરાનપુ-
રીસાડી-
ઓ કસ-
બી નં. ૫
દર રૂ.૨૧
૯૦) બરાનપુ-
રી ખંડ નં.
૨૦ દર રૂ.
૪ાા લેખે.

૬૧૫)

ા—

ાા~ાા વટાવ દર
૦ા લેખે.

૬૦પા~ાા આ. પા.

૬૩૦૦)~ાા

ા—

ાા~ાા વટાવ દર
૦ા લેખે.

૬૦પા~ાા આ. પા.

૬૩૦૦)~ાા

આંકડાવહી.

ભટ નરોતમ વેણીરામનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫ ની સાલનું.

જ	ઉ
૩૦૦) રો.પા. ૧૪૧ કાર્તક શુદ ૨ સોમે.	૩૦૦) રો.પા. ૧૪૪ કાર્તક વદ૧૦ને ગુરૂ
૪૦૦) રો.પા.૧૪૨ કાર્તક શુદ૧૪નેરવિ.	૪૦૦) બાકી દેવા.
૭૦૦)	૭૦૦)
૪૦૦) બાકી દેવા સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને વાર શુક્ર.	

પટેલ પાનાચંદ કુબેરદાસનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૦૦૦) રો.પા.૧૪૧ કાર્તક શુદ ૨ સોમે.	૮૦૦) રો. પા. ૧૪૩ કાર્તક શુદ ૧૪ ને રવેઉ.
૭૦૦) રો.પા.૧૪૨ કાર્તક શુદ ૫ ને ભોમે	૮૦૦
૨૩૨૫) નો.પા.૧૪૩ કાર્તક શુ. ૧૦ને બુધે	૩૭૨૫) બાકી દેવા.
૫૦૦) રો. પા. ૧૪૪ કાર્તક વદ૧૦ને ગરેઉ.	૪૫૨૫
૪૫૨૫)	
૩૭૨૫) બાકી દેવા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.	

દોસી છગનલાલ મગનલાલનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫) રો. પા. ૧૪૧ કાર્તક ૧ સોમે.	૨૪૬)ના નો. પા. ૧૪૬ કાર્તક વદ ૨ ને બુધે.
૫)	૬૦૫ાાા નો. પા. ૧૪૭ કાર્તક વદ ૦)) ને ભોમે.
૮૪૬ાા૦ બાકી લેહેણા.	૮૫૧ાા૦
૮૫૧ાા૦	૮૪૬ાા૦ બાકી લેહેણા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.

દોસી નાથાભાઈ રણછોડનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫) રો.પા.કાર્તક ૧૪૧ શુદ ૧ ને સોમે.	૨૧૮ા નો. પા. ૧૪૭ કાર્તક વદ ૨ ને બુધે
૫)	૨૧૮ા
૨૧૩ા બાકી લેહેણા.	૨૧૩ા બાકી લેહેણા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ૦)) ને શુક્ર.
૨૧૮ા	

શ્રી ખરચ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧ાા રો.પા. ૧૪૨ કાર્તક શુદ ૫ ને ભોમે.	૫) રો.પા.૧૪૧ કાર્તક શુદ ૧ સોમે.
	૧૪૩) રો. પા. ૧૪૩ કાર્તક શુદ ૧૪ ને રવેઉ.
	૨૦૦) રો.પા.૧૪૪ કાર્તક વદ ૧૦ને ગુરૂ
૧ાા	૩૪૮

પટેલ રામદાસ ધર્મદાસનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦૦) બાકી લેહેણા.	૫૦૦) રો.પા.૧૪૨ કાર્તક શુદ ૫ ને ભોમે.
૫૦૦)	૫૦૦)
	૫૦૦) બાકી લેહેણા સં. ૧૯૫૫ ના આશો વદ ૦)) ને શુક્ર.

પટેલ કસનજી હરખજીનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૨૦૦) બાકી લેહેણા.	૨૦૦) રો.પા.૧૪૨ કાર્તક શુદ ૫ ને ભોમે.
૨૦૦)	૨૦૦)
	૨૦૦) બાકી લેહેણા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ૦)) શુક્ર.

પરી. જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઇવાળાનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૬૦૭ાાાાના નો.પા. ૧૪૫ કાર્તક શુદ ૭ ને રવિ.	૧૦૦૫) રો. પા. ૧૪૨ કાર્તક શુદ ૫ ને ભોમે.
૪૯૮ાા રો. પા. ૧૪૩ કાર્તક શુદ ૧૪ ને રવિ.	૧૦૦૫)
૧૨૦૦) નો.પા.૧૪૬ કાર્તક વદ ૧ ભોમ.	૧૩૦૦ાાાાના બાકી દેવા.
૨૩૦૫ાાાાના	૨૩૦૫ાાાાના
૧૩૦૦ાાાાના બાકી દેવા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.	

મહેતા કેશવલાલ ત્રીકમલાલનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૫૦૦) રો.પા.૧૪૩ કાર્તક શુદ ૧૪ ને રવિ.	૧૨૦૪ાા નો.પા.૧૪૫ કાર્તક વદ ૧૧ ને ભો.
૫૦૦)	૧૨૦૪ાા

૭૦૪॥ બાકી લેહેણા.	૭૦૪॥ બાકી લેહેણા સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.
૧૨૦૪॥	

શ્રીખેતર ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૧૪૧। રો.પા.૧૪૩ કાર્તક શુદ૧૪ને રવિ.	૮૦૦) રો.પા.૧૪૪કાર્તક વદ૧૦ને ગુરૂ.
૧૪૧।	૮૦૦)

શા. કેશવલાલ પ્રેમાનંદનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૮૩૩॥ નો.પા.૧૪૫ કાર્તક શુદ૮ને સોમ.	૮૩૩॥ બાકી દેવા સંવત ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.
૮૩૩॥	૮૩૩॥

શ્રી હુંડીઆમણ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૪॥ નો.પા.૧૪૭કાર્તક વદ ૧ ને ભોમે.	

શ્રીખરીદ ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
	૬૦૭)=॥ નો. પા. ૧૪૫ કાર્તક શુદ ૭ ને રવિ.
	૮૩૩॥ નો. પા. ૧૪૬ કાર્તક શુદ ૮ ને સોમ.
	૨૩૨૫) નો. પા. ૧૪૬ કાર્તક શુદ ૧૦ ને બુધ.

શ્રીવકરા ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ	ઉ
૭૨૪ા=ા નો. પા. ૧૪૭ કાર્તક વદ ૨ને બુધ.	
૬૦૫ા=॥ નો. પા. ૧૪૮ કાર્તક વદ ૦)) ભોમે.	

ત્રવાડી મનસુખરામ પીતાંબરનું ખાતું સંવત ૧૯૫૫.

જ

૨૬૦) બાકી લેહેણા સં. ૧૯૫૫ ના આસો વદ ૦)) ને શુક્ર.

૨૬૦)

ઉ

૨૬૦) નો.પા.૧૪૭કાર્તક વદ ૨ ને બુધે.

૨૬૦)

મનોયત્ન ૧૮.

આવરો.

સંવત ૧૯૫૫ ના કારતક શુદ ૧ થી રોકડમેળ તથા નોંધ ઉપરથી આવરો ઉતાર્યો છે.

જ

૦)૧ા શ્રીપુરાંત જણસે.

૩૦૦) ભટ નરોતમ વેણીરામને ખાતે જમે. કાર્તક શુદ ૧ ને વાર સોમ. રો. પા. ૧૪૧ રોકડા વ્યાજે રામ૪ પા.

૪૪૨૫) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે જમે.
- ૧૦૦૦) રોકડાં શુદ ૧ને સોમ.રો.પા.૧૪૧
- ૭૦૦) રોકડા શુદ ૫ ને ભોમ.રો.પા.૧૪૨
- ૨૩૨૫) કાપડ શુદ ૧૦ ને બુધ.નો.પા.૧૪૬
- ૫૦૦) રોકડા વદ ૧૦ ને ગુરૂ રો. પા. ૧૪૪

૪૫૨૫) પા.

૫) દોસી છગનલાલ મગનલાલને ખાતે જમે.
- ૫) બાણીના શુદ ૧ ને સોમ રો. પા. ૧૪૧) પા.

ઉ

૩૪૮) શ્રીખરચખાતે ઉધાર.
- ૫) વહીપુજન વગેરે શુદ ૧ સોમ રો. પા.૧૪૧
- ૧૪૩) સોનું તો. પા શુ. ૧૪ નેરવિ.રો.પા.૧૪૩
- ૨૦૦) અનાજ વદ ૧૦ ને ગુરૂ રો. પા. ૧૪૪.

૩૪૮) પા.

૫૦૦) પા. રામદાસ ધર્મદાસને ખાતે ઉધાર.
- ૫૦૦) રોકડા વ્યાજે શુદ ૫ ને ભોમ. રો.પા. ૧૪૨. પા.

૨૦૦) પા. કસનજી હરજીવનને ખાતે ઉધાર.
- ૨૦૦) રોકડા વ્યાજે શુદ ૫ નેં ભો. રો.પા.૧૪૨ પા.

૧૦૦૫) પરી. જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઈવાળાને ખાતે ઉધાર.
- ૧૦૦૫) હુંડી કરાવી તેના શુદ ૫ નેભો૫.રો.પા. ૧૪૨ પા.

૫) દોસી. નાથાભાઇ રણુછોડને ખાતે જમે.
૫) બાણીના શુદ ૧ને સોમરો. પા.૧૪૧
પા.

૧॥ શ્રીખરચખાતે જમે.
૧॥ જુના કસબનો. શુદ ૫ ને ભોમ. રો. પા. ૧૪૨
પા.

૫૦૦) મેહેતા કેશવલાલ ત્રીકમદાસને ખાતે જમે. કારતક શુદ ૧૪ ને વાર રવિ રોકડા રો. પા. ૧૪૩
પા.

૪૦૦) ભટ. નરોતમ વેણીરામને ખાતે જમે. રોકડા કાર્તક શુદ ૧૪ને રવિ.રો.પા. ૧૪૩
પા.

૨૩૦પા॥ પરી. જમનાદાસ કેવળદાસ મુંબઈવાળાને ખાતે જમે.
૬૦૭)ના ખાંડના. શુદ ૭ ને રવિ.નો.પા.૧૪૫
૪૯૮॥ હુંડી. રૂ. ૫૦૦) ની ૧ રાખી તેના શુદ ૧૪ ને રવિ. રો. પા. ૧૪૩
૧૨૦૦) હુંડી ૧ લખી તેના વદ ૧ ભોમ. નો.પા. ૧૪૬
૨૩૦પા॥ પા.

૩૭૬પા॥ શ્રીખરીદખાતે ઉધાર.
૬૦૭)ના ખાંડ. શુદ ૭ને રવિ નોં. પા. ૧૪૫
૮૩૩॥ ગોળ શુદ ૮ને સોમ. નોં. પા. ૧૪૬
૨૩૨૫) કાપડ શુદ ૧૦ ને બુધ નોં.પા.૧૪૬
૩૭૬પા॥ પા.

૮૦૦) પરી. પાનાચંદ કુબેરદાસને ખાતે ઉધાર.
૮૦૦) રોકડા શુદ ૧૪ ને રવિ. રો.પા.૧૪૩
પા.

૧૨૦૪॥ મેહેતા. કેશવલાલ ત્રીકમદાસને ખાતે ઉધાર.
૧૨૦૪॥ હુંડી ૧ વદ ૧ ને ભોમ નોં.પા.૧૪૫
પા.

૮૫૧॥૦ દોસી છગનલાલ મગનલાલને ખાતે.
૨૪૬)ના પાઘડીયો વદ ૨ નેબુધ નોં. પા. ૧૪૬
૬૦પા॥ સાડીયો તથા ખંડ વદ ૦)) ને ભોમ. નોં. પા. ૧૪૭
૮૫૧॥૦ પા.

૨૧૮। દોસી નાથાભાઈ રણુછોડને ખાતે ઉધાર.
૨૧૮। ખંડના વદ ૨ ને બુધ નોં.પા. ૧૪૭
પા.

૧૪૧। શ્રીખેતરખાતે જમે.
કપાસ મ. ૫૬॥ વેચ્યો
તેના શુદ ૧૪ ને વાર
રવિ. રો. પા. ૧૪૩
પા.

૮૩૩॥ શા. કેશવલાલ હીરાચંદને
ખાતે જમે.
૮૩૩॥ ગોળ શુદ૮ને સો.
નો. પા. ૧૪૫
પા.

૪॥ શ્રીહુંડીઆમણ ખાતે જમે
વદ ૧ વાર ભોમ મેહેતા
કેશવલાલને ખાતે ઉધારી-
ને રૂ.૪॥ નો.પા. ૧૪૭
પા.

૧૩૨૯॥ાન શ્રીવકરાખાતે જમે.
૭૨૪ાના કાપડ તથા ખાં-
ડનો મેળ વદ ૨ ને
બુધ નો.પા. ૧૪૭
૬૦૫ાન્॥ કાપડ વદ ૦)) ને
ભોમ નો.પા.૧૪૮
પાં.

૧૩૨૯॥ાન

૧૦૩૫૧॥ન્॥

૨૬૦) ત્રવાડી મનસુખરામ પી-
તાંબરને ખાતે ઉધાર.
૨૬૦) ખાંડ તથા ગોળના વદ
૨ ને બુધ.નો.પા.૧૪૭
પા.

૩૦૦) ભટ. નરોતમ વેણીરામને
ખાતે ઉધાર.
૩૦૦) રોકડા વદ ૧૦ ને
ગુરૂ. રો. ૧૪૪
પા.

૮૦૦) શ્રીખેતરખાતે ઉધાર.
ખેતર એકર ૧૦ તેના વદ
૧૦ ને ગુરૂ રો. પા. ૧૪૪
પા.

૧૦૨૫૩)ન્॥
૯૮॥ શ્રીપુરાંત બાકી.

૧૦૩૫૧॥ન્॥



